

๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย

“นำดีทุกสิ่ง นำรุงสุข ประชาชน”

วารสารดำรงราชานุภาพ

คำนิยม

กระทรวงมหาดไทย เป็นกระทรวงที่เก่าแก่ซึ่งอยู่คู่กับราชอาณาจักรไทยมาอย่างยาวนาน จนถึงปัจจุบัน มีภารกิจที่สำคัญ คือ การรักษาความมั่นคงภายใน บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับพี่น้องประชาชน คนมหาดไทยจึงควรระลึกอยู่เสมอว่าพวกเราต้องบำเพ็ญตนให้เป็นที่พึ่งของพี่น้องประชาชน ในยามทุกข์ยากเดือดร้อน โดยการน้อมนำหลักการทรงงาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางการทำงานและการดำเนินชีวิต รวมถึงน้อมนำพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวในการสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชนให้ขับเคลื่อนต่อไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

วารสารดำรงราชานุภาพ “๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ประชาชน” เป็นวารสาร ที่จัดทำขึ้นเป็นวาระพิเศษเนื่องในโอกาสการสถาปนากระทรวงมหาดไทย วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ โดยได้รวบรวมพระบรมราโชวาท พระราชดำรัสต่าง ๆ ที่ได้พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยและชาวมหาดไทย มุมมองของผู้บริหาร แนวคิดการพัฒนาของกระทรวงมหาดไทยในอนาคต ที่ยึดมั่นในหลักการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่พี่น้องประชาชนอย่างไม่เปลี่ยนแปลง ตราบจนวันนี้ และตลอดไป

ในนามกระทรวงมหาดไทย ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านในการจัดทำวารสารเล่มนี้จนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้แก่คนมหาดไทย “ยึดถือประชาชน เป็นศูนย์กลาง” ตลอดจนตระหนักถึงการเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ (Momentum for Change) เพื่อให้เกิด การบูรณาการในการทำงาน พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้สถิตเสถียร ถาวรสืบไป วารสารดำรงราชานุภาพ “๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ประชาชน” ที่ได้จัดพิมพ์ขึ้นครั้งนี้ จะสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนมหาดไทย และผู้ที่สนใจทั่วไป ตลอดจนเป็นข้อมูลสำคัญที่จะใช้อ้างอิง ศึกษา ค้นคว้า สำหรับผู้สนใจประวัติศาสตร์ และการบริหาร ราชการของกระทรวงมหาดไทยต่อไป

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

บทบรรณาธิการ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนากระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ และทรงแต่งตั้งกรมหมื่นดำรงราชานุภาพให้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยพระองค์แรก นับแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๓๕ จนถึงพุทธศักราช ๒๔๘๘ ตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้ประกอบพระกรณียกิจสำคัญยิ่งในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แก่ประชากรและการบริหารประเทศ

เนื่องในโอกาสการสถาปนากระทรวงมหาดไทย ครบ ๑๓๐ ปี ในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ กระทรวงมหาดไทยได้ร่วมน้อมรำลึกถึงคุณูปการเอนกอนันต์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยพระองค์แรก ด้วยการดำเนินโครงการและกิจกรรมในวาระพิเศษตลอดปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งเพื่อปลูกจิตสำนึกร่วมความเป็น “คนมหาดไทย” เพื่อธำรงไว้ซึ่งปณิธาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” อันเป็นหลักปรัชญาในการทำงานของกระทรวงมหาดไทยที่ทำเพื่อพี่น้องประชาชน สำหรับวารสารดำรงราชานุภาพฉบับนี้ถือเป็นหนึ่งในโครงการดังกล่าว โดยมุ่งเน้นถ่ายทอดถึงพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันที่มีต่อกระทรวงมหาดไทย, มหาดไทยร่วมใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด”, New Normal ผลักดันการเปลี่ยนแปลง, รวมพลัง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” สู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และมุมมอง แนวคิด ประสบการณ์ของผู้บริหารและบุคลากรกระทรวงมหาดไทยต่อทิศทางกระทรวงมหาดไทยในอนาคต

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้บริหารกระทรวงมหาดไทยทุกท่าน ส่วนราชการระดับกรม หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำวารสารเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญทางการบริหารราชการและเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าสำหรับอนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ต่อไป ท่านผู้อ่านที่มีข้อแนะนำในการปรับปรุงการจัดทำวารสาร กรุณาแจ้งได้ที่สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ stabundamrong@gmail.com จะเป็นพระคุณยิ่ง ทั้งนี้ บทความทั้งหมดในวารสารเล่มนี้ได้จัดเก็บรวบรวมไว้ในระบบคลังความรู้ของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เว็บไซต์สถาบันดำรงราชานุภาพ www.stabundamrong.go.th เพื่อเป็นประโยชน์ในการสืบค้นต่อไป

(นายบุญธรรม ถาวรทัศนกิจ)

ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ

บรรณาธิการบริหารวารสารดำรงราชานุภาพ

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ : พระมหากษัตริย์คุณ เทิดไท้องเหนือกษัตริย์ ชาวมหาดไทย

- พระมหากษัตริย์คุณของสถาบันที่มีต่อกระทรวงมหาดไทย
  - ❖ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชทานแก่
กระทรวงมหาดไทย ๑
- มหาดไทยร่วมใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด”
  - ❖ มหาดไทยร่วมใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด” โดย สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ๒๓
  - ❖ สถาบันพระมหากษัตริย์กับกรมการพัฒนาชุมชน โดย กรมการพัฒนาชุมชน ๒๘
  - ❖ การไฟฟ้านครหลวงร่วมใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด” โดย การไฟฟ้านครหลวง ๓๕
  - ❖ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคร่วมใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด” โดย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ๔๑
  - ❖ น้ำสะอาดจากน้ำพระราชหฤทัย สู่อุปการะปณครหลวง โดย การประปาส่วนภูมิภาค ๔๔
  - ❖ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดย การประปาส่วนภูมิภาค ๕๓
  - ❖ การบริหารจัดการน้ำเสียตามแนวทางพระราชดำริ โดย องค์การจัดการน้ำเสีย ๕๖

บทที่ ๒ : ๑๓๐ ปี มหาดไทย พร้อมใจ Change for Good

- New Normal ผลักดันการเปลี่ยนแปลง
  - ❖ กระทรวงมหาดไทยกับการขับเคลื่อนการพัฒนา
ระบบราชการ โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ๖๓
  - ❖ การที่ดินเพื่อประชาชน โดย กรมที่ดิน ๖๕
  - ❖ ท้องถิ่นทั่วไทย พร้อมใจ Change for Good โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๗๓
  - ❖ สร้างสรรค์นวัตกรรม ขับเคลื่อนพลังงานเพื่อวิถีเมือง
มหานคร โดย การไฟฟ้านครหลวง ๗๗

● รวมพลัง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” สู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

❖ กระทรวงมหาดไทยกับการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เพื่อพี่น้องประชาชน	โดย สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยโดย	๘๕
❖ ๑๓๐ ปี มหาดไทย : กรมการปกครองพร้อมใจ Change for Good	โดย กรมการปกครอง	๙๒
❖ สถาปนิกล่วง ช่วงของแผ่นดิน ผังเมืองของประชาชน	โดย กรมโยธาธิการและผังเมือง	๙๘
❖ เศรษฐกิจฐานราก สร้างชุมชน “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	โดย กรมการพัฒนาชุมชน	๑๐๓
❖ ๑๓๐ ปี ไฟฟ้านครหลวงพร้อมใจ Change for Good	โดย การไฟฟ้านครหลวง	๑๐๙
❖ การบริหารจัดการน้ำเสียเพื่อชุมชนอย่างยั่งยืน	โดย องค์การจัดการน้ำเสีย	๑๑๓
❖ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้ชุมชนมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	โดย องค์การตลาด	๑๒๐

บทที่ ๓ : มหาดไทยในอนาคต

● มุมมอง แนวคิด ประสพการณ์ของผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย

❖ มหาดไทยในทศวรรษหน้า	โดย นายนิสิต จันทรสมวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน	๑๒๙
❖ ผู้นำบังคับวิถี สร้างภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง	โดย นายธนาคม จงจิระ อธิบดีกรมการปกครอง	๑๓๓
❖ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขับเคลื่อนภารกิจ 10 Es มุ่งพัฒนาท้องถิ่นพอเพียงอย่างยั่งยืน	โดย นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑๓๖
❖ มหาดไทย...ในทศวรรษที่ ๑๔	โดย นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๑๓๙
❖ มุมมองของกรมโยธาธิการและผังเมือง ในวาระครบรอบ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย	โดย นายพรพจน์ เพ็ญพาส อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง	๑๔๓
❖ มหาดไทยในอนาคต	โดย นายสมคิด จันทมฤก อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน	๑๔๕

● Young Creative Sharing

❖ มุมมอง/แนวคิด “มหาดไทยในอนาคต”	โดย ทีม Change for Good ส่วนราชการระดับกรม รัฐวิสาหกิจในสังกัด กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานในสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๑๕๑

บทที่ ๑

พระมหากษัตริย์คุณ เติบไว้เหนือเกล้าฯ ชาวมหาดไทย

พระมหากรุณาธิคุณของสถาบัน ที่มีต่อกระทรวงมหาดไทย

พระบรมราโชวาท**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร****พระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย****ในโอกาสที่กระทรวงมหาดไทยครบรอบ ๑๐๐ ปี****วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕**

หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย พูดย่างรวบรัด คือการอำนวยความสะดวกสวัสดิ์แก่ทวยราษฎร์ และการอำนวยความสะดวกที่ทำอยู่นั้น อาจจำแนกตามประเภทงานได้เป็น ๔ ด้าน คือ การอำนวยความสะดวกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาอาชีพและฐานะความเป็นอยู่ การพัฒนาจิตใจให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขและความสามัคคีปรองดอง และการให้การศึกษาเพื่อสร้างอนาคตที่แจ่มใส. งานทั้ง ๔ ด้านยังจำแนกเป็นส่วนปลีกย่อยออกไปได้มากมาย ซึ่งต้องมีกรมกองต่าง ๆ รับผิดชอบไปปฏิบัติ ทั้งต้องพึงพิงอาศัยความร่วมมือจากกระทรวงทบวงกรมอื่นอย่างกว้างขวางและใกล้ชิดด้วย. ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทุกฝ่าย ทุกคน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหลักปฏิบัติที่แน่นอน เป็นเครื่องยึดถือ. หลักการอย่างแรก ก็คือต้องปฏิบัติงานให้ประสานสอดคล้องและดำเนินก้าวหน้าไปด้วยกัน เสมอกัน พร้อมเพรียงกันทุกฝ่าย โดยมีให้ล้าหน้าหรือล้าหลังกว่ากัน อันจะเป็นเหตุให้งานชะงักงัน หรือเสียขบวน และเสียผล. หลักการอย่างที่สอง คือต้องพยายามประสานงานกับทุกหน่วยงานด้วยความสมัครสมานและความเข้าใจอันดีต่อกัน. ประการสำคัญ คือจะต้องระมัดระวังปฏิบัติการทุกอย่างด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ให้สมควรและถูกต้องด้วยหลักวิชา กฎหมาย ความชอบธรรม โดยไม่มีอคติ.

ภูพิงคราชนิเวศน์**วันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕**

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
ปีพุทธศักราช ๒๕๓๕

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๙

“...ถ้าจะว่าด้วยหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ตรวจการ พูดอย่างรวม ๆ ไม่ได้แยกเป็น ปัญหาแต่ละคนมีปัญหาที่แต่ละคนมี แต่ว่าพูดถึงรวม ๆ ก็เรียกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด บางทีก็เรียกว่า เจ้าเมืองบ้าง ข้าหลวงบ้าง ตามที่เคยกันมา เคยปากมา หมายความว่าเขาถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น เป็นผู้ที่จะบันดาลให้จังหวัดนั้นมีความก้าวหน้า ความผาสุกได้ ซึ่งก็นับว่าเป็นความจริงส่วนหนึ่ง เหมือนกัน เพราะอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นก็จะมีที่จะดูแลทุกข์สุข และความเรียบร้อยทุกด้าน ของจังหวัดนั้น ๆ อันเป็นงานที่ใหญ่โตมากและยากมาก จะต้องอาศัยความรู้ความชำนาญส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งต้องอาศัยการตั้งใจตั้งใจที่จะทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด...”

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
ปีพุทธศักราช ๒๕๑๙

พระราชดำรัส**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร****พระราชทานแก่คณะข้าราชการกรมการปกครอง****และคณะกรรมการจังหวัดต่าง ๆ ร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัด****ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน****วันอังคาร ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘**

“ขอขอบใจกรมการปกครองที่ได้นำเงินมาเพื่อการกุศล และกรมการปกครองก็ได้ร่วมมือกับ สภากาชาดไทยอย่างดีมากตลอด เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนโดยส่วนรวมของประชาชน งานที่ได้ทำมา นอกเหนือจากหน้าที่ในการปกครองนั้นก็เป็งานที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสถานการณ์ ปัจจุบัน พวกเราจะไปถือว่าใครมีหน้าที่เจาะจงเฉพาะก็ทำไป ก็ยากที่จะนำประเทศสู่ความมั่นคง และปลอดภัย จะต้องถือว่าทุกคนจะเป็นข้าราชการหรือประชาชนพ่อค้าทั่วไปมีหน้าที่ทั้งนั้นที่จะช่วยกัน รักษาความปรองดองเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สร้างความสามัคคีในชาติ และแต่ละคนที่ทำบางที่ก็ต้อง ฝ่าอันตรายลำบากเหน็ดเหนื่อย โดยที่ไม่มีการตอบแทน การตอบแทนนั้นก็คือถ้าทุกคนปฏิบัติงาน ด้วยดีและทำหน้าที่ของพลเมืองที่ดีก็จะทำให้บ้านเมืองสามารถพยุงตัวได้...”

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
ปีพุทธศักราช ๒๕๑๘

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระราชทานในการอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตชายแดน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๐๕

“...หน้าที่ของท่านทั้งหลายนั้นมีความสำคัญอยู่มาก เพราะนอกจากที่ท่านจะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งใกล้ชิดกับราษฎรในท้องที่ของท่าน คอยช่วยเหลือทุกข์สุขของเขาแล้ว ท่านยังเป็นตัวแทนของราษฎรเหล่านั้น โดยรับเลือกและรับความไว้วางใจจากเขา เข้ามาช่วยเป็นสื่อในการติดต่อกับทางราชการบ้านเมืองอีกด้วย งานบริหารปกครองจะอำนวยผลบังเกิดความร่มเย็นแก่ประชากรราษฎรได้เพียงไร ย่อมต้องอาศัยท่านทั้งหลายด้วยเป็นสำคัญ

ท่านเป็นผู้ที่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับราษฎรในท้องที่ของท่านมาอย่างใกล้ชิด ย่อมเข้าใจจิตใจและความต้องการของเขาเหล่านั้นได้ดีกว่าผู้ที่อยู่ห่างไกล ราษฎรย่อมจะต้องหวังพึ่งท่านเมื่อมีความเดือดร้อน ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงหวังว่าท่านทั้งหลาย จะเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของเขาให้มาก และทำตัวเองให้เป็นที่พักพิงแก่เขา สมกับที่เขาได้ไว้วางใจเลือกท่านขึ้นมาเป็นหัวหน้า จงพยายามบำเพ็ญตนให้สมกับตัวอักษร ที่ตราหน้าหมวกเครื่องแบบของท่านที่ว่า “ระงับทุกข์บำรุงสุข...”

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๘ – ๒๕๐๘

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต

วันศุกร์ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

“...คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไม่มีในตำรา ไม่เคยมีระบบเศรษฐกิจพอเพียง. มีอย่างอื่นแต่ไม่ใช่คำนี้. ปีที่แล้วพูดว่า เศรษฐกิจพอเพียง เพราะหาคำอื่นไม่ได้. และได้พูดอย่างหนึ่งว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้ปฏิบัติเพียงครั้งเดียว คือไม่ต้องทั้งหมด หรือแม้จะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอ. ในคราวนั้น เมื่อปีที่แล้วนึกว่าเข้าใจกัน แต่เมื่อไม่นาน เดือนที่แล้ว มีผู้ที่ควรจะรู้ เพราะว่าได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนา มาช้านานแล้ว มาบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ดีมาก แล้วก็เข้าใจว่าปฏิบัติเพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้น หมายความว่า ถ้าทำได้เศษหนึ่งส่วนสี่ของประเทศก็จะพอ. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง และทำได้เพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้น ไม่ได้แปลว่าเศษหนึ่งส่วนสี่ของพื้นที่ แต่เศษหนึ่งส่วนสี่ของการกระทำ. ...”

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
ปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

พระบรมราโชวาท

เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
พระราชทานแก่ผู้นำศูนย์เยาวชนตำบลทั่วประเทศและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
ในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานธงประจำศูนย์เยาวชนตำบล
วันพุธ ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖

“...การที่กระทรวงมหาดไทย ได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการจัดตั้งศูนย์
เยาวชนตำบลขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีคุณสมบัติในตัวเองเพิ่มพูนขึ้นทุกด้าน
เพื่อสามารถเป็นผู้นำและเป็นการกำลังพัฒนาท้องถิ่นให้มั่นคงและก้าวหน้าขึ้น นับเป็นวิธีการอันแยบคาย
ประการหนึ่ง ที่ควรแก่การนิยมและสนับสนุนโดยแท้. จึงขอชมเชยทางราชการและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายทุกท่าน
ที่พยายามจัดการอบรมอันมีประโยชน์ยิ่งนี้ติดต่อกันมาเป็นเวลานานปี ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ. ...”

ที่มา : หนังสือพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร พุทธศักราช ๒๕๑๕ – ๒๕๕๙ เล่ม ๑

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันเสาร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐

งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่องโดยตรงถึงประโยชน์ของประเทศไทย และประชาชนทุกคน. ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนให้ถ่องแท้ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันทำ ด้วยความอุตสาหะ เสียสละ และด้วยความสุจริตจริงใจ โดยถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่. งานของแผ่นดิน ทุกส่วน จักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมกัน และสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือยังความเจริญมั่นคง ให้เกิดแก่ประเทศไทยและประชาชนได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป.

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอาทิตย์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑

ผู้ปฏิบัติราชการ นอกจากจะต้องรู้งานในหน้าที่อย่างทั่วถึงแล้ว ยังจำเป็นต้องรู้ตัว รู้ชั่ว ประโยชน์และไม่ใช่ประโยชน์ อย่างกระจ่างชัดด้วย. งานราชการซึ่งเป็นงานของแผ่นดิน จึงจะดำเนิน ไปอย่างถูกต้อง ตรงตามเป้าหมาย และสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือยังความดีความเจริญ ให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนได้แท้จริงและยั่งยืน.

พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
วันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
พุทธศักราช ๒๕๖๑

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันจันทร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒

ข้าราชการมีสิ่งสำคัญที่ควรยึดมั่นอยู่ ๒ อย่าง. อย่างหนึ่งคือผลประโยชน์ของแผ่นดิน อีกอย่างหนึ่งคือความถูกต้องเป็นธรรม. ผลประโยชน์ของแผ่นดินเป็นเป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติราชการ ส่วนความถูกต้องเป็นธรรมเป็นทั้งรากฐานและแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้น.

พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
วันที่ ๒๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
พุทธศักราช ๒๕๖๒

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

งานราชการนั้น ต้องอาศัยความรู้ ๓ ส่วนในการปฏิบัติ คือความรู้ในหลักวิชาที่ถูกต้อง แม่นยำ ลึกซึ้ง กว้างขวาง ความรู้ในการปฏิบัติบริหารงานตามภาระหน้าที่ และความรู้จิตวินิจัย ที่ถูกต้องด้วยเหตุผล หลักวิชา และหลักกรรม. ข้าราชการทุกคนจึงต้องสร้างสมอบรมความรู้ทั้งสามส่วนนี้ ให้สมบูรณ์พร้อม อย่าให้บกพร่องในส่วนใดเป็นอันขาด จะสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลเป็น ประโยชน์ที่แท้จริงแก่ประเทศชาติและประชาชน.

พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
วันที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
พุทธศักราช ๒๕๖๓

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

งานราชการนั้น เป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นปกติ ตามสถานการณ์และกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป. ข้าราชการทุกคนจึงต้องทำความเข้าใจงานในหน้าที่ของตนให้กระจ่างชัด และรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แล้วปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องเหมาะสม โดยยึดมั่นแน่วแน่อยู่ในเป้าหมายของการปฏิบัติราชการ คือประโยชน์สุขของประชาชน และความเจริญมั่นคงของประเทศไทย.

พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
วันที่ ๑๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ที่มา : สำเนาพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

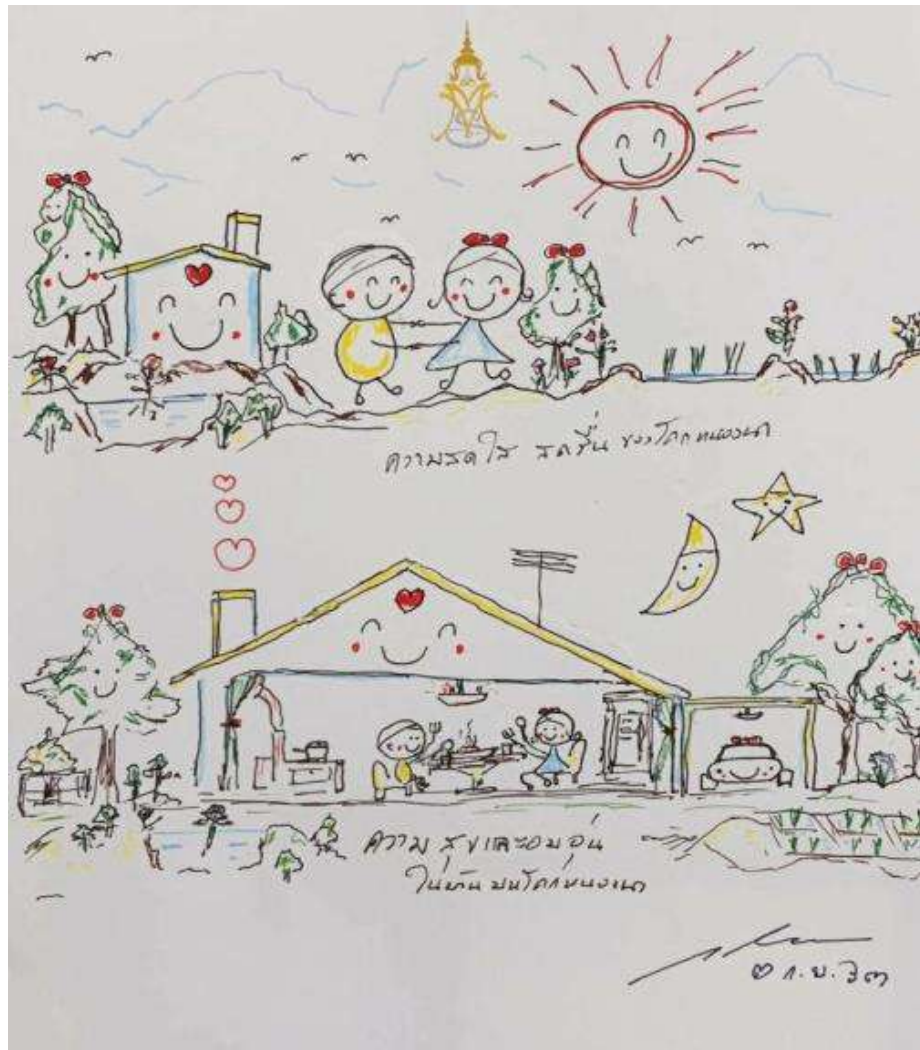

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันศุกร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๕

ข้าราชการคือผู้ที่ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน จึงจำเป็นต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าสิ่งใดคือประโยชน์ สมควรปฏิบัติ และสิ่งใดไม่ใช่ประโยชน์ ไม่สมควรปฏิบัติ. ความเข้าใจทั้งนี้ เป็นผลจากวิจักษ์ญาณอันเที่ยงตรงถูกต้อง ซึ่งข้าราชการทุกคนควรจะได้ฝึกฝนและสร้างสมให้เป็นคุณสมบัติประจำตัวสืบไป.

พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
วันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ที่มา : สำเนาพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันศุกร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานภาพวาดฝีพระหัตถ์
 “โลก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”
 เมื่อวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ที่มา : หนังสือการประยุกต์ทฤษฎีใหม่ สู่ โลก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

คำขวัญ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

พระราชทานแก่นักพัฒนาทั่วประเทศ

เนื่องในวันพัฒนาของกรมการพัฒนาชุมชน

วันเสาร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

“พัฒนาชุมชน ต้องพัฒนาใจคนไปพร้อมกับวัตถุ”

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๒๐ – เดือนสิงหาคม ๒๕๓๕ จัดพิมพ์เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕

พระราชดำรัส

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล
ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา
วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๑

“...ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปพบราษฎรมาทั่วประเทศ เพราะได้โอกาสตามเสด็จพระราชดำเนิน ทุกหนแห่งจึงได้พบความจริงที่ว่า คนไทยเรานั้นแม้อยู่ห่างไกลจากความเจริญของเมืองหลวง ก็มีความสามารถทางด้านศิลปะเป็นอย่างสูง เช่นผ้าไหมไทย ผ้าไทยต่าง ๆ ที่เห็นมีสีและลวดลายที่สวยงามนั้น เกิดมาจากการสามารถของชาวบ้านเองแท้ ๆ ไม่ต้องให้ใครไปออกแบบลวดลาย และสีสันทให้ คนไทยเหล่านี้เองที่ข้าพเจ้าขอยกย่องว่า เป็นผู้สืบทอดศิลปะให้แก่ชาติบ้านเมืองของเราจริง แม้แต่ผู้ที่ไม่เคยมีความรู้ทางหัตถกรรมใด ๆ เลย ก็ต้องนับว่ามีสายเลือดทางศิลปะอยู่ในตัวแล้ว เพราะเพียงได้มาเรียนไม่นานก็สามารถผลิตผลงานที่สวยงามได้อย่างน่าอัศจรรย์

บัดนี้ ข้าพเจ้าได้ประจักษ์ด้วยตนเองแล้วว่า ประชาชนไทยของเราเปรียบเสมือนคลังเก็บรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างแท้จริง เพียงแต่ให้เขาได้มีโอกาสแสดงออกในคุณค่าของเขาเท่านั้น...”

ที่มา : หนังสือประมวลพระราชโองการและพระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

พระราชดำรัส
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี
ในพิธีเปิดงานวันสตรีไทย ประจำปี ๒๕๖๒
“สายธารแห่งพระบารมี สู่การพัฒนาสตรีที่ยั่งยืน”
วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

“ข้าพเจ้ารู้สึกมีความยินดีและปลาบปลื้มเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้รับเกียรติให้มาร่วมงานวันสตรีไทย ประจำปีที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ ขอแสดงความยินดีต่อสตรีไทยดีเด่น และเยาวชนสตรีไทยดีเด่นที่ได้ผ่านการคัดเลือกให้เป็นสตรีไทยดีเด่น และเยาวชนสตรีไทยดีเด่นประจำปีนี้ ข้าพเจ้ามีความมั่นใจที่จะสนองพระเดชพระคุณ พระมหากษัตริย์คุณ ในการ สืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชปณิธาน แห่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เหมือนดังที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระราชปณิธานที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอด และแผ่ขยายพระบารมีแห่งสมเด็จพระบรมชนกนาถและสมเด็จพระบรมราชชนนี...”

ที่มา : หนังสือเฉลิมราชพัสดรา เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๔๓ พรรษา ๓ มิถุนายน ๒๕๖๔

พระราชดำรัส

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงเปิดงาน “มหกรรมสานพลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อุทิศตนสืบสานแนวพระราชดำริ”

ณ สนามกีฬาสมโภชเชียงใหม่ ๗๐๐ ปี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วันศุกร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มาเป็นประธานเปิดงานมหกรรมสานพลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อุทิศตนสืบสานแนวพระราชดำริ ที่จัดขึ้นในวันนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมุ่งมั่นปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการมาตลอดระยะเวลากว่า ๖๐ ปี เพื่อช่วยเหลือราษฎรให้สามารถพึ่งพาตนเองและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบายขึ้น พระราชปณิธานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนของพระองค์มั่นคงหนักแน่น ไม่มีเปลี่ยนแปลง นับตั้งแต่แรกเสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ มาจนในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์ชัดกันโดยทั่วไป

งานมหกรรมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะช่วยเผยแพร่และสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ หลักการทรงงาน หลักการโครงการ และตัวอย่างรูปธรรมของผลดีที่เกิดขึ้นจากการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านทั้งหลายจะยึดพระราชปณิธานเป็นแนวทาง และน้อมนำแนวพระราชดำริด้านต่าง ๆ ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดความเจริญทั้งแก่ตนเอง ชุมชน แ่ขยายไปจนถึงระดับท้องถิ่น

ข้าพเจ้าขอเปิดงานมหกรรมสานพลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อุทิศตนสืบสานแนวพระราชดำริ ณ บัดนี้ ขออำนาจพรให้งานดำเนินไปด้วยความราบรื่นและขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความสุขจงทั่วกัน.

ที่มา : สำเนาพระราชดำรัส ทรงเปิดงาน “มหกรรมสานพลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อุทิศตนสืบสานแนวพระราชดำริ” ณ สนามกีฬาสมโภชเชียงใหม่ ๗๐๐ ปี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ วันศุกร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

พระนิพนธ์คำนำ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

หนังสือ “ผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ Princess Sirivannavari's S Motif”

“ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจทางด้านการอนุรักษ์ และการผลิตผ้า จากภูมิปัญญาพื้นถิ่นของไทยมาเป็นเวลากว่า ๖๐ ปี ข้าพเจ้ามีความตั้งใจมั่นที่จะสืบสานและต่อยอด พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระอัยยิกาเจ้า ในการอนุรักษ์และพัฒนาผ้าไทยให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทย

ด้วยใจรักในงานศิลปะและชื่นชอบงานออกแบบเครื่องแต่งกาย ข้าพเจ้าจึงได้ออกแบบ “ลายขอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ” มอบให้แก่ช่างทอผ้า เพื่อเป็นของขวัญปีใหม่ ผ่านทางกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย โดยได้ออกแบบให้แต่ละลวดลายบนผืนผ้า “ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ” นี้มีความหมาย เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดในการพัฒนาลวดลายและผลิตภัณฑ์ผ้าไทย ให้มีความร่วมสมัย เป็นสากล และข้าพเจ้ายังได้อนุญาตให้ช่างทอผ้าในทุกภูมิภาค สามารถนำลวดลายนี้ไปออกแบบ และประยุกต์ใช้ได้ตามความคิดสร้างสรรค์อย่างกว้างขวาง ตามวิถีทางที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ตามแนวทาง “ผ้าไทยใส่ให้สนุก” คือความสุขที่ได้เลือกใช้ศิลปหัตถกรรมไทย เป็นวงจรเศรษฐกิจ เชิงมหภาค สร้างรายได้ให้กลับสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน...”

ที่มา : หนังสือผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ Princess Sirivannavari's S Motif

พระนิพนธ์คำนำ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

หนังสือ “THAI TEXTILES TREND BOOK SPRING/SUMMER 2022”

“สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการช่วยเหลือราษฎรให้มีรายได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องมาอย่างยาวนานผ่านโครงการศิลปาชีพฯ โดยทรงเล็งเห็นแล้วว่าความสามารถของคนไทยด้านศิลปหัตถกรรมนั้นมีเอกลักษณ์และมีคุณภาพชั้นสูงสามารถพัฒนาเป็นอาชีพได้ ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๒ ความว่า “...ข้าพเจ้านั้นภูมิใจเสมอว่า คนไทยมีสายเลือดของช่างฝีมืออยู่ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นชาวไร่ ชาวนา หรืออาชีพใด อยู่สารทิศใด คนไทยมีความละเอียดอ่อนและนับไวต่อการรับศิลปะทุกชนิด ขอเพียงแต่ให้เขามีโอกาสได้เรียนรู้และฝึกฝน เขาก็จะแสดงความสามารถออกมาให้เห็นได้...” ด้วยเหตุนี้จึงทรงวางรากฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรไว้อย่างยั่งยืน

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชกรณียกิจทุก ๆ ประการของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่เหล่าราษฎรทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทย ข้าพเจ้าได้โดยเสด็จหลายต่อหลายครั้ง เห็นความสวยงามของผลงานศิลปะอันเป็นงานที่สร้างขึ้นด้วยภูมิปัญญาที่สั่งสมมาอย่างยาวนานของบรรพบุรุษ เช่น การทอผ้า คุณภาพของไหมไทยเป็นที่ประจักษ์ไปแล้วทั่วโลกว่ามีความพิเศษ มีความยืดหยุ่น มีคุณภาพระดับพรีเมียม เริ่มจากการเลี้ยงตัวหนอนไหมให้สมบูรณ์แข็งแรงเพื่อให้ได้เส้นไหมที่มีคุณภาพและมีเส้นใยที่สม่ำเสมอ การย้อมสีธรรมชาติของไทย เรามีวัตถุดิบหลากหลาย เจดสีที่มีความเฉพาะและเป็นเอกลักษณ์ได้จากพืชพรรณท้องถิ่น... ที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ในป่าธรรมชาติ จึงสามารถเลือกสร้างสรรค์เจดสีออกมาได้เยอะมาก ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นด้วยมือของคนไทยเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและรากเหง้าทางวัฒนธรรม ซึ่งข้าพเจ้ามีดำริที่จะเริ่มสืบสาน รักษา และต่อยอด ออกมาในลักษณะของการผสมผสานงานแฟชั่นและสไตล์ที่ทันสมัย เพื่อให้ราษฎรและผู้ประกอบการด้านวัฒนธรรมมีตำราที่เป็นแนวทางในการผลิต ทำให้ผลผลิตที่ออกมาสู่ตลาดมีคุณภาพและทันสมัย...”

มหาดไทยร่วมใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด”

มหาดไทยร่วมใจน้อมนำ พระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด”

สำนักนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ตามที่รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง สำหรับนโยบายหลัก รัฐบาลได้กำหนดนโยบายหลักด้านที่ ๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยกำหนดนโยบายที่รัฐบาลจะดำเนินการ ได้แก่ สืบสาน รักษา ต่อยอด ศาสตร์พระราชาและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นหลักสำคัญในการบำบัดทุกข์ และบำรุงสุขให้ประชาชน

จากคำแถลงนโยบายดังกล่าวนี้ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔.๑ การรักษาความสงบภายในประเทศ ประเด็นที่ ๔.๑.๒ การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมาย กล่าวคือ “...เพื่อให้คนในชาติมีจิตสำนึกรักและหวงแหน มุ่งจงรักภักดี พร้อมธำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวและศูนย์รวมจิตใจหนึ่งเดียวกันของคนทั้งชาติ โดยปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ รณรงค์เสริมสร้างความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยและชาติไทยผ่านกลไกต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวางจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติและพระราชกรณียกิจอย่างสม่ำเสมอ...”

กระทรวงมหาดไทยมีภารกิจในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชน ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประชาชนมีรากฐานการดำรงชีวิตและพัฒนาสู่อนาคตได้อย่างมั่นคงและสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าประสงค์เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนพึ่งตนเองได้ โดยน้อมนำแนวทางการพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดปัญหาความยากจน ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ด้วยการสร้างความมั่นคงในอาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัย ตลอดจนการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการทำงาน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยในการสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ ตามแนวพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้สนใจในการเริ่มต้นปฏิบัติ โดยกลไกการขับเคลื่อนที่สำคัญยิ่งของกระทรวงมหาดไทยในระดับพื้นที่ ภายใต้การกำกับดูแลการปฏิบัติของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ที่ดำเนินการผ่านผู้นำชุมชน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

ภายใต้การดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยในฐานะที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของส่วนราชการในภูมิภาค ได้มีการกิจการประสานการดำเนินการบูรณาการร่วมกับส่วนราชการ คณะกรรมการ/คณะทำงาน มูลนิธิ และองค์กร ตามโครงการพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่สำคัญ ดังนี้

❖ โครงการหลวง โครงการส่วนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการส่งเสริมการปลูกพืชเมืองหนาวแก่ชาวเขา เพื่อเป็นการหารายได้ทดแทนการปลูกฝิ่น การตัดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอย และการค้าไม้เถื่อน ปัจจุบันโครงการหลวงดำเนินงานในพื้นที่ ๖ จังหวัดภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน พะเยา แม่ฮ่องสอน และตาก โดยมีคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) เป็นหน่วยที่ขับเคลื่อนการดำเนินการ

❖ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) สนับสนุนการดำเนินโครงการพระราชดำริในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันสำนักงาน กปร. มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวนกว่า ๔,๘๗๗ โครงการ โดยส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาการเกษตร และการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

❖ โครงการทุนการศึกษา ของมูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.) โดยร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินโครงการฯ ตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ด้วยพระราชปณิธานที่มุ่งสร้างความรู้ สร้างโอกาสแก่เยาวชนไทยที่มีฐานะยากจนยากลำบาก แต่ประพฤติดีมีความสามารถในการศึกษา ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มั่นคงต่อเนื่องในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีตามความสามารถของแต่ละคน เป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพแก่เยาวชนไทย โดยกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมในการกำกับดูแลการดำเนินงานคัดเลือก คัดสรรและกลั่นกรองนักเรียนผู้สมควรได้รับการพิจารณารับทุนพระราชทาน รวมทั้งการดูแลนักเรียนทุนพระราชทานในช่วงระหว่างการศึกษาให้มีสภาพความพร้อมในด้านความเป็นอยู่ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ

❖ โครงการพัชรสุรชลานุรักษ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมรับโครงการอนุรักษ์ช้างป่ารอยต่อ ๕ จังหวัดในภาคตะวันออก (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว) ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ –และพระราชทานชื่อโครงการว่า “โครงการพัชรสุรชลานุรักษ์” ซึ่งแปลว่า “น้ำทิพย์รักษาช้างให้แข็งแรงยืนยงดุจเพชร” เพื่อเป็นการอนุรักษ์ป่าและช้าง รวมทั้งแก้ปัญหาที่ต้นเหตุการบุกรุกของช้างป่าอันสืบเนื่องมาจากขาดแคลนแหล่งอาหารที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ ตลอดจนการขาดความรู้และความเข้าใจของราษฎรในการขับไล่ช้างอย่างผิดวิธี จนทำให้เกิดอันตรายทั้งต่อตัวราษฎรและช้างในที่สุด

❖ โครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (โครงการพัฒนาชุมชน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี) โครงการสนองพระบรมราโชบายในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของราษฎร โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชายแดนที่ความเจริญยังเข้าไปไม่ถึง ทำให้ประชาชนมีความยากลำบากในการดำรงชีวิต รวมทั้งทรงเห็นว่าพื้นที่โครงการเป็นชุมชนอยู่ติดชายแดน อันถือว่ามีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ และเป็นพื้นที่มรดกโลกของประเทศไทยที่ควรได้รับการพัฒนาและอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เพื่อให้คนอยู่กับป่าอย่างสมดุลและรักษาต้นน้ำ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

❖ โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ที่มีต่อพสกนิกรชาวไทยและสรรพชีวิตในข้อทรงห่วงใยปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าที่เป็นปัญหาสำคัญของชาติ รวมถึงพระวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวเนื่องกับสุขภาพโลกหนึ่งเดียว โดยมีพระประสงค์ให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศไทย

❖ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อสนองแนวพระราชดำริ และสืบสานพระราชปณิธานแห่งพระองค์ โดยปรากฏในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วยกิจกรรมปกป้องทรัพยากรในพื้นที่ป่าธรรมชาติ การสำรวจรวบรวมทรัพยากรที่มีแนวโน้มว่าใกล้สูญพันธุ์ การนำทรัพยากรที่รวบรวมเพาะปลูก และรักษาในพื้นที่ที่เหมาะสมทางกายภาพ และปลอดภัยจากการรุกราน การอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากร โครงการศึกษาประเมินทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้ทราบองค์ประกอบ คุณสมบัติ และการใช้ประโยชน์พืชพรรณ การจัดทำระบบข้อมูลทรัพยากรด้วยคอมพิวเตอร์ การวางแผน และพัฒนาทรัพยากรระยะยาว ๓๐ - ๕๐ ปี และกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ เยาวชน บุคคลทั่วไป ให้มีความเข้าใจ ตระหนักในความสำคัญเกิดความปิติและสำนึกที่จะร่วมมือร่วมใจกันอนุรักษ์พืชพรรณของไทยให้คงอยู่เป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าประจำชาติสืบไป

❖ โครงการจิตอาสาพระราชทานพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔ ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี มีความสุข และประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน โดยในระยะเริ่มแรก พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชปณิธานในการบำเพ็ญประโยชน์พื้นที่ชุมชนโดยรอบพระราชวังดุสิตเป็นการทำความดีด้วยหัวใจถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยทหารรักษาพระองค์ ข้าราชการบริพารในพระองค์ฯ ร่วมกับประชาชนจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ”

ซึ่งจิตอาสาพระราชทานจะมีบทบาทภารกิจอยู่ ๓ ด้าน ได้แก่

จิตอาสาพัฒนา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนให้มีคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ รวมทั้ง การสาธารณสุข เป็นต้น

จิตอาสาภัยพิบัติ เพื่อเฝ้าตรวจและเตรียมการรองรับภัยพิบัติ ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและที่เกิดจากสาเหตุอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โดยรวม และการเข้าช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากภัยพิบัติดังกล่าว เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น

จิตอาสาเฉพาะกิจ การปฏิบัติในงานพระราชพิธี หรือการรับเสด็จ

❖ การขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา โมเดล คือ การจัดการพื้นที่ซึ่งเหมาะสมกับการเกษตร ซึ่งเป็นผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งโคก หนอง นา โมเดล เป็นแนวทางทำเกษตรอินทรีย์และการสร้างชีวิตที่ยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบ คือ

โคก : พื้นที่สูง ดินที่ขุดทำหนองน้ำนั้นให้นำมาทำโคก บนโคกปลูก “ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง” ตามแนวทางพระราชดำริ

หนอง : หนองน้ำหรือแหล่งน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามหน้าแล้งและรับน้ำท่วม (หลุมขนมครก)/ขุด “คลองไส้ไก่” หรือคลองระบายน้ำรอบพื้นที่

นา : พื้นที่นาให้ทำเกษตรอินทรีย์ยั่งยืน ยกคันนาให้มีความสูงและกว้าง เพื่อใช้เป็นที่รับน้ำยามน้ำท่วม ปลูกพืชอาหารตามคันนา

❖ ร่วมดำเนินงานกับมูลนิธิในการดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริ เช่น

◆ มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ก่อตั้งขึ้นโดยปณิธานในการน้อมนำแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์มาเป็นหลักการในการพัฒนาประเทศและศักยภาพของคนไทยให้ก้าวไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน โดยเฉพาะการสนับสนุนส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาแก้องค์กร ชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ ในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมิติการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

◆ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อร่วมสนองพระราชดำริเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำและเพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริมีความต่อเนื่อง โดยประสานการทำงานร่วมกับสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน. และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

◆ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อช่วยบรรเทาทุกข์แก่ประชาชนผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อนจากเหตุสาธารณภัยต่าง ๆ อย่างทันท่วงที ตลอดจนสงเคราะห์เรื่องทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษา และโรงเรียน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ประธานกรรมการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ประจำจังหวัด

◆ มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี โดยรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี (Princess Maha Chakri Award) เป็นรางวัลที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานให้แก่ครูผู้มีความทุ่มเท เสียสละตน จนสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับลูกศิษย์ และมีคุณูปการอย่างยิ่งต่อการศึกษา จาก ๑๑ ประเทศในอาเซียนและติมอร์-เลสเต โดยกระทรวงมหาดไทยสนับสนุนในการพิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติในระดับจังหวัดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

ทั้งนี้ ในส่วนแผนการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยนอกเหนือจากความร่วมมือในการดำเนินการข้างต้นแล้ว สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยยังได้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริให้กับจังหวัด เพื่อให้จังหวัดน้อมนำพระราชดำริ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นหลักในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีกรอบแนวทางการดำเนินการใน ๓ ด้าน ได้แก่

๑. การพัฒนาและแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
๒. โครงการสร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. โครงการขยายผลเกษตรเพื่ออาหารกลางวันอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สถาบันพระมหากษัตริย์กับกรมการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน

ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้น้อมนำพระบรมราโชวาท แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นปณิธานในการปฏิบัติงาน โดยมีเป้าหมายคือ ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนพึ่งตนเองได้ ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตดีมีความสุข โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาคนให้พึ่งตนเองมีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่สังคม “อยู่เย็น เป็นสุข” เป็นการสนองพระราชปณิธานที่มุ่งประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

กรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำพระบรมราโชวาท แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาปฏิบัติ ดังนี้

❖ ริเริ่มให้มีกิจกรรม “วันพัฒนา” เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงเสียสละอุทิศพระองค์ บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขให้แก่ประชาชน จึงกำหนดให้วันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปี เป็น “วันพัฒนา” เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ มีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันพัฒนา ระหว่างวันที่ ๔ - ๖ ธันวาคมของทุกปี โดยกิจกรรมที่ดำเนินการ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมปีละกว่า ๑๐ ล้านคน มูลค่าของกิจกรรมปีละกว่า ๒๐๐ ล้านบาท

ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานคำขวัญเนื่องในวันพัฒนาให้แก่กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย คือ “พัฒนา คือสร้างสรรค์” เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวและปฏิบัติหน้าที่ของนักพัฒนา

❖ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นรากฐานของชีวิตประชาชนในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยใช้ตัวชี้วัด ๖x๒ เป็นเป้าหมาย “ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ออม เรียนรู้ อนุรักษ์ เอื้ออารีต่อกัน”

❖ การยกระดับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความเป็นต้นแบบ โดยพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นต้นแบบ มีศักยภาพ ๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด ๓ ระดับ คือ ระดับ “พออยู่พอกิน” ระดับ “อยู่ดี กินดี” และระดับ “มีภูมิ ศรีสสุข” นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นมา

❖ ใน พ.ศ. ๒๕๕๔ ดำเนินโครงการ “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔” จำนวน ๑,๗๕๖ หมู่บ้าน ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมคือ “ไม่มียาเสพติด ไม่มีคนจน ไม่มีหนี้จนระบบ มีการจัดสวัสดิการชุมชน มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

❖ โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และยังเป็นการสืบสาน รักษา และต่อยอดการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาใช้ในการพัฒนาชุมชนและสร้างความสุขของประชาชน ด้วยวิธีใช้พลังการมีส่วนร่วมของชุมชน และภาคีการพัฒนา ยกกระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ดำเนินการในพื้นที่ ๘๗๘ อำเภอ รวม ๘๗๘ หมู่บ้าน

การสืบสานงานหัตถกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่พระองค์มีพระราชปณิธานมุ่งมั่นที่จะทรงช่วยเหลือราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุข รวมทั้งดำเนินชีวิตด้วยความพอดีและพอเพียง ด้วยการส่งเสริมให้ราษฎรสร้างสรรค์ศิลปหัตถกรรมหลากหลายสาขาเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรให้ดีขึ้น กรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำแนวพระราชดำริ พระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในด้านการอนุรักษ์หัตถกรรมผ้าทอ มาปฏิบัติ ดังนี้

❖ โครงการ “สืบสาน อนุรักษ์ศิลป์ ผ้าถิ่นไทย ดำรงไว้ในแผ่นดิน” เพื่อให้ผ้าไทยทุกพื้นถิ่นได้รับการดูแลสืบทอดเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของไทย พร้อมกับเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า เป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยกรมการพัฒนาชุมชน และสภาสมาคมสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการ “สืบสาน อนุรักษ์ศิลป์ ผ้าถิ่นไทย ดำรงไว้ในแผ่นดิน” ร่วมกับจังหวัดทุกจังหวัด และหน่วยงานต่าง ๆ และคณะรัฐมนตรียังมีมติเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้มีมาตรการสนับสนุนการใช้และสวมใส่ผ้าไทย รวมถึงจัดทำแผนงานโครงการรณรงค์การใช้และสวมใส่ผ้าไทย สร้างค่านิยมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยตลอดจนพัฒนาผ้าไทยให้เป็นสินค้าเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

❖ กองทุนแม่ของแผ่นดิน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้นำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสียดินดอยอย่างยั่งยืน และกรมการพัฒนาชุมชน ได้รับความไว้วางใจให้เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันมีจำนวน ๑๒,๑๘๙ กองทุน และในปัจจุบันองค์กรประชาชนที่มอบเงินขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวัชรราชธิดา

นับตั้งแต่ที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๑๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงพระราชปณิธานในการสืบสาน รักษา ต่อยอดพระราชภารกิจของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการช่วยเหลืออาณาประชาราษฎร์ให้อยู่อย่างปกติสุข กรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มาปฏิบัติ ดังนี้

❖ การพัฒนาองค์กรเยาวชน

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพองค์กรเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ ตามกระบวนการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน การพัฒนาเยาวชน อายุระหว่าง ๑๕ – ๒๕ ปี ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน สนับสนุนให้มีการรวมตัวกันจัดตั้งคณะกรรมการเยาวชนหมู่บ้าน ตำบล และมีการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล (ศยต.) ขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยตั้งแต่วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานธงประจำศูนย์เยาวชนตำบล ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐ ผู้นำศูนย์เยาวชนตำบลได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รวม ๖ รุ่น

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๑ – ๒๕๔๕ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว) แทนพระองค์ มีศูนย์เยาวชนตำบลทั่วประเทศ ได้รับพระราชทานธงประจำศูนย์เยาวชนตำบล จำนวน ๖,๙๗๑ ตำบล และใน พ.ศ. ๒๕๕๕ รัฐบาลได้มีพระราชกฤษฎีกาปรับปรุงกระทรวง กรมการพัฒนาชุมชนได้ถ่ายโอนงานพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน ไปสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

❖ การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่โครงการ “โคก หนอง นา โมเดล”

ในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป” และพระราชดำริตั้งใจความตอนหนึ่งว่า “เศรษฐกิจพอเพียงในยุคนี้ก็คือเกษตร เกษตรคือประเทศ ก็คือผืนดิน คืออารยประเทศ เกษตรประเทศ ก็คืออารยประเทศ ทำได้โดยประยุกต์หลายหลายทฤษฎีเข้าด้วยกัน”

จึงนำมาสู่โครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านการเกษตรและส่งเสริมอาชีพ ในรูปแบบ โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่พสกนิกรของพระองค์ การนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส เรื่อง “อารยเกษตร” เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ความว่า

“โคก หนอง นา นอกจากเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ทางด้านเกษตรกรรมแล้ว ยังเป็นศิลปะ เป็นแบบฝึกหัดที่ดีในการที่จะรวมเกษตรที่หลากหลายให้มาอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ในเวลาเดียวกันรักษาความหลากหลาย แต่ความหลากหลายนั้น ก็เกื้อกูลซึ่งกันและกัน...”

เพื่อเป็นการน้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสาน รักษา ต่อยอด อย่างเป็นรูปธรรมของการพัฒนาตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา” โดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ บั้นโคก ขุดหนอง และทำนา ในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นพื้นที่เรียนรู้ของพี่น้องประชาชน เพื่อให้เข้าใจหลักแนวคิด ตั้งแต่ทฤษฎีไปจนถึงปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ ได้ลงมือทำ แก้ไขปัญหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่ตนเองและครอบครัว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นมา โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบและขยายผลในระดับครัวเรือน และชุมชน ครอบคลุม ๗๖ จังหวัด มีพื้นที่ต้นแบบเพื่อการเรียนรู้

มากกว่า ๓๕,๐๐๐ แห่ง เป็นการดำเนินการที่เน้นการพัฒนาคน ปรับทัศนคติ (Mindset) ของประชาชน ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้อง พร้อมทั้งส่งเสริมเรื่องความรู้และนวัตกรรมไปจนถึงเรื่องช่องทางการตลาดที่เหมาะสม โดยบูรณาการความร่วมมือและประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ทั้ง ๗ ภาคี ได้แก่ ราชการ วิชาการ เอกชน ประชาสังคม ศาสนา สื่อมวลชน และพี่น้องประชาชน ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจและวิกฤตโรคระบาดที่กำลังประสบในปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและเป็นการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

กรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาปฏิบัติ ดังนี้

❖ **กองทุนพัฒนาเด็กชนบท ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**

กรมการพัฒนาชุมชนจัดตั้งกองทุนพัฒนาเด็กชนบท เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเป็นกองทุนสำหรับให้ความช่วยเหลือเด็กก่อนวัยเรียนที่มีครอบครัวยากจนและด้อยโอกาส ให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเหมาะสมตามวัย ต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๖ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระมหากรุณาธิคุณรับกองทุนพัฒนาเด็กชนบทไว้ในพระราชูปถัมภ์ และพระราชทานพระราชนุญาตให้ใช้ชื่อว่า “กองทุนพัฒนาเด็กชนบท ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” มีการดำเนินงานทั้งในส่วนกลางและจังหวัด ๗๖ จังหวัด โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้สมทบกองทุนฯ เป็นประจำทุกปี

❖ **น้อมนำแนวพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปลุกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร**

กรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำแนวพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการบ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง มาขยายต่อยอดสู่กิจกรรม แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร มีครัวเรือนเป้าหมายร่วมปลูกผักสวนครัวถึง ๑๒,๖๐๑,๔๙๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๑๑ พี่น้องประชาชนที่ร่วมโครงการได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม มีผักกินในบ้านโดยไม่ต้องซื้อหา “ปลูกผักที่กิน กินผักที่ปลูก” ประหยัดรายจ่าย รวมทั้ง ยังเกิดการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เอื้ออาทร ประโยชน์ที่ได้มากกว่าการประหยัด คือ การรักษาสภาพ เพราะเป็นผักปลอดภัยและดำเนินการต่อเนื่องเพื่อ “สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน” โดยขยายผลสู่ความยั่งยืน โดยมุ่งหวังให้เกิดความมั่นคงทางอาหารอย่างแท้จริงในทุกชุมชนทั่วประเทศ และสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมการเกษตรกรรมที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

❖ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข”

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แก่มูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตสงเคราะห์ราษฎร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้ดำเนินการพัฒนาตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง และยึดหลักการพัฒนาชุมชนพึ่งพาความยากจน และให้พสกนิกรร่วมสืบสานปณิธานตามรอยพระยุคลบาท “เศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่อง ยั่งยืนสืบไป และนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน มีผู้นำหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” และผู้นำกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่นที่ได้รับพระราชทานพระราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท จำนวนทั้งสิ้น ๕,๔๑๕ คน ทำให้ผู้นำชุมชนดีเด่นเกิดความภาคภูมิใจอย่างสูงสุดด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรงห่วงใยประชาชนที่ประสบปัญหาจากช้างป่าออกจากป่ามาสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมรับโครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ทรงเป็นประธานกรรมการ

❖ โครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์

โครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์ เป็นโครงการในพระดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ทรงเห็นถึงปัญหาการระหว่างคนกับช้างป่า โครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์ ดำเนินตามแผนแม่บทสร้างความสมดุลระหว่างคนกับช้างป่า

ภารกิจสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชนในโครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์ อยู่ที่การสร้าง ความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยการให้ความรู้ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการดำเนินงาน “หมู่บ้านคชานุรักษ์” ผ่านกิจกรรมการเสริมสร้างองค์ความรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนกับช้างป่า มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะเรื่องหมู่บ้านคชานุรักษ์ช้างในระดับจังหวัด สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย คือ “คนทำร้ายช้างลดลง ช้างรุกรานคนลดลง” โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมไปแล้วในพื้นที่ ๒๓๕ หมู่บ้าน ๔๕ ตำบล ๑๘ อำเภอ ใน ๕ จังหวัดภาคตะวันออก เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างคนกับช้างป่าสืบไป

❖ มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

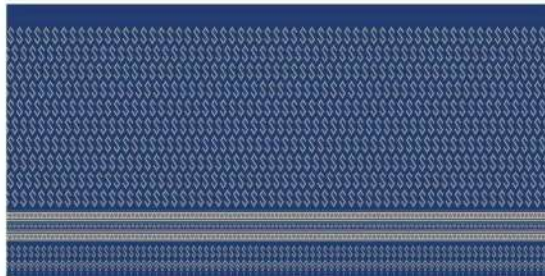
มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย เป็นองค์กรการกุศลไม่แสวงหาผลกำไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและเชื่อมโยงให้ภาครัฐ เอกชน และชุมชน ร่วมกันเกื้อหนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามทุกข์ยากจากอุทกภัย และภัยพิบัติที่รุนแรง ภายใต้แนวคิด “แบ่งปันพอเพียง ยั่งยืน”

มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทยกับกรมการพัฒนาชุมชน จัดทำบันทึกความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยด้วยการประกอบอาหารสดในพื้นที่ซึ่งได้มีการประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ และมูลนิธิฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเป็นต้องช่วยเหลือด้วยการประกอบและแจกจ่ายอาหารสด

โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน ผู้นำองค์กรสตรี และเครือข่ายภาคประชาชนในชุมชน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในยามทุกข์ยากจากอุทกภัยที่รุนแรง ในลักษณะชุมชนพึ่งตนเอง โดยดำเนินการให้มีความรวดเร็วทันสถานการณ์

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ได้ทรงอุทิศพระองค์ปฏิบัติบำเพ็ญ พระกรณียกิจนานัปการ เพื่ออำนวยการประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ ทรงมุ่งมั่นที่จะสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาหัตถกรรมไทย ให้ดำรงอยู่ยั่งยืนตลอดไป

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดงาน OTOP City 2020 เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และประทานลายผ้าเป็นของขวัญปีใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่สื่อความหมายของการส่งมอบความรักและความสุข ในการนี้ได้ประทานพระอนุญาตแบบลายมัดหมี่แก่ช่างทอผ้า ชื่อลาย “ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ” ผ่านนายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ให้กลุ่มทอผ้าทุกกลุ่มทุกเทคนิค สามารถนำไปใช้ทอผ้า ผลิตผ้าได้

ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา
ทรงออกแบบลายมัดหมี่พระราชทานช่างทอผ้า ชื่อลาย “ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ”
ที่ทุกलวดลายเปี่ยมไปด้วยความหมาย อาทิ ลาย S หมายถึง Sirivannavari
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา
ลาย S จำนวน ๑๐ แถว หมายถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐
ลายเชิงผ้ารูปหัวใจ หมายถึงความรักที่พระองค์มีต่อประชาชนชาวไทยทุกคน = Eternal Love
เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดในการพัฒนาลวดลายผ้า
และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไทยให้มีความร่วมสมัย
สามารถก้าวสู่ระดับสากลเพื่อวิศิษณ์ที่ยั่งยืน

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

10 Dec 2020

Bangkok, Thailand.

จากการที่ทรงประทานพระอนุญาตแบบลายมัดหมี่ ชื่อลาย “ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ” กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการประกวดผ้าลายพระราชทาน และสนองแนวพระดำริผ่าน “โครงการผ้าไทยใส่ให้สนุก” และยังทรงพระราชทานลายผ้าบาติก ๓ ลาย ได้แก่ ผ้าบาติกลายพระราชทาน “ป่าเต็งร่วมใจเกิดไท้เจ้าหญิง” “ท้องทะเลไทย” และ “ป่าแดนใต้” ที่พระองค์ได้แรงบันดาลใจจากการเสด็จไปทอดพระเนตรงานศิลปหัตถกรรมจากภูมิปัญญาพื้นถิ่นในภาคใต้ เพื่อพระราชทานให้กับช่างฝีมือบาติก เป็นของขวัญตอบแทนมิตรภาพและความจริงใจที่ประชาชนชาวภาคใต้มอบให้กับพระองค์ และเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๕ ทรงพระราชทาน “ผ้าขิดลายนาริรัตนราชกัญญา” ผ้าลายพระราชทานที่ทรงค้นคว้าลวดลายโบราณที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ของโครงการศิลปาชีพฯ และฉลองพระองค์ในสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงนำมาออกแบบและผสมผสานให้เกิดความร่วมมือเป็นการยกระดับผ้าไทย ให้มีความร่วมมือสามารถก้าวสู่ระดับสากล เพื่อวิถีสวนชุมชนที่ยั่งยืน เปรียบดังแสงสว่างแห่งวิถีความงามของอัตลักษณ์ไทย ส่งผ่านไปสู่น้องประชาชน นำทางให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้ในระดับเศรษฐกิจฐานราก อันเป็นพลังที่จะสืบสานความเป็นไทยให้คงอยู่สืบไป

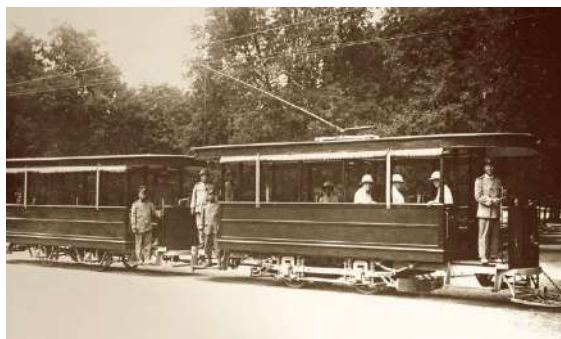
การไฟฟ้านครหลวงร่วมใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด”

การไฟฟ้านครหลวง

วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๒๗ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็นวันที่ประเทศไทยเริ่มมีไฟฟ้าใช้ครั้งแรก โดยจอมพลและมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) เมื่อครั้งยังมีบรรดาศักดิ์เป็นจมื่นไวยวรนาถ ได้จัดหาเครื่องกำเนิดไฟฟ้า โคมไฟฟ้า และหลอดแก้วที่ใช้กับโคมกึ่งระย้า เพื่อนำมาแสดงต่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไฟฟ้าดวงแรกจึงสว่างขึ้นที่ “โรงทหารหน้า” ในยุคนั้น (กระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน) ก่อนที่จะเริ่มขยายการใช้ไฟฟ้าไปยังบ้านเรือนของข้าราชการบริวารและประชาชนในเวลาต่อมา รวมถึงการนำไปใช้กับด้านพลังงานด้วยการจัดตั้งบริษัทธราง เพื่อช่วยให้การสัญจรในกรุงเทพมหานคร และหัวเมืองบางแห่งเป็นไปอย่างสะดวก

ในปี พ.ศ. ๒๔๓๐ รัฐบาลได้ให้สัมปทานการเดินรถรางแก่นายจอห์น ลอฟตัส กับนาย เอ. ดูเปิลซี เดอ ริเชอเลียว ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ ได้โอนกิจการให้บริษัทเดนมาร์ก ในปี พ.ศ. ๒๔๔๓ บริษัทเดนมาร์กขายกิจการให้แก่บริษัทบางกอกอีเล็กทริกซิตี จำกัด ก่อนโอนกิจการให้แก่ บริษัท ไฟฟ้าสยาม จำกัด มีชาวเดนมาร์กเป็นผู้ดำเนินการ ตั้งสำนักงานอยู่ที่วัดเลียบ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักถึงความสำคัญของพลังงานไฟฟ้าและสายพระเนตรอันยาวไกลของพระองค์ จึงทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เจ้าพระยามรธา (ปั้น สุขุม) เสนาบดีกระทรวงนครบาล และผู้บังคับบัญชา กรมสุขาภิบาลในขณะนั้น ดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้า เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าจำหน่ายแก่ประชาชน โดยให้มีการจัดการ เช่น การค้าขายทั่วไป หรือรัฐวิสาหกิจในปัจจุบัน “กองไฟฟ้าหลวงสามเสน” จึงถือกำเนิดขึ้นและเริ่มทดลองเดินเครื่องจักรผลิตกระแสไฟฟ้าเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ และเริ่มจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชนอย่างเป็นทางการ ราวต้นปี พ.ศ. ๒๔๕๗ โดยมีเขตจำหน่ายอยู่บริเวณตอนเหนือของคลองบางกอกน้อยและคลองบางลำภู

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ บริษัท ไฟฟ้าสยาม จำกัด ได้เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ไฟฟ้าไทย คอร์ปอเรชั่น จำกัด ต่อมาเมื่อหมดสัมปทาน ในปี พ.ศ. ๒๔๙๓ รัฐบาลได้เข้าดำเนินงานแทนและเปลี่ยนชื่อเป็น “การไฟฟ้ากรุงเทพ” เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณตอนใต้ของคลองบางกอกน้อยและคลองบางลำภู

วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ รัฐบาลได้รวมกิจการการไฟฟ้ากรุงเทพและกองไฟฟ้าหลวงสามเสน เป็นรัฐวิสาหกิจโดยใช้ชื่อ “การไฟฟ้านครหลวง” ซึ่งถือว่าเป็นวันสถาปนาการไฟฟ้านครหลวงอย่างเป็นทางการ

ในช่วง ๔ ปีแรกหลังการก่อตั้งการไฟฟ้านครหลวง จากการดูแลโรงไฟฟ้าเพียง ๒ โรงในช่วงแรก ขยายเป็น ๖ โรงเพื่อครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น ได้แก่ โรงจักรวัดเลียบ โรงจักรลุมพินี โรงจักรธนบุรี โรงจักรกล้วยน้ำไท โรงจักรบางคอแหลม และโรงจักรสามเสน ต่อมาเพื่อการดำเนินงานที่คล่องตัวและเป็นระบบมากขึ้น ใน พ.ศ. ๒๕๐๔ โรงไฟฟ้าทั้งหมดได้ถูกโอนให้การไฟฟ้ายันฮีดูแล และนับแต่นั้นเป็นต้นมา การไฟฟ้านครหลวงจึงรับหน้าที่จำหน่ายไฟฟ้าเพียงอย่างเดียว

ปัจจุบัน การไฟฟ้านครหลวงให้บริการด้านระบบจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าและการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ มีพื้นที่รวม ๓,๑๙๒ ตารางกิโลเมตร ภายใต้ความมุ่งมั่นในการให้บริการเพื่อส่งมอบไฟฟ้าและบริการที่มีคุณภาพมาโดยตลอด โดยมุ่งหวังให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบาย มีคุณภาพชีวิตที่ดีและความปลอดภัยจากการใช้ไฟฟ้า พร้อมรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ประเทศไทย และการสร้างเมืองมหานครแห่งอนาคตสำหรับรองรับวิถีชีวิตที่มีคุณภาพและสะดวกสบายของคนเมืองมหานคร

ร่วมสืบสานโครงการของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

❖ โครงการประจักษ์บายน้ำคลองลัดโพธิ์ในพระราชดำริ

พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการบริหารจัดการระบบระบายน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาให้ลงสู่ทะเลได้ภายในเวลาเพียง ๑๐ นาที เป็นการป้องกันการเกิดอุทกภัย และสามารถผลิตไฟฟ้าพลังน้ำได้ในเวลาเดียวกัน โดยการไฟฟ้านครหลวง มีบทบาทในการจ่ายไฟเพื่อให้โครงการมีเสถียรภาพ

❖ โครงการทางคู่ขนานลอยฟ้าบรมราชชนนี

พระปรีชาญาณที่ทรงมองการณ์ไกลเกี่ยวกับการปัญหาจราจร จึงเกิดโครงการทางคู่ขนานลอยฟ้า บรมราชชนนี เป็นการระบายการจราจรจากพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร ผ่านสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า สู่ถนนบรมราชชนนี ถนนสิรินธร ทางหลวงพิเศษสายบางกอกน้อย – นครชัยศรี โดยการไฟฟ้านครหลวงมีบทบาทในการดูแลระบบไฟฟ้าส่องสว่างเพื่อความปลอดภัยในการสัญจร

❖ โครงการบึงพระรามเก้าและวัดพระรามเก้ากาญจนาภิเษก

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียของบึงพระราม ๙ โดยใช้วิธีทางธรรมชาติ และใช้เครื่องกลเติมอากาศ เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชนให้น่าอยู่และมีคุณภาพ ซึ่งการไฟฟ้านครหลวงได้ติดตั้งระบบไฟส่องสว่างเพื่อให้เกิดความปลอดภัยของชุมชน รวมทั้งจ่ายไฟให้กับเครื่องกลเติมอากาศให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

❖ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๗

การไฟฟ้านครหลวง สนองพระราชดำริ ในการเข้าสนับสนุนระบบไฟฟ้าให้กับสถานีสูบน้ำขนาดใหญ่ ในกรณีเร่งระบายน้ำให้ออกสู่ทะเล ในภาวะวิกฤต ผ่านแนวคลอง ทางฝั่งตะวันออกของ กรุงเทพมหานคร อาทิ สถานีสูบน้ำคลองสี่บาท สถานีสูบน้ำคลองสนามชัย สถานีสูบน้ำคลองพระยา ราชมนตรี และโครงการอื่น ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเฉพาะหน้า และปัญหาระยะยาว

❖ โครงการระบายน้ำบริเวณสนามบินสุวรรณภูมิ

ท่าอากาศยานนานาชาติ ควรมีความพร้อมในการ ให้บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง ดังนั้น ระบบการบริหาร จัดการน้ำทั้งบริเวณคลองสำโรง และพื้นที่รอบ สนามบินสุวรรณภูมิ ควรระบายน้ำออกทะเลได้อย่างมี ประสิทธิภาพ การไฟฟ้านครหลวงจึงเข้าไปมีส่วน ในการดูแลด้านระบบไฟฟ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณ สถานีสูบน้ำให้ทำงานได้อย่างเป็นปกติสมบูรณ์ และพร้อมในทุกสถานการณ์

❖ โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำป้องกันน้ำท่วมและน้ำเค็ม เขตตำบลบางไผ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เพื่อบรรเทาผลกระทบจากอุทกภัยของประชาชนชุมชนตำบลบางไผ่ และชุมชนใกล้เคียง รวมถึงพื้นที่เกษตรโดยรอบ การไฟฟ้านครหลวงจึงเข้าไปดูแลงานด้านระบบไฟฟ้าทั้งในส่วนของประตูระบายน้ำและไฟฟ้าชุมชน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความมั่นใจในการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ

❖ โครงการลูกพระดาบส

จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร “ขณะนี้ยังมีบุคคลจำนวนมากที่มีความตั้งใจจริงมีศรัทธาขวนขวายหาความรู้เป็นวิชาชีพ ใส่ตน แต่ประสบปัญหา ไม่มีความรู้พื้นฐาน และไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะเข้าศึกษาวิชาชีพต่าง ๆ ได้ หากมีช่องทางช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ให้มีความรู้วิชาชีพที่เขาปรารถนา ย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติได้”

การไฟฟ้านครหลวงได้จัดวิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่องช่างไฟฟ้าให้แก่ผู้เรียนรวมทั้งสนับสนุนการติดตั้งไฟส่องสว่างและปรับปรุงระบบไฟฟ้าให้โครงการ

❖ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

โครงการส่วนพระองค์ที่ดำเนินงาน เพื่อศึกษา ทดลองและวิจัยหาวิธีแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงานทางด้านเกษตร ถือเป็นโรงงานตัวอย่างที่เปิดให้กลุ่มบุคคลและประชาชนเข้ามาศึกษา รวมทั้งฝึกปฏิบัติงานเพื่อนำความรู้ไปเป็นแบบอย่างหรือแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไปได้ อีกหนึ่งความภาคภูมิใจของการไฟฟ้านครหลวงที่ได้มีโอกาสเข้าไปดูแลงานด้านระบบไฟฟ้าภายในสวนจิตรลดา

❖ โครงการถนนหยดน้ำและโครงการสะพานพระราม ๘

พระราชดำริในการที่แก้ไขปัญหาด้านการจราจรระหว่างฝั่งพระนคร และฝั่งธนบุรีเป็นการลดการคับคั่งของรถที่สัญจรบริเวณถนนราชดำเนินกลาง การไฟฟ้านครหลวงเข้าไปมีบทบาทสนับสนุนในการทำหน้าที่ดินและระบบไฟฟ้า ตลอดจนดูแลรักษา ซ่อมบำรุงไฟส่องสว่างของเส้นทางจราจรให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

❖ น้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด”

ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นปีมหามงคลของราชอาณาจักรไทยที่สร้างความปลานปลื้มปิติเป็นล้นพ้นแก่พสกนิกรทั้งแผ่นดิน ด้วยได้ร่วมเป็นหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์ที่ต้องจารึกไว้อีกครั้งใน “พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒” เมื่อวันที่ ๔ – ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ “พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว” รัชกาลที่ ๑๐ เสด็จเสวยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ตามโบราณราชประเพณี การนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดำรงพระราชอิสริยยศ “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” และทรงมีพระปฐมบรมราชโองการพระราชทาน อารักขาแก่ประชาชนชาวไทย ความว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

❖ โครงการจิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔ วปร. "เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ"

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการ ในพระองค์ ๙๐๔ ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ และแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักร บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจ นานัปการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี มีความสุข และประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน

คณะผู้บริหาร และพนักงานการไฟฟ้านครหลวงเข้าร่วมโครงการจิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔ วปร. "เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ" ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาสังคมและสร้างสรรค์ประโยชน์ ต่อประเทศชาติ เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การซ่อมบำรุงถนน การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย การปลูกป่า การขุดลอกคูคลอง การดูแลรักษาความสะอาดสถานที่สาธารณะ เป็นต้น

❖ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบสานพระราชปณิธานในการอนุรักษ์ทรัพยากรของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักร บรมนาถบพิตร ซึ่งทรงมีสายพระเนตรยาวไกล ทรงให้ความสำคัญ และเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

การไฟฟ้านครหลวงได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน อพ.สธ. ได้แก่ การแข่งขันกอล์ฟ MEA Classic เพื่อถวายเป็นรายได้ อพ.สธ. การดูแลระบบไฟฟ้า ระบบเครื่องปรับอากาศในอาคารที่จัดเก็บพันธุ์กรรมพืช และที่เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพรรณไม้หายาก ดังนี้

๑. สวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร บำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ ระบบ แสงสว่าง และอุปกรณ์ไฟฟ้า อาคารสำนักงานธนาคารพืชพรรณ อาคารธนาคารข้อมูล อาคารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และเรือนเพาะชำพืช

๒. เกษะแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ร่วมกับ อพ.สธ. กองทัพเรือ ในการบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและระบบไฟฟ้าบนเกาะแสมสาร (สถานที่เพาะพันธุ์และอนุบาลเต่าทะเล) เป็นประจำทุกปี ซึ่งได้จัดไว้เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ สวนพฤกษศาสตร์ ป่าชายเลน และบ่อแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ

ทั้งนี้ การไฟฟ้านครหลวงได้จัดทำ Webpage เพื่อเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี - การไฟฟ้านครหลวง อันเป็นการถ่ายทอดกิจกรรมสำคัญที่ควรแก่การอนุรักษ์ไว้ซึ่งคนรุ่นหลัง

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคร่วมมือใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด”

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

❖ แรกมีไฟฟ้าใช้ในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๔๒๗ - ๒๕๐๒)

รัชกาลที่ ๕ : ปฐมบท

ประเทศไทยมีไฟฟ้าใช้เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๗ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ผู้ให้กำเนิดกิจการไฟฟ้าในประเทศไทย คือ จอมพล เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) เมื่อครั้งมีบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าหมื่นไวยวรนาถ โดยท่านได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเดินสายไฟฟ้าและติดตั้งโคมไฟฟ้าที่กรมทหารหน้า ซึ่งเป็นที่ตั้งกระทรวงกลาโหมในปัจจุบันในวันที่เปิดทดลองใช้แสงสว่างด้วยไฟฟ้าเป็นครั้งแรกนั้น ปรากฏว่า บรรดาขุนนาง ข้าราชการ และประชาชนมาดูแสงไฟอย่างแน่นหนาด้วยความตื่นตาตื่นใจ เมื่อความทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างขึ้นในวังหลวงทันที จากนั้นมาไฟฟ้าก็เริ่มแพร่หลายไปตามวังเจ้านาย ในเวลาต่อมาองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้รับการก่อตั้งขึ้นเป็นองค์การเอกเทศตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งให้ไว้เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๙๗ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๙๗

“ เพราะแสงสว่างไม่ใช่เพียงความสว่างไสวจากหลอดไฟเท่านั้น
ยังรวมถึงความหวัง ความสุข และคุณภาพชีวิตที่ดี อันเป็นแสงสว่าง
ภายในใจของผู้ใช้ไฟฟ้าอีกด้วย การกำเนิดไฟฟ้าในประเทศไทย
จึงได้เปลี่ยนวิถีของพวกเราไปตลอดกาล ”

❖ บุุกเบิกก่อสร้างไฟฟ้าให้ชุมชน ทศวรรษที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๑๓)

ในช่วง ๒ - ๓ ปีแรกของการก่อตั้งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖ ระบบผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในของประเทศ ได้แก่ ถนนหนทาง และแหล่งน้ำ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ และกำหนดสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ในช่วงเวลานั้นการก่อสร้างไฟฟ้าขึ้นใหม่ หรือการเพิ่มกำลังผลิตไฟฟ้าสนองตอบการใช้ไฟ

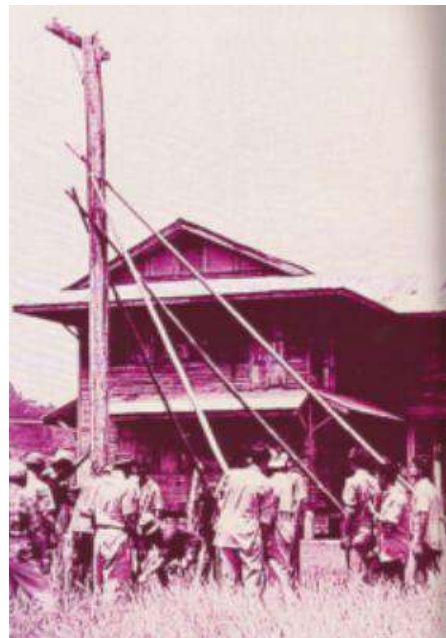

ที่เพิ่มขึ้นให้กับชุมชนขนาดต่าง ๆ ตั้งแต่ การไฟฟ้าจังหวัด อำเภอไปจนถึงตำบล และหมู่บ้าน กระทำได้โดยระบบผลิตไฟฟ้าที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลเป็นแหล่งต้นกำลัง โครงการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจัดทำขึ้นในช่วงทศวรรษแรกของการก่อตั้ง (พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๑๓) ซึ่งตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ เมื่อสิ้นทศวรรษแรกของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ กิจการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีความเป็นปึกแผ่น ส่งผลให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีผลงานที่เด่นอยู่ในระดับแนวหน้าของรัฐบาลในยุคนั้น ในฐานะที่มีส่วนสำคัญผลักดันให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙) และฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔) ดำเนินไปได้ผลตามเป้าหมาย

❖ เเรงรัดขยายไฟฟ้าสู่ชนบท ทศวรรษที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๓)

ย่างเข้าสู่สิบปีที่สองของการก่อตั้งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๓) ศักยภาพของความพร้อมในการพัฒนาที่สั่งสมไว้ในช่วงปลายทศวรรษที่ ๑ บวกกับการเริ่มต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) และแรงผลักดันของความต้องการใช้ไฟฟ้าของประชาชนที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลาในอัตราที่สูงมาก เกือบร้อยละ ๓๐ ต่อปี มีผลให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องเตรียมปรับแผน เพื่อตั้งรับการพัฒนาชนบทด้านไฟฟ้าอย่างแข็งขันและทันต่อความต้องการของประชาชนการพัฒนาชนบท ด้วยการปูพื้นฐานโครงสร้างภายในของสังคมชนบท (Rural Infrastructure) ด้วยไฟฟ้าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะนำความเจริญด้านต่าง ๆ ไปสู่ชุมชน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้จัดทำโครงการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าไปสู่ชนบทในช่วง ๑๐ ปีนี้อย่างมากมาย ตัวเลขที่ปรากฏในปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๓ มีหมู่บ้านทั้งหมดในเขตบริการ ๖๘ จังหวัดของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประมาณ ๔๕,๐๐๐ หมู่บ้าน จนถึงกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๕ มีไฟฟ้าใช้แล้วเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้น หากไม่มีการเร่งรัดจ่ายไฟอย่างจริงจัง โอกาสที่หมู่บ้านจะมีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึงและความเจริญของชนบทก็จะเกิดขึ้นไม่ได้

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตัดสินใจอย่างแน่วแน่เร่งดำเนินการจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบท ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยจัดทำแผนแม่บทการเร่งพัฒนาไฟฟ้าชนบททั่วประเทศขึ้น และนำข้อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีและได้รับความเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดำเนินการจัดทำรายละเอียดของแผนงานโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทต่อไปได้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้จัดทำโครงการก่อสร้างปรับปรุงเสริมระบบจำหน่ายขึ้นในช่วงทศวรรษที่ ๒ จำนวนหลายโครงการด้วยกัน รวมทั้ง ได้จัดทำโครงการการเชื่อมโยงยุบโรงจักรดีเซลขนาดเล็กตามอำเภอและชุมชนที่ห่างไกล เพื่อลดรายจ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงลงไป เป็นการจัดทำโครงการต่าง ๆ ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในช่วงทศวรรษที่ ๒

❖ ส่งเสริมความเจริญทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ทศวรรษที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๔ – ๒๕๓๓)

การพัฒนาระบบการจ่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มุ่งที่การก่อสร้างระบบจำหน่ายหรือรับพลังไฟฟ้าในระดับแรงดัน ๒๒ และ ๓๓ กิโลโวลต์ จากสถานีย่อยไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เป็นหลัก หากยังไม่เพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่วนภูมิภาคต้องจ่ายไฟฟ้าให้ท้องที่ต่าง ๆ เป็นระยะทางไกลมากเกินมาตรฐานทางเทคนิค ก่อให้เกิดปัญหาประสิทธิภาพการจ่ายไฟฟ้าในบางพื้นที่ทั้งด้านแรงดันไฟฟ้าตกปลายสายจำหน่ายมาก หน่วยพลังงานสูญเสียในระบบสูง กระทบต่อความมั่นคงในการจ่ายไฟฟ้า เกิดไฟฟ้าขัดข้องและไฟฟ้ากระพริบได้ง่าย ดังนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้นมา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงขอรับกำลังไฟฟ้าในระดับแรงดันสูง ๑๑๕ กิโลโวลต์ จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เพิ่มอีกระบบหนึ่ง สำหรับพื้นที่ที่มีการใช้ไฟฟ้าสูงและหนาแน่นควบคู่กับการปรับปรุงเพิ่มกำลังการจ่ายไฟฟ้า และประสิทธิภาพของระบบจำหน่ายให้สามารถรองรับการใช้งานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตจังหวัดภาคกลาง จังหวัดโดยรอบกรุงเทพมหานคร พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ขณะเดียวกันก็มีการศึกษาเพื่อพัฒนานาระบบเทคโนโลยี อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพสูงมาใช้เพื่อให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ โดยส่วนรวมการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้จัดทำแผนงานโครงการปกติและโครงการเร่งด่วน การดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ทุกโครงการประสบความสำเร็จด้วยดี เป็นผลให้เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๒ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสามารถบริการไฟฟ้าในพื้นที่รับผิดชอบได้ครบทั้ง ๗๐ จังหวัด ๖๔๒ อำเภอ ๘๑ กิ่งอำเภอ ๖,๓๖๙ ตำบล เป็นผลให้ประชาชน ธุรกิจอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ ทั้งทางทหาร ตำรวจ พลเรือนได้ใช้ไฟฟ้าประกอบกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนในหมู่บ้านชนบท ๕๒,๔๔๖ แห่ง หรือร้อยละ ๘๘ ของหมู่บ้านในชนบททั้งหมด ได้รับบริการไฟฟ้าอย่างทั่วถึง กิจกรรมของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขยายตัวเจริญก้าวหน้าอย่างมาก เทียบกับเมื่อก่อตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ สินทรัพย์ เพิ่มขึ้นเป็น ๔๓,๔๑๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึง ๕๐๐ เท่า มีผู้ใช้ไฟฟ้าถึง ๑,๓๔๐ แห่ง การใช้ไฟฟ้าพลังสูงสุดเพิ่มขึ้นเป็น ๓,๒๖๖ เมกะวัตต์ ขณะที่ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงขึ้นเป็น ๑๖,๑๗๘ ล้านหน่วย ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง ๒๒๐ และ ๖๑๐ เท่าตัว ตามลำดับผลงานต่าง ๆ ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา ๓๐ ปี แม้จะถือได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างงดงามเพียงใดก็ตาม แต่ภารกิจของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคยังไม่หยุดยั้ง ยังคงต้องทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มขีดความสามารถ ทั้งด้านเงินลงทุนและทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อบริการพลังงานไฟฟ้าให้แก่ประชาชน

ธุรกิจ และอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพมั่นคง เพียงพอต่อความต้องการและให้ทั่วถึงมากที่สุดต่อไปดังกล่าวว่า “ไฟฟ้าสว่างทั่วทิศสร้างคุณภาพชีวิตทั่วไทย”

❖ นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาพัฒนามาตรฐานการบริการระดับสากล ทศวรรษที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๔ – ๒๕๔๓)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเริ่มนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการดำเนินการเพื่อยกระดับมาตรฐานระบบสายส่งและการบริการพลังงานไฟฟ้า รวมทั้งปรับปรุงการดำเนินงานและพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริการตอบสนองความต้องการการปฏิบัติงานและการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่เพิ่มมากขึ้น ความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการติดต่อสื่อสารเพื่อควบคุมตรวจสอบและให้บริการอย่างรวดเร็ว กลายเป็นสิ่งที่ทวีความสำคัญมากขึ้น แนวคิดในการพัฒนาระบบสารสนเทศจึงเริ่มดำเนินการเพื่อบริการปฏิบัติงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการจัดเก็บ จัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้อย่างถูกต้องครบถ้วน

ระบบการบริหารระบบจำหน่าย (Distribution System Management : DSM) จากพื้นฐานข้อมูลระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ประกอบกับระบบการบริหารระบบจำหน่าย DSM ได้นำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีอีกหลาย ๆ ระดับ ส่งผลให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากระบบ GIS, GPS, DAS ฯลฯ จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาอย่างต่อเนื่องการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของวิทยาการด้านต่าง ๆ มีผลให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาองค์กร ตลอดจนการบริการที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้บริโภคไฟฟ้าทุกรายด้วยการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพในระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้สอดคล้องและพอเพียงแก่ผู้ใช้ไฟฟ้าทุกประเภทอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง นอกจากนั้น การพัฒนาประสิทธิภาพของพนักงาน ซึ่งถือเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าให้สามารถใช้เครื่องมืออันทันสมัยได้อย่างชำนาญเป็นสิ่งที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้ความสำคัญโดยฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ทั้งด้านการบริหารและการปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในศักยภาพแห่งเทคโนโลยี และการบริหาร เพราะด้วยเทคโนโลยีและการบริหารที่ทันสมัย กอปรกับความเชื่อถือ เชื่อมั่นในระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้า ทำให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีความมั่นคงและพร้อมที่จะขยายการดำเนินงานเพื่อบริการรับลูกค้าได้อย่างเต็มที่ตราบนานถึงวัน

❖ พัฒนาองค์กรเพื่อก้าวสู่ระดับสากลในธุรกิจพลังงาน (พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๓)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคปรับโครงสร้างองค์กร เน้นการดำเนินงานด้านบริการ การเพิ่มประสิทธิภาพความมั่นคงของระบบจำหน่ายและการขยายธุรกิจโดยแยกธุรกิจหลักเป็นกลุ่มธุรกิจเครือข่ายระบบไฟฟ้าธุรกิจจำหน่ายและบริการ รวมทั้งปรับรูปแบบการบริหารจัดการโครงการเป็นแบบครบวงจร พัฒนาศักยภาพบุคลากรและบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยฝึกอบรมทีมงานวิศวกรเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ทางวิชาการและเพิ่มความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคที่ทันสมัยล่าสุดในแต่ละสาขางาน สร้างหน่วยงานให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และปรับปรุงประสิทธิภาพของบุคลากรให้เกิดความชำนาญ ในการปฏิบัติงาน จากความเจริญรุดหน้าแบบก้าวกระโดดของวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดทิศทางการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อพร้อมพัฒนาสู่ระดับสากล

ด้วยการนำวิทยาการและเทคโนโลยีทันสมัยต่าง ๆ มาเป็นปัจจัยในการยกระดับมาตรฐานระบบไฟฟ้า และงานบริการอย่างต่อเนื่อง

❖ พัฒนาคุณภาพระบบไฟฟ้าและการบริการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ PEA Digital Utility (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ปัจจุบัน)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคปรับโครงสร้างองค์กรและกลยุทธ์ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน มุ่งมั่นให้บริการพลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านคุณภาพและบริการ มุ่งสู่องค์กรที่เป็นเลิศด้านธุรกิจพลังงานไฟฟ้า ตอบสนองความคาดหวังของลูกค้า ร่วมสร้างคุณค่าสู่สังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ PEA Digital Utility แนวทางการบริหารและพัฒนาองค์กร กำหนดกลยุทธ์ดำเนินธุรกิจตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งสู่องค์กรที่เป็นเลิศในด้านการจ่ายกระแสไฟฟ้า โดยพัฒนาประสิทธิภาพของทุกระบบงานมุ่งเน้นการตอบสนองความคาดหวังของทุกกลุ่มลูกค้า ขับเคลื่อนองค์กรให้ทันสมัยด้วยทุนมนุษย์ เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม

❖ รัชกาลที่ ๙ : พระอัจฉริยภาพ ด้านพลังงานทดแทน

โครงการพลังงานแสงอาทิตย์ภายในโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา มีการนำพลังงานแสงอาทิตย์ มาใช้หลากหลายรูปแบบ พร้อมทั้งยังเป็นตัวอย่างและแหล่งความรู้แก่ประชาชนที่สนใจ นำพลังงานแสงอาทิตย์ไปใช้ประโยชน์ภายในครัวเรือนหรือประกอบธุรกิจของตนเองอีกด้วย ดังเช่น “โครงการบ้านพลังงานแสงอาทิตย์” ที่มีเป้าหมายเพื่อปูพื้นฐานการอนุรักษ์พลังงานและใช้พลังงานทดแทน โดยการใช้พลังงานความร้อนจากแสงอาทิตย์ซึ่งมีอยู่ทั่วไปมาใช้ประโยชน์ ด้วยการติดตั้งระบบเซลล์แสงอาทิตย์ ซึ่งนอกจากจะช่วยลดการใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิลแล้ว ยังเป็นการลดมลพิษที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงได้อีกทางหนึ่ง และ “โครงการเครื่องอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์” ที่มีลักษณะเป็นเครื่องอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์แบบอุโมงค์ลมร้อน โดยมีแผงรับความร้อนจากแสงอาทิตย์และพัดลมเป็นตัวเป่าลมร้อนที่เกิดขึ้น สามารถนำไปใช้ อบผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเมล็ดธัญพืช เมล็ดถั่ว ผัก ผลไม้ พืชสมุนไพร ตลอดจนเป็นการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในการอบแห้งผลิตภัณฑ์อบแห้งของโครงการสวนพระองค์ฯ ทั้งการทำกล้วยตาก และผลไม้อบแห้งอื่น ๆ

โครงการพลังงานลม ในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีพระราชดำริให้พัฒนาการใช้พลังงานลมในโครงการสวนจิตรลดา มานานกว่า ๒๐ ปีแล้ว โดยเริ่มต้นเป็นการใช้เพื่อวิดน้ำสำหรับถ่ายเทน้ำของบ่อเลี้ยงปลาชนิด รวมถึงการใช้พลังงานลมในการสูบน้ำขึ้นไปบนภูเขา เพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้น สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม แก่การเจริญเติบโตของต้นไม้ และได้มีโครงการตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับพลังงานลมออกมาอีกหลายโครงการ ได้แก่

◆ กังหันลมบริเวณโครงการสระเก็บน้ำพระราม ๙ เป็นหนึ่งในโครงการแก้มลิงตามแนวพระราชดำริ เพื่อแก้ปัญหาอุทกภัยที่มีความรุนแรงมากขึ้น โดยภายในโครงการได้นำเทคโนโลยีกังหันลมมาผลิตไฟฟ้าร่วมกับพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งเป็นกังหันลมที่มีความเร็วลมต่ำและปราศจากเสียงรบกวน

◆ **กังหันลมผลิตไฟฟ้า ณ โครงการชั่งหัวมัน** พระองค์พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ ให้ศูนย์วิจัยพลังงานลมน้ำและแสงอาทิตย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ออกแบบและติดตั้ง กังหันลม ขนาดกำลังผลิต ๕๐ กิโลวัตต์ ทั้งหมด ๒๐ ตัว บริเวณพื้นที่โครงการชั่งหัวมัน จังหวัดเพชรบุรี ด้วยทรงเล็งเห็นว่าบริเวณพื้นที่ในโครงการมีกระแสลมพัดแรง ซึ่งนับเป็นทุ่งกังหันลมที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

ด้วยพระอัจฉริยภาพของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้เป็นที่ประจักษ์แก่พสกนิกรชาวไทยมาตลอด แม้แต่ด้านพลังงานที่ดูเป็นเรื่องไกลตัว แต่พระองค์ได้ทรงศึกษาค้นคว้าความรู้อย่างต่อเนื่อง จนสามารถ นำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวไทยให้ดีขึ้นได้อย่างทุกวันนี้ สมดังพระราชสมัญญา "พระบิดาแห่งการพัฒนาพลังงานไทย" อย่างแท้จริง

ในการนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้น้อมนำด้านพลังงานทดแทน นำมาใช้กับประชาชนชาวไทย ช่วยเหลือด้านการทำมาหากิน ทำโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อใช้ตากพืชผลทางการเกษตร ให้ปลอดภัยจากเชื้อโรคส่งขายได้ครั้งละมาก ๆ อีกทั้ง ติดตั้งโซลาร์เซลล์พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ที่บ้านไฮตาก จังหวัดเลย

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อส่งเสริมพัฒนาอย่างยั่งยืน และยังนำหลักปรัชญาดังกล่าวมาปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ของชุมชน โดยยึดแนวทางความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน สามารถพึ่งพาตนเองอยู่บน พื้นฐานการเติบโตอย่างยั่งยืนและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ให้ความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย พันธมิตรต่าง ๆ ร่วมกันทำความดีถวายแด่พระมหากษัตริย์และราชวงศ์ทุกพระองค์โดยการสนับสนุน ให้พนักงานเป็นจิตอาสา มีใจเป็นจิตกุศล จิตอาสา ทำความดีเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งนำแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ในการทำงานรวมถึงครอบครัวของพนักงาน ด้วยเช่นกัน ตลอดจนนำมาขยายผลสู่ประชาชนและชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป อีกทั้งน้อมนำ ศาสตร์พระราชา คือแนวทางพัฒนาของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่มีความสละสลวย รอบด้าน มองการณ์ไกล และเน้นความยั่งยืนยาวนาน ก่อนที่ประชาคมโลกจะตื่นตัวในเรื่องนี้ เป็นแนวทางการพัฒนาที่มุ่งยกระดับ คุณภาพชีวิตของคนไทยทุกหมู่เหล่า องค์ประกอบของศาสตร์พระราชา คือ การศึกษาและสุขภาพ การเพิ่มผลผลิตการผลิต การค้นคว้าวิจัยการบริหารความเสี่ยง การอนุรักษ์ธรรมชาติ และหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละองค์ประกอบ ล้วนมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของทุกคน โดยเฉพาะ คนจนผู้ยากไร้ หลักการทำงานตามศาสตร์พระราชาเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงใช้เป็นวิธีการทรงงานมาตลอดรัชสมัย

ศาสตร์พระราชา มีนัยะกว้างขวางมาก ศาสตร์แปลว่า ความรู้ที่เป็นระบบ เชื่อถือได้ ผ่านการพิสูจน์ มาแล้วความรู้ของพระเจ้าแผ่นดินพระองค์นี้ มีทั้งด้านที่เป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ สังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา มนุษยศาสตร์ คือ มีทุกมิติ ถ้าเราดูตามดูงานที่พระองค์ท่านทรงงานมากกว่า ๗๐ ปี พระองค์ทรงทำเป็นตัวอย่างมาให้ดูทั้งหมด ๑,๕๐๐ กว่าแห่ง มีทุกศาสตร์ มีทั้งจริยธรรมศาสตร์ ศาสนาปฏิบัติหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นศาสตร์ว่าด้วยการพัฒนามนุษย์ที่สำเร็จที่สุดในโลก มีศาสตร์ทางการเกษตรศาสตร์ว่าด้วยเรื่องดิน ศาสตร์เรื่องน้ำ เรื่องดินพระองค์ท่านทรงมีความเชี่ยวชาญ จนทั่วโลก ยกย่องให้พระบรมราชสมภพของพระองค์ท่าน คือวันที่ ๕ ธันวาคม เป็น “วันดินโลก” หรือ แม้แต่น้ำ ศาสตร์ว่าด้วยเรื่องน้ำ “ฝนหลวง” ที่ทรงศึกษาวิจัยในการให้เมฆรวมตัวกันเป็นก้อนโตแล้วทำให้เป็นฝนตกลงมาได้ พระองค์ทรงทำสำเร็จจนได้รางวัล การสร้างเขื่อน ฝ่ายชลประทาน ศาสตร์เรื่องป่าไม้ที่เป็น “พื้นที่ต้นน้ำ” ช่วยสร้างความชุ่มชื้น ศาสตร์เรื่องการจัดการดิน การป้องกันชะล้างหน้าดิน เก็บความสมบูรณ์ ของดิน บนเขา บนพื้นที่ลาดชัน ด้วย “หญ้าแฝก” ที่เปรียบเสมือนกำแพงที่มีชีวิต” พระองค์เข้าใจเรื่อง การให้หญ้าแฝกอย่างลึกซึ้ง ในการป้องกันความเสื่อมโทรมของดิน เก็บน้ำและความอุดมสมบูรณ์ ให้คงอยู่ตลอดไป แม้แต่น้ำที่ไหลบ่าท่วมบ้านเรือน ทรงคิดวิธีกักเก็บด้วยโครงการ “แก้มลิง” การบำบัด น้ำเสียด้วยเครื่องกลเติมอากาศ “กังหันชัยพัฒนา” ทรงทำงานวิจัยทั้งในวังและในไร่นาเกษตรกร ทรงคิดค้น “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ที่มีการปรับใช้ทั้งในพื้นที่ราบลุ่ม และบนพื้นที่สูงชัน บางคนก็เรียก ศาสตร์พระราชาว่าเป็นศาสตร์แห่งการพัฒนาที่ยิ่งใหญ่ ทรงให้ความสำคัญกับทุกปัญหาทุกความทุกข์ของพลกนิกร จนเกิดศาสตร์พระราชามากกว่า ๔,๕๐๐ กรณีศึกษา

❖ รัชกาลที่ ๑๐ : ๕ ทรงต่อยอด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราโชวาทเนื่องในวันข้าราชการพลเรือนประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ความว่า

“งานราชการนั้น เป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลง อยู่เป็นปกติตามสถานการณ์และกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ข้าราชการทุกคนจึงต้องทำความเข้าใจงาน ในหน้าที่ของตนให้กระจ่างชัด และรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แล้วปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้อง เหมาะสม โดยยึดมั่น แนวแนอยู่ในเป้าหมายของการปฏิบัติราชการ คือประโยชน์สุขของประชาชน และความเจริญมั่นคงของประเทศไทย.”

ซึ่งวันข้าราชการพลเรือนตรงกับวันที่ ๑ เมษายนของทุกปี เพราะเป็นวันที่ประกาศใช้ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับแรก คือ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๒ และเพื่อเป็น การน้อมรำลึกถึงพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ผู้ทรงวางรากฐานระเบียบข้าราชการ พลเรือนทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน การน้อมนำพระบรมราโชวาท รัชกาลที่ ๑๐ พระราชทานเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ คือการเป็นตัวอย่างที่ดีของข้าราชการไทย โดยมุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชนและความเจริญมั่นคงของประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ เราจะต้อง มุ่งมั่นขจัดความยากจนของประชาชน โดยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น วางรากฐาน เศรษฐกิจที่มีความมั่นคง ยั่งยืน ให้กับประชาชน ชุมชน พร้อมทั้งการสืบทอด อนุรักษ์ รักษาภูมิปัญญา อัตลักษณ์ความเป็นไทย รวมถึงการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและเพิ่มพูนความเข้มแข็งทาง เศรษฐกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามวัตถุประสงค์โดยไม่ทอดทิ้ง ภาคีเครือข่ายทั้ง ๗ ภาคี ในการขับเคลื่อนครั้งนี้เป็นไปในรูปแบบหลักประกันให้ประเทศไทยมีความมั่นคงที่ยั่งยืนในรูปแบบ

Social Government Dynamic หรือ SG Dynamic เกิดเป็นโครงสร้างทางสังคมที่คนในสังคมร่วมกันรับผิดชอบต่อส่วนรวม ในฐานะที่เป็นข้าราชการที่ดี เราควรตั้งใจทำงานเพื่อประเทศชาติ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล พวกเราเป็นข้าราชการประจำและพนักงานรัฐวิสาหกิจล้วนแต่เป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ช่วยในการขับเคลื่อนอำนาจประโยชน์สุขให้กับพี่น้องประชาชน ในการนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีภารกิจในการมอบแสงสว่างให้กับประชาชนทั่วประเทศ พร้อมทั้งสนับสนุนโครงการขยายเขตระบบไฟฟ้าในพื้นที่ทำกินทางการเกษตรเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยมอบโครงการดี ๆ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับพี่น้องประชาชนที่ห่างไกลความเจริญในทุก ๆ พื้นที่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะขยายเขตไฟฟ้าไปทุกที่ทุกถิ่นให้มีแสงสว่าง นอกจากนั้น หากการขยายเขตระบบไฟฟ้าไปไม่ถึงเราจะมอบพลังงานสะอาดให้กับชุมชนด้วยระบบผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) ให้กับพี่น้องประชาชนใช้ในการดำรงชีพและประกอบอาชีพ อันเป็นการช่วยสร้างงานสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้เพื่อให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนดังคำขวัญ “ไฟฟ้าสว่างทั่วทิศสร้างคุณภาพชีวิตทั่วไทย”

น้ำสะอาดจากน้ำพระราชหฤทัย สู่อการประปานครหลวง

การประปานครหลวง

รัชกาลที่ ๕ : ปฐมบท

พ.ศ. ๒๔๔๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสยุโรป ได้ทอดพระเนตรเห็นคุณภาพชีวิตที่ดีของชาวตะวันตก ที่มาจากประชาชนได้มีน้ำสะอาดไว้กินไว้ใช้ จึงทรงดำริให้มีการปรับปรุงคุณภาพชีวิต และสุขอนามัยของราษฎรไทยด้วยการตราพระราชกำหนดการสุขาภิบาลขึ้น เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๐

“...อหิวาตกโรคเกิดเพราะน้ำเค็มตามที่สังเกตได้ว่าน้ำเค็มขึ้นมาน้อย โรคปัจจุบันก็น้อย จึงเป็นของที่ไม่มีอะไรจะแก้ นอกจากตั้งประปาเสียที่กรุงเทพ อหิวาตกโรคจะไม่มีเลยทั่วพระราชอาณาเขต...”

พระราชหัตถเลขาอีกตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ถึงเจ้าพระยายมราช

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๖ มีประกาศตั้ง “กรมสุขาภิบาล” ขึ้นตรงต่อกระทรวงนครบาล และจ้างผู้ชำนาญวิชาช่างชาวฝรั่งเศส เมอซีเออร์ เดอ ลา มะโฮเตียร์ (L.R. de la Mahotiere) เข้ามาเป็นนายช่างสุขาภิบาลทำหน้าที่เป็นแม่กองจัดหาน้ำสะอาดสำหรับใช้ในจังหวัดพระนคร และข้าราชการชั้นสูงที่มีส่วนในการก่อสร้างและควบคุมกิจการประปาในขณะนั้น คือ เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) เสนาบดีกระทรวงนครบาลและผู้อำนวยการกรมสุขาภิบาล กิจการประปาจึงถือกำเนิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ ๖ : ปรากฏ การประปา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ เสด็จฯ ไปทรงเปิดกิจการประปาเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๗ พร้อมกับพระราชทานนามกิจการว่า “การประปากรุงเทพฯ” สังกัดกรมช่างสุขาภิบาล กระทรวงนครบาล

“ขอการประปาจะเป็นผลสำเร็จสมความพระราชประสงค์ของสมเด็จพระชนกนาถของเรา แลสมความประสงค์ของเรา แลสมความประสงค์ของท่านทั้งหลาย บรรดาที่ได้ช่วยทำการอันนี้สำเร็จ ขอน้ำใสอันจะหลังจากประปานี้ จงเป็นเครื่องประหารสรรพโรคร้ายที่จะเบียดเบียนให้ร้ายแก่ประชาชน ผู้เป็นพลนิกรของเรา”

ตอนหนึ่งของพระราชดำรัสตอบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในการเปิดกิจการประปากรุงเทพฯ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๗

ต่อมาภายหลังกรมช่างสุขาภิบาลได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมโยธาเทศบาล และกระทรวงนครบาลได้เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงมหาดไทย และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ การประปากรุงเทพมหานครได้ออนไปสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพมหานคร และโอนกลับมากรมโยธาเทศบาล เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ และโอนไปรวมเป็นการประปานครหลวง เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

และจากพระราชดำริความตอนหนึ่งถึงพระคุณของพระแม่ธรณีว่า “...สยายผมบีบน้ำบารามารได้ด้วยอิทธิฤทธิ์แห่งน้ำ อันไหลมาจากผมของนาง...” จึงใช้รูปพระแม่ธรณีเป็นตัวแทนและสัญลักษณ์ของกิจการประปามาตั้งแต่นั้น เพื่อให้มีความหมายถึงความบริบูรณ์และความบริสุทธิ์ของระบบการผลิตและจ่ายน้ำที่อาจสามารถคลี่คลายโรคภัยไข้เจ็บที่เปรียบดังมารร้ายให้ลดน้อยลงได้

เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร พระชนก เจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปเป็นองค์ประธานในพิธีอัญเชิญเทวานุสาวรีย์พระแม่ธรณี ณ อาคารสำนักงานใหญ่ (เดิม) ที่สี่แยกแมนสรวง ซึ่งเป็นตัวแทนและสัญลักษณ์ของกิจการประปา จากนั้นในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึงฤกษ์เวลา ๑๐.๓๙ นาฬิกา จึงได้มีการอัญเชิญเทวานุสาวรีย์พระแม่ธรณีมาประดิษฐาน ณ หน้าอาคารอำนวยการ โรงงานผลิตน้ำบางเขน

รัชกาลที่ ๙ : ๕ ทรงสืบสาน

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงห่วงใยในพสกนิกรชาวไทย เห็นได้จากโครงการพระราชดำริทั้งหมด ๔,๕๘๖ โครงการ เป็นโครงการที่เกี่ยวกับน้ำมากถึง ๓,๐๔๐ โครงการ* อาทิ โครงการฝนหลวง โครงการกั้นห้วยพัฒนาเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงให้ความสำคัญกับทรัพยากรน้ำอย่างยิ่ง ดังพระราชดำรัส ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ ความตอนหนึ่งว่า “...หลักสำคัญว่า ต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำ คนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้...” ซึ่งการประปานครหลวงได้สานต่อพระราชดำริและพระราชปณิธานของพระองค์ โดยผลิตน้ำประปาที่สะอาดได้มาตรฐาน พร้อมให้บริการประชาชนได้อย่างพอเพียงและทั่วถึงตามแนวทางที่พระองค์ได้พระราชทานไว้ตลอดไป (*ที่มา : สำนักงาน กปร.)

รัชกาลที่ ๑๐ : ๓ ทรงต่อยอด เพื่อลูกหลานไทย

การประปานครหลวงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เป็นองค์ประธานประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ โรงงานผลิตน้ำมหาสวัสดิ์ เพื่อรองรับความต้องการอุปโภคบริโภคที่มากขึ้นของประชาชนทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา พร้อมใช้แหล่งน้ำดิบจากแม่น้ำท่าจีนและแม่น้ำแม่กลอง นอกเหนือจากแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งมีข้อจำกัดทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพยิ่งขึ้น เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ และพระองค์มีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชนชาวไทยทั้งปวง

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขณะดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้าอาคารสำนักงานใหญ่และทอดพระเนตรโรงงานผลิตน้ำบางเขน เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดโครงการพิพิธภัณฑสถานแห่งการเรียนรู้ การประปาไทย ณ โรงงานผลิตน้ำสามเสน ซึ่งเป็นโรงกรองน้ำแห่งแรกของประเทศไทย ก่อสร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการความเป็นมาของการผลิตน้ำประปาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

การประปานครหลวงร่วมมือหนุนนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด”

การประปานครหลวงเฉลิมพระเกียรติ ร.๑๐ จัดกิจกรรม “คลองสวยน้ำใส ชาวประปาร่วมมือ กำจัดผักตบชวา” ดูแลคลองบางหลวงเชียงราก

เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ การประปานครหลวงจัดกิจกรรม “คลองสวยน้ำใส ชาวประปาร่วมมือ กำจัดผักตบชวา” เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา และสนองพระราชปณิธานการพัฒนาแหล่งน้ำ ณ ที่ทำการประปาเชียงราก จังหวัดปทุมธานี

กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๖๖ พรรษา

เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะผู้บริหาร พนักงาน การประปานครหลวงร่วมจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๖ พรรษา เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ภายในการประปานครหลวง สำนักงานใหญ่ โดยกิจกรรมประกอบด้วยพิธีทำบุญตักบาตรพระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๙ รูป พิธีถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ

ถวายพระพรชัยมงคล กิจกรรมการปลูกต้นไม้จำนวน ๑๐ ต้น กิจกรรมจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” Big Cleaning Day บริเวณโรงงานผลิตน้ำบางเขน

โครงการอบรมเสริมสร้างอาชีพด้านการประปา คืนความสุขสู่ผู้ต้องขังราชทัณฑ์

การประสานรณรงค์จัดการฝึกอบรมหลักสูตร “ช่างประปาเบื้องต้น” ให้กับผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ โดยให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย ประเภทของอุปกรณ์ประปาภายในบ้าน การต่อท่อประปาเบื้องต้น การตรวจสอบอาการผิดปกติของอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น รอยรั่วในท่อ ป้อน้ำถึงพักน้ำ เพื่อคืนคนดี สู่อสังคม ปรับเปลี่ยนความคิดให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเอง ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ (ประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

การประปาส่วนภูมิภาค

การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) เป็นรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อปรับปรุงและขยายกิจการประปาในส่วนภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้น โดยแรกเริ่มหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดหาน้ำสะอาดในรูปแบบของน้ำประปาสำหรับประชาชนในการอุปโภคและบริโภคในขณะนั้นคือ

- ♦ กองประปาส่วนภูมิภาค กรมโยธาธิการ รับผิดชอบในการดำเนินการก่อสร้างระบบประปา และดูแลการผลิตและจำหน่ายน้ำประปาในเขตเมืองหรือในชุมชนที่มีจำนวนประชากรตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คน ขึ้นไป

- ♦ กองประปาชนบท กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบการก่อสร้างระบบประปา หมู่บ้าน หรือการประปาขนาดเล็กในชุมชนที่มีจำนวนประชากรไม่เกิน ๕,๐๐๐ คน

ต่อมาเมื่อความต้องการอุปโภคและบริโภคน้ำสะอาดขยายตัวเพิ่มมากขึ้น แต่ติดขัดข้อจำกัดด้านระบบราชการ ทำให้การบริหารประปาไม่คล่องตัวและไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้ปรับปรุงแบบการดำเนินกิจการประปา ให้เป็นรูปแบบการบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ ตามข้อเสนอของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งการประปาส่วนภูมิภาคขึ้นและได้ดำเนินการจัดตั้ง และตราเป็นพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป โดยโอนกิจการประปา ตลอดจนข้าราชการและลูกจ้างของกองประปาส่วนภูมิภาค กรมโยธาธิการ และกองประปาชนบท กรมอนามัย มาเป็นลูกจ้างและพนักงานของการประปาส่วนภูมิภาค

❖ กฎหมายการจัดตั้งการอยู่ภายใต้กระทรวงเจ้าสังกัด

การประปาส่วนภูมิภาคจัดตั้งขึ้นเป็นรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย โดยมีการตราพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ ไว้รองรับ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นไป

การประปาส่วนภูมิภาคทำหน้าที่ให้บริการสาธารณูปโภคด้านน้ำประปาแก่ประชาชนในพื้นที่ ๗๔ จังหวัดทั่วประเทศ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ และพื้นที่ที่บริหารจัดการน้ำประปา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการประปาส่วนภูมิภาค “มุ่ง มั่น เพื่อปวงชน” กับภารกิจสำคัญในการพัฒนาระบบน้ำประปาของประเทศไทย ด้วยการส่งมอบน้ำประปาที่สะอาด ปลอดภัย แก่ลูกค้ากว่า ๔.๘๘ ล้านราย

การประปาส่วนภูมิภาคร่วมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ โดยยึดหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร น้อมนำพระราชดำรัสมาปฏิบัติตนอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจที่ดีขึ้นด้วยการร่วมใจน้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด” ด้วยภารกิจในการสำรวจ จัดหา และให้ได้มาซึ่งแหล่งน้ำดิบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถือเป็นพันธกิจ

และบทบาทหน้าที่ของการประสานภูมิภาคที่ได้สนองพระมหากรุณาธิคุณ โดยยึดแนวทางตามพระราชดำริในเรื่อง “การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ”

สำหรับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่การประสานภูมิภาคมีส่วนร่วม ได้แก่

❖ **โครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** เป็นโครงการก่อสร้างเขื่อนอเนกประสงค์ ในพระราชดำริบริเวณที่ลุ่มภาคกลาง ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับพระราชทานนามว่า “เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์” อำนวยประโยชน์ให้แก่พื้นที่ชลประทานมากกว่าแสนไร่ เพื่อสนองพระราชดำริในการแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างรวมทั้งกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาและเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งการประสานภูมิภาคใช้เป็นแหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปา พร้อมจ่ายให้แก่ประชาชนท้ายเขื่อน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลพบุรี นครนายก ปทุมธานี และฉะเชิงเทรา มากกว่า ๑๐,๐๐๐ ครัวเรือน ยังเอื้อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำท้ายเขื่อนบริเวณคลองพระองค์ไชยานุชิตตอนล่าง ซึ่งเป็นจุดสูบน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปาของการประสานภูมิภาคส่งจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสามารถแก้ปัญหาน้ำเค็มที่เกิดจากน้ำทะเลหนุนสูง ซึ่งก่อนหน้านี้เมื่อเข้าสู่หน้าแล้งจะส่งผลกระทบต่อการผลิตน้ำประปาส่งจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว

ทั้งนี้ การประสานภูมิภาคและกรมชลประทานได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยการเพิ่มปริมาณการระบายน้ำจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ผ่านคลองระพีพัฒน์ไปลงยังคลองพระองค์ไชยานุชิตเพื่อเจือจางน้ำเค็ม ในคลอง ทำให้การประสานภูมิภาคสามารถผลิตน้ำประปาส่งจ่ายให้แก่ประชาชนอย่างเพียงพอ

❖ **โครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** เป็นโครงการก่อสร้างเขื่อนอเนกประสงค์ในพระราชดำริบริเวณที่ลุ่มภาคกลางกันแม่น้ำนครนายก ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้รับพระราชทานนามว่า “เขื่อนขุนด่านปราการชล” ในขณะนั้นถือเป็นเขื่อนคอนกรีตอัดขัดที่ยาวที่สุดในโลก สามารถแก้ปัญหาหลัก ๓ ประการของจังหวัดนครนายก คือ ลดน้ำยามท่วม เต็มน้ำยามแล้ง แปลงดินยามเปรี้ยว ปัจจุบันสามารถบรรเทาปัญหาอุทกภัยบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างโดยเฉพาะเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการประสานภูมิภาคใช้เป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปาพร้อมส่งจ่ายให้แก่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดนครนายก คือ อำเภอมะนังนครนายก อำเภอบ้านนา อำเภอบางพลี และอำเภองครักษ์ โดยมีประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์มากกว่า ๑๐,๐๐๐ ครัวเรือน นอกจากนั้น ยังอำนวยประโยชน์ให้แก่กิจกรรมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ใช้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ

❖ **โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเพื่อช่วยเหลือราษฎรหลายครั้ง ครั้งสำคัญที่สุดเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ คือพระราชทานพระราชดำริกับคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ณ พระตำหนักทักษิณราชโนวสน์ จังหวัดนราธิวาส ความว่า “แม้ว่าประตูน้ำอันเดียวนี้จะไม่แก้ไขปัญหาทั้งหมด แต่จะต้องสร้างหรือทำโครงการต่อเนื่องแต่ถ้าหากว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการแก้ปัญหาทั้งหลายซึ่งแต่ก่อนนี้การแก้ไขปัญหาต่างคนต่างทำต่างฝ่ายต่างทำ จุดเริ่มไม่มี ตอนนี้ถ้าสร้างประตูน้ำเสร็จจากอันนี้จะทำอะไร ๆ ได้ทุกอย่างและแยกออกมาเป็นโครงการ”

นอกจากด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแล้วการประปาส่วนภูมิภาคยังได้ตระหนักถึงวิกฤติการณ์ขาดแคลนทรัพยากรน้ำจึงได้มีการกำหนดโครงการซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ผืนป่าต้นน้ำ การลดภาวะโลกร้อนที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตรวมถึงภัยแล้งและภัยธรรมชาติ จึงได้น้อมนำพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์ผู้ทรงห่วงใยใส่ใจปัญหาสิ่งแวดล้อม นำมาสืบสาน รักษา ต่อยอด

ทั้งนี้ การประปาส่วนภูมิภาคได้สานต่อพระราชปณิธานของพระองค์ท่าน ด้วยการดำเนินโครงการ “กปภ. ปลุกป่าต้นน้ำเพื่อแผ่นดินเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและมีคุณค่า โดยดำเนินโครงการปลุกป่าต้นน้ำเพื่อแผ่นดินฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ รวมแล้วทั้งสิ้น ๑,๑๐๐ ไร่ พร้อมทำการบำรุงรักษาป่าก่อสร้างแนวกันไฟป่า และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กิจกรรม สร้างฝายชะลอน้ำ กิจกรรมสร้างแหล่งอาหารให้สัตว์ป่า ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี เพื่อดูแลสัตว์ป่าและระบบนิเวศในพื้นที่ให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ การประปาส่วนภูมิภาคได้ปรับชื่อโครงการเป็น “กปภ. ปลุกป่าเพื่อแผ่นดินเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (Father's Land)” มีความมุ่งมั่นและเป้าหมายที่จะปลูกต้นไม้ให้ทั่วทุกพื้นที่รับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๒๓๔ สาขา ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สำนักงานโรงกรองน้ำหรือบริเวณชุมชนรอบรั้วของการประปาส่วนภูมิภาค เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและช่วยลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ พร้อมร่วมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ต้นกำเนิด ทรัพยากรน้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์ต่อไป โดยได้มีการจัดกิจกรรม “กปภ. ปลุกป่าเพื่อแผ่นดินฯ” ร่วมกันปลูกต้นไม้กับประชาชนและปรัษฎมิทศน์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนกล้าไม้จากกรมป่าไม้ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของผืนป่าและสนับสนุนชุมชนให้เจริญเติบโตอย่างเข้มแข็งไปพร้อม ๆ กับป่าไม้ของชาติ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ บ้านหัวเลา ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และสถานีผลิตน้ำแม่แฝก การประปา ส่วนภูมิภาค สาขาเชียงใหม่

นอกจากนี้ การประปาส่วนภูมิภาคได้ให้การสนับสนุนดูแลทดสอบคุณภาพน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค ภายในเรือนจำและทัณฑสถาน ภายใต้ “โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ซึ่งเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้สามารถเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขเพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีน้ำประปาอุปโภคบริโภคที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคน อีกทั้ง เพื่อยกระดับการดูแลสุขภาพพลานามัยของผู้ต้องขังให้ได้รับความเท่าเทียมกับบุคคลภายนอกตามหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ผ่านมามีการประปาส่วนภูมิภาคบริการทดสอบคุณภาพน้ำสำหรับเรือนจำ และทัณฑสถาน จำนวน ๙๖ แห่งทั่วประเทศ รวม ๑,๐๗๔ ตัวอย่าง โดยทดสอบคุณภาพน้ำ ๑๐ รายการ ประกอบด้วย ด้านกายภาพ ๔ รายการ ด้านเคมี ๔ รายการ และด้านจุลชีววิทยา ๒ รายการ ซึ่งการประปาส่วนภูมิกานำทีมนักวิทยาศาสตร์ที่มีความชำนาญเฉพาะทางในการเก็บตัวอย่างน้ำและทดสอบคุณภาพน้ำ ส่งให้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ของการประปาส่วนภูมิภาคที่ได้รับการรับรองมาตรฐานพร้อมทั้งให้ความรู้ คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ผู้ดูแล เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังรวมถึงบุคลากรได้มีน้ำประปาที่มีคุณภาพ สะอาด และปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

การบริหารจัดการน้ำเสียตามแนวทางพระราชดำริ

องค์การบริหารน้ำเสีย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงสนพระราชหฤทัยเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาน้ำเสียทั้งในกรุงเทพมหานคร และในเขตชุมชนเมืองของจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทรงชี้แนะว่าน้ำเสียสามารถบำบัดได้ด้วยวิธีการทางธรรมชาติ แต่ในเมืองใหญ่ดังเช่นกรุงเทพมหานครแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นแหล่งระบายน้ำใช้จากชุมชนและจากโรงงาน ซึ่งนับวันจะกินพื้นที่และมีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงคิดค้นวิธีการที่จะสามารถบำบัดน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย ทั้งโดยวิธีการทางธรรมชาติ และการใช้เทคโนโลยีง่าย ๆ เพื่อให้เป็นต้นแบบสำหรับการนำไปใช้ในการบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ได้ ซึ่งหลักการสำคัญของโครงการตามแนวพระราชดำรินั้น ประกอบด้วย ๒ วิธีการ คือ วิธีการทางชีวภาพ และวิธีทางกลศาสตร์

ทั้งนี้ การจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ สะท้อนแนวคิด ที่เป็นวิทยาศาสตร์ของพระองค์ ทรงมีความเข้าใจว่าน้ำไหลอย่างไร จากฝนมาเป็นน้ำ จะเก็บน้ำได้อย่างไร ใช้อย่างไร แล้วต้องดูแลน้ำอย่างไร เริ่มจากการมีฝายชะลอความชุ่มชื้น ตั้งแต่ในป่าผ่านเมือง มีแก้มลิง และมีการจัดการน้ำท่วมจนกระทั่งถึงการปล่อยออกสู่ทะเลหรือระบบการบำบัดน้ำเสียในชุมชนเมือง ดังที่บึงพระราม ๙ ในกรุงเทพมหานคร และที่แหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนว่าพระองค์ทรงคิดอย่างเป็นระบบและครบองค์รวม ดังนั้น การจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ จึงเป็นการจัดการน้ำเสียอย่างครบวงจร และยั่งยืน

จากกระแสพระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ ความตอนหนึ่งว่า “ถ้าหากว่าอยากทำให้โครงการกักน้ำโสโครกนี้บรรลุเป้าหมาย ก็จะต้องทำทุกแห่ง ก็จะเป็นโรงแรม จะเป็นภัตตาคารหรือจะเป็นอะไรทุกแห่ง เขาจะต้องทำตามกฎเกณฑ์ที่จะมีเครื่องกักน้ำโสโครก ซึ่งสำหรับการลงทุนก็ไม่ค่อย แล้วยังการบำรุงรักษาจะเป็นปีละจำนวนล้านสำหรับแต่ละแห่ง ก็พยายามทำเป็นตัวอย่างแบบง่าย ๆ ก่อน แล้วก็ถือหลักโครงการตามพระราชดำรินั่นเอง คือว่าอะไรทำได้ก็ทำเลย โดยที่ไม่ต้องใช้เงินมากแล้วก็ต้องทำจริงจิง...” และจากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ได้พระราชทานไว้ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ความตอนหนึ่งว่า “...หลักสำคัญว่า ต้องมีน้ำ น้ำบริโภคและน้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำ คนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้า คนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้...” สะท้อนให้เห็นถึงการใส่พระราชหฤทัยในเรื่องน้ำ ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต ซึ่งพระองค์ท่านได้พระราชทานแนวทางโครงการพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำไว้อย่างมากมาย เช่นเดียวกับ “พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณพระวชิรเกล้า

เจ้าอยู่หัว” ที่ทรงสืบสานพระราชปณิธานเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรทุกหมู่เหล่า และด้วยพระวิสัยทัศน์และสายพระเนตรที่ยาวไกล โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงครอบคลุมในทุกด้านทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกร การสาธารณสุข การศึกษา การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ทรงดำเนินตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบรมชนกนาถที่ทรงให้ความสำคัญกับ “น้ำ” ที่เป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของพสกนิกร

ดังนั้น ในส่วนของเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสีย องค์การจัดการน้ำเสียได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาเป็นต้นแบบในการดำเนินงานโครงการระบบบำบัดน้ำเสีย โดยผสมผสานวิธีทางกลศาสตร์ร่วมกับวิธีการทางชีวภาพในหลายพื้นที่ ได้แก่ ระบบบำบัดน้ำเสียแบบควมบวมบึงประดิษฐ์ ในพื้นที่อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

นอกจากนี้ องค์การจัดการน้ำเสียได้ก่อสร้างและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๖ แห่ง ประกอบด้วย

๑. ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองปากพั่น (บริเวณหลังเรือนจำ)
๒. ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองปากพั่น (บริเวณโรงเรียนเทศบาลวัดนาควาริ)
๓. ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลตำบลหัวไทร (บริเวณเลียบบถนนสุขาภิบาล ๑)
๔. ระบบบำบัดน้ำเสีย (บริเวณตลาดสด ถนนบางแค)
๕. ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลตำบลชะอวด (บริเวณหลังโรงพยาบาล วัดศรีมาประสิทธิ์)
๖. ระบบบำบัดน้ำเสียองค์การบริหารส่วนตำบลหูล่อง (บริเวณชุมชนหอยรอก - ศรีสมบุญ)

พร้อมกับขับเคลื่อนโครงการฝึกอบรมส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียชุมชน และสาธิตการติดตั้งถังดักไขมัน ถือเป็นภารกิจที่ช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งประชาชน เยาวชน ผู้นำชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสื่อสารองค์ความรู้ เพื่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สร้างความตระหนักและเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาน้ำเน่าเสียตามแหล่งน้ำและชุมชนต่าง ๆ ในทุกภาคของประเทศ ปัจจุบันปัญหาน้ำเสียเป็นปัญหาหนึ่งที่กำลังทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างไปในหลายพื้นที่ของประเทศ ประชาชนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ประชาชนขาดแหล่งประกอบอาชีพ เนื่องจากแหล่งน้ำเสียจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค และแหล่งรวมสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งมลภาวะทางกลิ่น ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบนิเวศอย่างชัดเจน ซึ่งน้ำเสียบางส่วนเกิดจากการระบายทิ้งจากบ้านเรือนโดยไม่มีการบำบัด จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ/เอกชนหรือแต่ละชุมชนจะต้องเร่งรัดแก้ไขโดยเร่งด่วน น้ำเน่าเสียนอกจากจะมีความสกปรก กลิ่นเหม็นและสีดำคล้ำแล้ว อาจมีสารเคมี ซึ่งมีพิษเจือปนอยู่ด้วย เมื่อน้ำเน่าเสียไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง อาจจะทำให้แหล่งน้ำสะอาดนั้นกลายเป็นน้ำเสียจนไม่สามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำเหล่านั้นได้อีกต่อไป สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำอาจตายหรือต้องอพยพหนีไปอยู่ที่อื่น ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนี้ไม่เพียงกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนเท่านั้น แต่จะกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของประเทศด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว องค์การจัดการน้ำเสียจึงได้น้อมนำพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด” และเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชน รวมทั้งเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะในพื้นที่จัดการน้ำเสียที่องค์การจัดการน้ำเสียได้เข้าไปบริหารจัดการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้ตระหนัก และช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต โดยการฝึกอบรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านน้ำเสียให้กับประชาชน ผู้นำชุมชน เยาวชน นักเรียน ในพื้นที่จัดการน้ำเสีย และพื้นที่เป้าหมายขององค์การจัดการน้ำเสียที่เข้าดำเนินการบริหารจัดการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เช่น การประกอบ การติดตั้ง และดูแลรักษาถังดักไขมันอย่างถูกวิธี เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำเสียชุมชน และสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อบุคคลอื่นได้

นอกจากนี้ องค์การจัดการน้ำเสีย โดยสำนักงานจัดการน้ำเสียสาขาต่าง ๆ ยังยินดีต้อนรับหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน รวมทั้งประชาชน และนักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาดูงานและเยี่ยมชมระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ ที่องค์การจัดการน้ำเสียเข้าดูแลบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียในทุกพื้นที่อีกด้วย

บทที่ ๒

๑๓๐ ปี มหาดไทย พร้อมใจ Change for Good

New Normal

ผลักดันการเปลี่ยนแปลง

กระทรวงมหาดไทยกับการขับเคลื่อน การพัฒนาระบบราชการ

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกในยุคปัจจุบัน ทำให้ภาครัฐต้องมีการผลักดันทิศทางการพัฒนาระบบราชการสู่การเป็นระบบราชการ ๔.๐ เพื่อให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศไทย ๔.๐ ตามนโยบายรัฐบาล ภาครัฐหรือระบบราชการจะต้องทำงานยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก และปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาใช้ในหน่วยงานภาครัฐเพื่อปรับสู่การเป็นระบบราชการ ๔.๐ (Government 4.0) สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินหน่วยงานสู่ระบบราชการ ๔.๐ หรือเรียกง่าย ๆ ว่า เกณฑ์ PMQA 4.0 มุ่งเน้นเป้าหมายหลักในการพัฒนา ๓ มิติภายใต้ ๓ ปัจจัยความสำเร็จ การพัฒนา ๓ มิติ ได้แก่ ๑) เปิดกว้างให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมและเชื่อมโยงการทำงาน ๒) ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และ ๓) พัฒนาให้เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ภายใต้ ๓ ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ ๑) การสานพลังทุกภาคส่วน (Collaboration) ๒) การสร้างนวัตกรรม (Innovation) และ ๓) การปรับเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล (Digitization/Digitalization) เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ ภาครัฐต้องเป็นที่พึ่งของประชาชนและเชื่อถือไว้วางใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดทิศทางการบริหารองค์การผ่านการถ่ายทอดประสบการณ์ตามหลักการ **“เปลี่ยนเพื่อสิ่งที่ดีขึ้น” (Change for Good)** ที่มุ่งสร้างสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กรและสังคมไทย เพื่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้ประชาชน” โดยเป็นแกนกลางในการประสานเชื่อมโยงการบูรณาการการปฏิบัติราชการ เพื่อเป้าหมายเดียวกันให้มีความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมเพื่อการบริหารและการบริการปรับปรุงระบบการทำงานให้สะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอน กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยี และการพัฒนาศูนย์ข้อมูลกลาง เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการบริการประชาชน รวมถึงการให้ความสำคัญในการให้ความร่วมมือกับเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างยั่งยืน

ระบบราชการ 4.0

เนื่องในโอกาสครบ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ยังคงมุ่งมั่นส่งเสริม ผลักดัน ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการ และการพัฒนาองค์การตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อมุ่งสู่การเป็น ระบบราชการ ๔.๐ เพื่อให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ตลอดเวลา รวมทั้ง การเผชิญกับการทำงานรูปแบบใหม่ เช่น การทำงานที่บ้าน (Work From Home) ที่อาจกลายมาเป็น ความคุ้นชินใหม่ของการปฏิบัติราชการ (New Normal at Work) และสถานการณ์แนวโน้มสำคัญในอนาคต (Mega Trends) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาตามหลักแนวคิดของการปรับรูปแบบภาครัฐให้ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ ๒๑ **“FAST” Government** ซึ่งมีองค์ประกอบ ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) Flat คือ การปฏิบัติงานในแนวราบ ลดระยะห่างระหว่างภาครัฐกับประชาชนในการทำงานให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และเข้ามามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้อย่างเป็น รูปธรรม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Citizen Engagement)
- ๒) Agile คือ การปฏิบัติงาน ด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ กำลังคนต้องมีทักษะที่สูง สามารถแก้ไขปัญหา ที่ซับซ้อนและรู้จักใช้ข้อมูล (Data Driven) จากทุกแหล่งให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสามารถทำงาน ร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ ของสังคมได้เสมือนเป็นทีมเดียวกัน
- ๓) Streamlined คือ ภาครัฐปรับปรุง การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด บริหารจัดการบนทรัพยากรที่จำกัด และ
- ๔) Tech-Enabled คือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน บุคลากรต้องมี ขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรองรับการปฏิบัติงานและการให้บริการ โดยปรับปรุง นโยบาย กฎ ระเบียบ เพื่อให้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้องค์การ สามารถปรับเปลี่ยน (Transformation) ตนเองและแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการมุ่งยกระดับการสื่อสารเป้าหมายการพัฒนาและทิศทางการขับเคลื่อนองค์กรสู่สาธารณะ เพื่อการให้บริการประชาชนตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐ รวมถึง สอดคล้องกับหลักการ **“เปลี่ยนเพื่อสิ่งที่ดีขึ้น” (Change for Good)** ที่มุ่งสร้างสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้น ในองค์กรและสังคมไทย เพื่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันจะเกิดผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ ทำให้ประชาชน มีความกินดีอยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดความพึงพอใจ และความเชื่อมั่น ไว้วางใจต่อการบริหารงานภาครัฐ และพัฒนา การทำงานจนเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อ **“บำบัดทุกข์ บำรุงสุข”** ให้ประชาชน สามารถบรรลุ เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ขององค์กร และเป้าหมายการพัฒนาระดับประเทศต่อไป

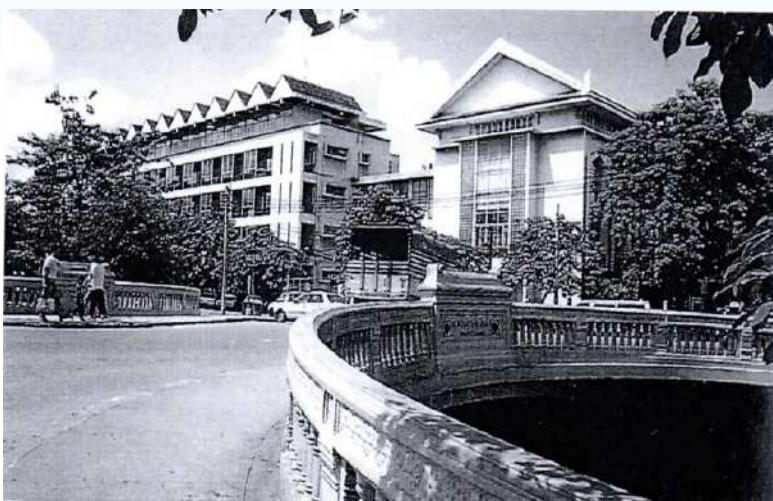

การที่ดินเพื่อประชาชน

กรมที่ดิน

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้กระทรวงเกษตรธิการจัดการออกโฉนดที่ดินครั้งแรกที่เมืองกรุงเก่า (ปัจจุบันคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา) โดยโฉนดที่ดินฉบับแรกออกเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ (รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐) และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนากรมที่ดินขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๔ (รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐) โดยใช้ชื่อว่า กรมทะเบียนที่ดิน ต่อมาได้มีการย้ายสังกัด และเรียกชื่อต่างกันหลายครั้ง ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “กรมที่ดิน” เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

งานที่ดินในประเทศไทย ปรากฏเริ่มแรกตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ในรัชกาลของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งทรงดำเนินรัฐประศาสน์นโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของราษฎร โดยให้ราษฎรทำประโยชน์ที่ดิน เพื่อให้ได้พืชผลมาเป็นปัจจัยในการบริโภคและอุปโภค พอดีควรแก่ระดับการครองชีพในสมัยนั้นเมื่อราษฎรเข้าบุกเบิก หักร้างทางพงในที่ดินจนเพาะปลูกได้ผล ได้ประโยชน์แล้วก็โปรดให้ที่ดินนั้น ๆ เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ออกแรงออกทุนไป ดังปรากฏในหลักศิลาจารึกหลักที่ ๑ ตอนหนึ่งว่า “ป่าหมากป่าพลูทั่วเมืองนี้ทุกแห่ง ป่าพร้าวก็หลายในเมืองนี้ ปาลางก็หลายในเมืองนี้ หมากม่วงก็หลายในเมืองนี้ หมากขามก็หลายในเมืองนี้ ใครสร้างได้ไว้แกมัน”

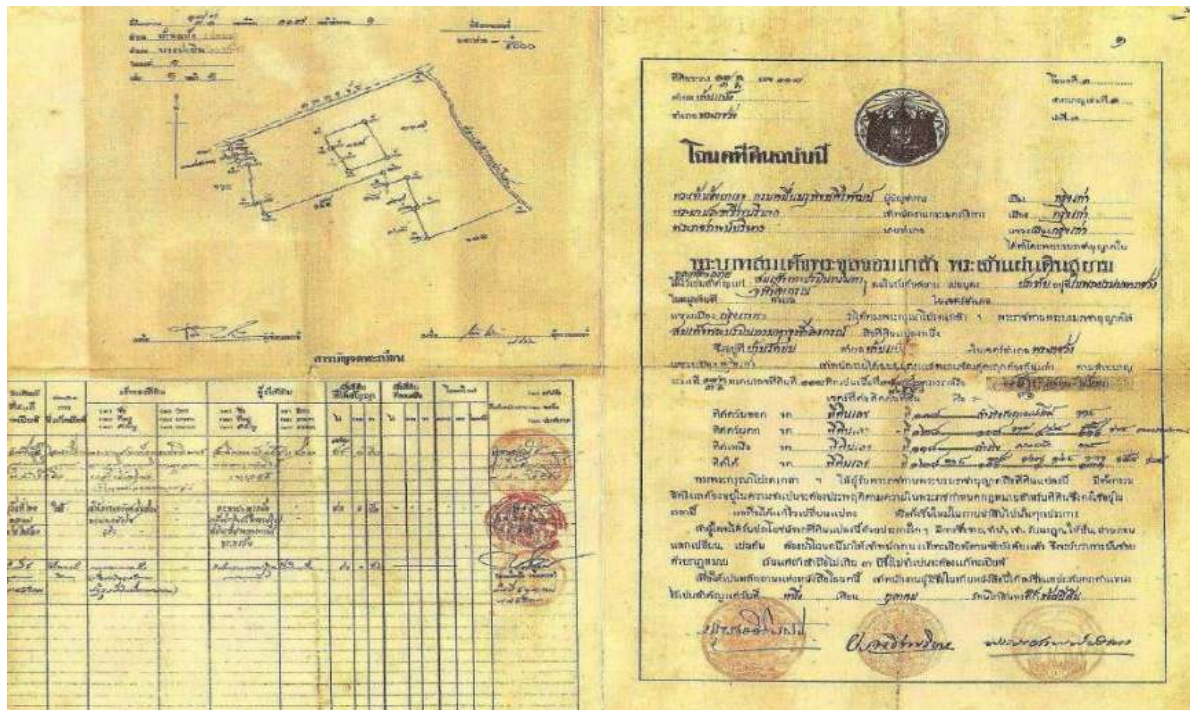
สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้จัดแบ่งองค์การบริหารออกเป็นรูปจตุสดมภ์ คือ เวียง วัง คลัง นา ประจำอยู่ส่วนกลาง การจัดเรียงที่ดินขึ้นอยู่แก่กรมนา ในแผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ พระเจ้าอู่ทอง (พ.ศ. ๑๙๐๓) ตำแหน่งเสนาบดีกรมนามีชื่อเรียกว่า ขุนเกษตราธิบดี ในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. ๑๙๙๑) เรียกว่า พระเกษตราธิบดี ถึงแผ่นดินพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. ๒๑๗๕) เรียกว่า เจ้าพระยาพลเทพเสนาบดี ศรีไชยณรงค์เกษตราธิบดี อภัยพิริยะบรากรมพาหุนามเจ้าพระยาพลเทพนี้ใช้อยู่จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ด้วย

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น การบริหารราชการในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินคงยึดหลักการตามกฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จนั่นเอง ต่อมาถึงรัชกาลที่ ๕ มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินสู่ศาลบ่อยขึ้น ผลของการจัดระเบียบที่ดินที่หนักไปในทางแง่สำรวจตรวจเก็บภาษีอากรเกี่ยวกับที่ดิน โดยเจ้าหน้าที่ผู้เก็บภาษีอากรออกหนังสือสำคัญให้เจ้าของที่ดินยึดถือไว้นั้นไม่อาจจะรับประกันข้อพิพาทโต้แย้งในปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ได้ เพราะหนังสือสำคัญของเจ้าพนักงานภาษีอากร มีข้อความไม่กระจ่างว่าผู้ใดมีสิทธิอยู่ในที่ดินเพียงใด อย่างไรก็ดี ส่วนมากมักจะระบุ แต่ว่าได้ทำอาสิน ปลูกไม้ผล พืชพันธุ์อะไรอันควรเรียกเก็บอากรได้บ้าง จึงไม่หลักฐานพอที่จะใช้สืบย้อนสิทธิกันระหว่างคู่พิพาทได้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประสบถึงความเดือดร้อนของราษฎร ในกรณีพิพาทเรื่องที่ดินดังกล่าว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทรวงเกษตรพาณิชย์การจัดดำเนินงานเรื่องสิทธิในที่ดินให้รัดกุมขึ้น ต่อมากระทรวงเกษตรพาณิชย์การยกเลิกไป ได้สถาปนากระทรวงเกษตรราธิการขึ้นใหม่ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เจ้าพระยาเทเวศรวงศ์วิวัฒน์มาดำรงตำแหน่งเสนาบดี เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ร.ศ. ๑๑๙ (พ.ศ. ๒๔๔๒) และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระยาประจักษ์ศิลปบาล (ผึ่ง ชูโต) เป็นข้าหลวงเกษตร ออกไปดำเนินการออกโฉนดที่ดิน โดยให้อยู่ในบังคับบัญชาของเทศาภิบาลมณฑลกรุงเก่า

ข้าหลวงเกษตรพร้อมด้วยเจ้าพนักงานกรมแผนที่ได้เริ่มออกเดินสำรวจเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔) โดยโปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ผู้ที่ถือโฉนดที่ดินเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โฉนดที่ดินฉบับแรก เป็นของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ออกเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔) ที่ตำบลบ้านแบ่ง อำเภอพระราชวัง จังหวัดกรุงเก่า (พระนครศรีอยุธยา) เนื้อที่ ๘๙-๑-๕๒ ไร่

ที่ดินแปลงนี้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จำนวน ๕๑,๙๖๗ ไร่ ๙๕ ตารางวา ในพื้นที่ ๘ จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นครนายก นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี สระบุรี และฉะเชิงเทรา ให้กับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อันเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจน ซึ่งมีโฉนดที่ดินเลขที่ ๑ รวมอยู่ด้วย โฉนดที่ดินเลขที่ ๑ ได้มีการจดทะเบียนโอนให้แก่กระทรวงการคลังเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ และจดทะเบียนเปลี่ยนนามจากกระทรวงการคลังเป็นสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้จัดที่ดินแปลงนี้ให้เกษตรกร จำนวน ๙ ราย ทำประโยชน์โดยการทำนา

สืบเนื่องจนถึงปัจจุบันวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผลของวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนในการใช้บริการภาครัฐต่าง ๆ เกิดการปรับตัว และเกิดการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้กรมที่ดินเร่งพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Transformation) ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐ และนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ของรัฐบาล เพื่อสร้างแนวทางที่เหมาะสม (Solution) ในการให้บริการประชาชน

กรมที่ดินได้พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในหลากหลายด้าน โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาเว็บไซต์ e-LandsAnnouncement เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนตรวจสอบประกาศของสำนักงานที่ดินทั่วประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในที่ดินของตนเองผ่านอินเทอร์เน็ต เพิ่มเติมจากเดิมที่มีการตีประกาศ ณ สำนักงานที่ดิน ต่อด้วยพัฒนา LINE Official Account : @teedin เป็นการเปิดช่องทางการสื่อสารกับประชาชนผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ (LINE) ให้สามารถติดต่อพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินได้ทุกสาขาทั่วประเทศ พร้อมให้บริการคำปรึกษาที่ดิน ค้นหาแปลงที่ดิน ราคาประเมิน และร้องทุกข์ร้องเรียนจากโทรศัพท์มือถือผ่านทาง Line Application ได้ทันที

จากการให้ความสำคัญในการให้บริการประชาชน ทำให้กรมที่ดินได้พัฒนาเทคโนโลยี ด้วยการรวมบริการของกรมที่ดินไว้ที่จุดเดียว (Department of Lands Portal : DOL Portal) ในแอปพลิเคชัน “SMARTLANDS” เพื่ออำนวยความสะดวก ลดขั้นตอน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายให้กับประชาชนที่สำคัญสามารถตอบสนองการใช้ชีวิตวิถีใหม่ตามแนวทาง New Normal ปัจจุบันแอปพลิเคชัน “SMARTLANDS” ให้บริการแล้ว ๑๘ ด้าน ดังนี้

❖ สารานุกรมที่ดิน

จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับที่ดินที่สำคัญและจำเป็นสำหรับประชาชน จัดทำในรูปแบบคลิปวิดีโอเป็นตอน ๆ ความยาวตอนละไม่เกิน ๕ นาที รายละเอียดที่น่าสนใจเป็นแบบ

SmartLands Application
One App เพื่อประชาชน
รวมเรื่องที่ดินไว้ใน App เดียว

สะดวก รวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย
มีมากกว่า 18 บริการ อาทิ

- นัดจดทะเบียนล่วงหน้า กับรูปแปลงที่ดิน
- ตรวจสอบราคาประเมิน ค่าบวณาวิชาการ
- ค้นหาประกาศที่ดิน ขั้นตอนการทำการกรม
- สารานุกรมที่ดิน, โครงการ “บอกดิน”
- ระบบประเมินความพึงพอใจงานบริการ
- ระบบสืบค้นหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน (u.s.a.)

ดาวน์โหลด ฟรี

Get it on Google Play | Download on the App Store

nsuทือ ns:nsองมหาดไทย www.dol.go.th : DOL Call Center 0 2141 5555

ง่าย ๆ มุ่งให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างเจ้าหน้าที่กรมที่ดินและประชาชนโดยจะนำเสนอความรู้ที่สำคัญในงานที่ดิน เช่น การมอบอำนาจ การขายฝากที่ดิน ททรัพย์อิงสิทธิ และอื่น ๆ

❖ นัดจดทะเบียนล่วงหน้า (e-QLands)

ประชาชนสามารถทำการจองคิวยื่นคำขอจดทะเบียนทำนิติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดิน และการรังวัดที่ดินผ่านระบบอินเทอร์เน็ตล่วงหน้ากับสำนักงานที่ดินทั้ง ๔๖๑ แห่งทั่วประเทศ สร้างความสะดวกสบายรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน

❖ การค้นหาแปลงที่ดิน (LandsMaps)

เป็นระบบให้บริการค้นหาตำแหน่งรูปแปลงที่ดิน ที่มีรายละเอียดโฉนดที่ดิน ๓๔.๔ ล้านแปลงทั่วประเทศ โดยสามารถค้นหาตำแหน่งรูปแปลงที่ดินจากเลขที่โฉนด หรือที่ตั้งของที่ดิน เพื่อดูรูปแปลงที่ดิน ราคาประเมินสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ที่ดิน รวมทั้งสามารถตรวจสอบเส้นทาง เพื่อเดินทางไปยังแปลงที่ดินดังกล่าว และตรวจสอบสถานที่ตั้งของสำนักงานที่ดินที่เกี่ยวข้องได้อีกด้วย

❖ ตรวจสอบราคาประเมิน

กรมที่ดินร่วมมือกับกรมธนารักษ์ เปิดให้บริการตรวจสอบข้อมูลราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดิน โรงเรือนสิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด ผ่านระบบออนไลน์ โดยสามารถตรวจสอบราคาประเมินทุนทรัพย์ผ่าน SMARTLANDS ได้ทันที ทำให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์สามารถทราบมูลค่าของทรัพย์สินของตน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

❖ ค้นหาที่ตั้งสำนักงานที่ดิน

เป็นระบบค้นหาพิกัดและแผนที่นำทางไปสำนักงานที่ดินทั่วประเทศ รวมทั้งสืบค้นพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานที่ดิน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการค้นหาที่ตั้งสำนักงานที่ดินพื้นที่รับผิดชอบ หมายเลขโทรศัพท์ และอีเมลสำหรับติดต่อสอบถาม เพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามด้วย โดยเชื่อมโยงพิกัดของสำนักงานที่ดินทั้ง ๔๖๑ แห่งทั่วประเทศ ลงบน Google Maps ทำให้สามารถนำทางไปยังสำนักงานที่ดินด้วย GPS ได้

❖ คำวนภาชีอากร

เป็นโปรแกรมการคำนวณภาชีอากร เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการคำนวณค่าธรรมเนียม ภาชีอากร สำหรับการทำนิติกรรมที่สำนักงานที่ดิน โดยสามารถตรวจสอบค่าธรรมเนียมและภาชีอากรเบื้องต้น ในการทำนิติกรรมประเภท ขาย ขายฝาก ให้ โอนมรดก จำนอง และเช่าผ่านโทรศัพท์มือถือได้เอง โดยไม่ต้องเดินทางไปติดต่อ ณ สำนักงานที่ดิน

❖ ขั้นตอนการทำธุรกรรม

เป็นการให้บริการคำแนะนำเบื้องต้น ในการไปติดต่อสำนักงานที่ดิน โดยกรมที่ดินได้รวบรวมขั้นตอนในการทำนิติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดินตาม “คู่มือประชาชน” ที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและสืบค้นได้สะดวกง่ายดายยิ่งขึ้นบนโทรศัพท์มือถือผ่าน SmartLands Application ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

❖ นิติบุคคลจัดสรรที่ดิน อาคารชุด

เป็นระบบให้บริการสืบค้นข้อมูลการจัดสรรที่ดิน และค้นหาข้อมูลการจดทะเบียนอาคารชุดเบื้องต้น โดยสามารถสืบค้นได้จากจังหวัด อำเภอ ตำบล และชื่อของโครงการทั่วประเทศ ได้สะดวก ง่ายดายยิ่งขึ้นบนโทรศัพท์มือถือผ่าน SmartLands Application ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

❖ ค้นหาประกาศที่ดิน

เป็นระบบเผยแพร่ประกาศสำนักงานที่ดินทั่วประเทศ เพื่อการรักษาสิทธิในที่ดินของประชาชนผ่านอินเทอร์เน็ต หรือเรียกว่า e-LandsAnnouncement เพิ่มเติมจากเดิมที่ประกาศในรูปแบบกระดาษ ณ สำนักงานที่ดิน เช่น จดทะเบียนอาคารชุด จัดตั้งนิติบุคคลบ้านจัดสรร แจ้งผู้มีส่วนได้เสีย มาตรา ๖๑ ใบแทน มรดก เป็นต้น ช่วยให้ประชาชนไม่ต้องเดินทางไปตรวจสอบประกาศของสำนักงานที่ดินในต่างจังหวัดด้วยตนเอง ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายควบคู่ไปกับสามารถรักษาสิทธิในที่ดินของตน

❖ เว็บไซต์กรมที่ดิน

เป็นศูนย์ข้อมูลการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ข่าวประกาศ ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวกิจกรรม ประกาศเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของกรมที่ดิน รวมทั้งเป็นศูนย์ข้อมูลการให้บริการแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับภาครัฐ เอกชน และประชาชน

❖ การร้องทุกข์ ร้องเรียน

เป็นระบบรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ และแก้ไขปัญหาความต้องการและความเดือดร้อนด้านที่ดินของประชาชน โดยประชาชนสามารถแจ้งเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ และติดตามเรื่องร้องทุกข์ได้ด้วยตนเองกับศูนย์ดำรงธรรมกรมที่ดิน ผ่านระบบอัตโนมัติ (e-Contacts DC) ได้ทันที บน SmartLands Application ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยไม่ต้องเดินทางไปแจ้งเรื่องด้วยตนเอง ช่วยลดค่าใช้จ่าย และตอบสนองกับวิถีชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน

❖ Line: @teedin

เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ให้ประชาชนเข้าถึงบริการและติดต่อกับสำนักงานที่ดินทั่วประเทศทุกแห่งจำนวน ๔๖๑ สำนักงาน ได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยสามารถสอบถาม ขอคำปรึกษาก่อนเข้ารับบริการที่สำนักงานที่ดินได้ เช่น การเตรียมเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการรังวัด คำนวณภาษีที่ดิน ค้นหาตำแหน่งรูปแปลงที่ดิน การมอบอำนาจ และติดตามสถานะของงาน เป็นต้น

❖ ข่าวดิจิทัล - จัดจ้าง

เป็นช่องทางที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชน สร้างความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ กรมที่ดินได้เชื่อมระบบข้อมูลการประกาศประกวดราคาด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ของกรมที่ดินไว้บน SmartLands Application โดยประชาชนหรือผู้สนใจสามารถเข้าไปสืบค้นและตรวจสอบข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ได้ทุกที่ทุกเวลาตลอด ๒๔ ชั่วโมง

❖ ถาม – ตอบ (FAQs : Frequently Asked Questions)

เป็นระบบที่ให้บริการประชาชนเข้ามาสอบถามข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดิน เช่น ราคาประเมิน การออกโฉนด อาคารชุด ซึ่งในแต่ละเรื่องที่สอบถาม จะมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้ามาตอบคำถาม โดยผู้สอบถามสามารถเลือกรับข้อมูลตอบกลับทางอีเมล หรือติดตามคำตอบบนหน้าเว็บไซต์ได้

❖ ค่าใช้จ่ายการรังวัด

เป็นระบบที่ให้บริการการตรวจสอบค่าใช้จ่ายการรังวัด (Survey Price) ตามท้องที่ที่ตั้งของที่ดิน ได้ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ช่วยให้ประชาชนสามารถเตรียมความพร้อมก่อนการยื่นขอรังวัดและสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดินทั่วประเทศ

❖ โครงการ “บอกดิน”

กรมที่ดินได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้ที่มีที่ดินแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ หรือมี ส.ค. ๑ หรือ น.ส. ๓ หรือ น.ส. ๓ ก และต้องการให้ภาครัฐเข้าไปบริหารจัดการที่ดินให้ถูกต้องตามกฎหมาย สามารถแจ้งข้อมูลผ่านฟังก์ชัน “บอกดิน” บนแอปพลิเคชัน “SmartLands”

❖ ระบบประเมินความพึงพอใจงานบริการ

กรมที่ดินเปิดรับข้อมูลการประเมินความพึงพอใจจากประชาชนที่เข้าไปใช้บริการ ณ สำนักงานที่ดิน ทั้ง ๔๖๑ แห่งทั่วประเทศ ผ่านแอปพลิเคชัน “SmartLands” เพื่อนำข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบการให้บริการของกรมที่ดินได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

❖ ระบบสืบค้นหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)

กรมที่ดินได้พัฒนาระบบ “e-LandPublic” จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Cloud Server ร่วมกับเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยปัจจุบันกรมที่ดินได้เชื่อมโยงระบบ “e-LandPublic” เข้ากับโมบายแอปพลิเคชัน “SmartLands” ของกรมที่ดิน เพื่อช่วยให้การสืบค้นหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ประเภทที่สาธารณประโยชน์ ทำได้อย่างสะดวกง่ายดายจากโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ได้ ทุกที่ทุกเวลา

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กรมที่ดินมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาองค์กรอย่างไม่หยุดยั้งด้วยการพัฒนาโครงการ จำนวน ๗ โครงการ ที่ให้บริการประชาชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัยและลดค่าใช้จ่ายในการติดต่อราชการกับกรมที่ดิน ดังนี้

โครงการแรก การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแบบออนไลน์ต่างสำนักงานที่ดินในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

เป็นก้าวแรกในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่างสำนักงานแบบออนไลน์ โดยประชาชนที่มีที่ดินในกรุงเทพมหานคร สามารถมาทำธุรกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่สำนักงานที่ดินแห่งใดก็ได้ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยไม่จำเป็นต้องไปที่สำนักงานที่ดินที่มีที่ดินของตนตั้งอยู่ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ภายใต้แนวคิด “คนกรุงสบาย จดทะเบียนที่ดินออนไลน์ ใกล้เคียงบ้าน” ครอบคลุมโฉนดที่ดินมากกว่า ๒.๒ ล้านแปลงจาก ๓๔.๔ ล้านแปลงทั่วประเทศ โดยสามารถอำนวยความสะดวกให้ประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร ได้ปีละกว่า ๙ แสนราย และยังสามารถลดระยะเวลาในการทำนิติกรรม มากกว่าร้อยละ ๕๐

ประชาชนเกิดความสะดวก สบาย ลดค่าใช้จ่าย และส่งผลต่อระดับความยาก - ง่าย ในการประกอบธุรกิจ Ease of Doing Business ที่ทำให้นานาชาติเกิดความมั่นใจในการเข้ามาลงทุนในประเทศ โดยมุ่งเน้น พัฒนาการบริการให้ครอบคลุมจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศต่อไปในอนาคต

โครงการที่สอง การบริการทางอิเล็กทรอนิกส์แบบออนไลน์

การบริการทางอิเล็กทรอนิกส์แบบออนไลน์ ได้แก่ การขอหนังสือรับรองราคาประเมิน และการตรวจสอบหลักทรัพย์ทั่วประเทศ เป็นการบริการรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์สามารถชำระค่าใช้จ่าย การบริการผ่านระบบออนไลน์ได้ โดยที่ประชาชนไม่ต้องเดินทางไปยังสำนักงานที่ดิน จะเป็นงานนวัตกรรม ที่สะดวก รวดเร็ว ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนและลดภาระงานของเจ้าหน้าที่กรมที่ดินด้วย

โครงการที่สาม การชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านแอปพลิเคชัน LandsMaps

กรมที่ดินได้พัฒนาแอปพลิเคชัน LandsMaps ไปอีกขั้น เพื่อใช้สำหรับเป็นช่องทางหลัก ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยการร่วมมือ ระหว่างกรมที่ดินกับกรมธนารักษ์ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยกำหนดให้เทศบาลนครนนทบุรีเป็นหน่วยต้นแบบ จัดทำระบบเสียภาษี ให้แก่ ท้องถิ่นในรูปแบบออนไลน์ในระบบ LandsMaps เพื่อบูรณาการการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็น การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน อีกทั้ง ภาครัฐยังมีฐานข้อมูลเดียวกัน ไม่กระจัดกระจาย และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของภาครัฐที่ดียิ่งขึ้นด้วย

โครงการที่สี่ แอปพลิเคชัน CondoMaps ระบบค้นหาตำแหน่งอาคารชุด/ห้องชุด แบบ ๓ มิติ

แอปพลิเคชันตัวใหม่นี้ เป็นการพัฒนาต่อจากแอปพลิเคชัน LandsMaps ซึ่งเป็นบริการของที่ดิน พื้นราบ แต่ CondoMaps จะเป็นบริการแสดงตำแหน่งของอาคารชุดและห้องชุด โดยแสดงแผนที่อาคาร ชุด/ห้องชุดเป็นแผนที่อาคาร ๓ มิติ เชื่อมโยงข้อมูลเอกสารสิทธิห้องชุดทั่วประเทศ โครงการนี้จะเป็น นวัตกรรมอีกงาน ที่ช่วยสร้างฐานข้อมูลอาคารห้องชุดให้เป็นระบบ สร้างความสะดวกสบายให้ประชาชน และเป็นการสร้างศักยภาพของภาครัฐให้แก่นักลงทุนทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ

โครงการที่ห้า การรับชำระค่ามัดจำรังวัดผ่านระบบชำระเงินกลางภาครัฐ

ประชาชนที่รับบริการด้านการรังวัดที่ดิน สามารถเลือกที่จะชำระเงินค่ามัดจำรังวัดผ่านระบบ ชำระเงินกลางภาครัฐ โดยไม่ต้องเดินทางไปยังสำนักงานที่ดิน และชำระเงินผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เคาน์เตอร์ธนาคาร เคาน์เตอร์เซอร์วิส ATM Internet Banking หรือชำระเงินออนไลน์ด้วยบัตรเครดิต/เดบิต ซึ่งเมื่อประชาชนชำระเงินสำเร็จแล้วจะได้รับใบเสร็จรับเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ทันที เป็นอีกโครงการ ที่ลดภาระการเดินทางมาติดต่อราชการของประชาชน ลดภาระงานของเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน และสร้าง ความโปร่งใสในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมของภาครัฐมากขึ้น โดยได้เริ่มทดลองแล้วที่สำนักงานที่ดิน จังหวัดนนทบุรี สาขาปากเกร็ด และจะขยายไปทั่วประเทศ

โครงการที่หก ยื่นคำขอรังวัดผ่านระบบออนไลน์

โครงการที่จะทำให้ประชาชนที่มีความประสงค์จะยื่นคำขอรังวัดที่ดินทั่วประเทศ สามารถยื่นคำขอรังวัดและชำระเงินค่ามัดจำรังวัดผ่านระบบออนไลน์ โดยไม่ต้องเดินทางไปยังสำนักงานที่ดิน และในวันรังวัดสามารถเดินทางไปยังสำนักงานที่ดินที่ทำการรังวัดได้เลย ทำให้เพิ่มความสะดวก รวดเร็ว ไม่ยุ่งยากและลดค่าใช้จ่าย ของประชาชน

โครงการที่เจ็ด การออกโฉนดที่ดินให้แล้วเสร็จ ภายใน ๙๒ วัน

เป็นงานที่ช่วยสร้างตัวชี้วัด (KPI) ให้กับกรมที่ดินและประชาชน ซึ่งโครงการออกโฉนดที่ดินให้แล้วเสร็จภายใน ๙๒ วัน นับแต่วันทำการรังวัด เป็นการกำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการรังวัด สอบเขต แบ่งแยก และรวมโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)

กรมที่ดินได้ตอบสนองตามนโยบายของรัฐบาลในการยกระดับคุณภาพชีวิต และการเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชน รวมทั้งสร้างความสะดวกสบาย ลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชน และทั้งหมดนี้เป็นนวัตกรรมในโลกยุค Digital Transformation ซึ่งจะสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ทันสมัยให้กับกรมที่ดิน เพิ่มมาตรฐานการทำงานภาครัฐ เพิ่มประสิทธิภาพ การจัดเก็บภาษีของรัฐ และสร้างระบบเพื่อความโปร่งใสขององค์กร

ท้องถิ่นทั่วไทย พร้อมใจ Change for Good

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นในสังกัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีบทบาทภารกิจสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยภารกิจที่หลากหลายและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้มุ่งมั่นพัฒนากระบวนการบริหารจัดการด้วยระบบเทคโนโลยีที่สอดคล้องทันกับยุคสมัย สร้างและพัฒนาเครื่องมือการทำงานโดยจัดทำแพลตฟอร์มดิจิทัลที่จะอำนวยความสะดวกเพื่อประสิทธิภาพการ จัดทำงบประมาณการจัดการการเงิน การบัญชี และทรัพย์สิน รวมทั้งปรับปรุงระเบียบกฎหมายให้การทำงานมีมาตรฐาน ถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใสตามบริบทของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อเป็นการยืนยันความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนการให้บริการสาธารณะได้ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น พร้อมไปกับการสร้างนวัตกรรมการให้บริการ สามารถตอบสนองต่อการทำงานในภาวะปกติและสถานการณ์วิกฤติอย่างรวดเร็ว โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ขับเคลื่อนองค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคใหม่

❖ การสนับสนุนการดำเนินงานเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเมืองที่ส่งข้อเสนอแผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะไปยังสำนักงานเมืองอัจฉริยะ รวมทั้งสิ้น ๕๔ ข้อเสนอ แบ่งเป็นข้อเสนอเมืองเดิม ๔๙ เมือง เมืองใหม่ ๕ เมือง มีเมืองที่ได้รับการประกาศ เป็นเมืองอัจฉริยะ จำนวน ๑๕ เมือง และเมืองที่เป็นเขตส่งเสริม จำนวน ๓๙ เมือง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการเมืองที่ผ่านการรับรองตราสัญลักษณ์เป็นเมืองอัจฉริยะ ได้แก่ โครงการขอนแก่นเมืองอัจฉริยะ จังหวัดขอนแก่น โครงการภูเก็ตเมืองอัจฉริยะ จังหวัดภูเก็ต

มีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาให้จังหวัดภูเก็ตเป็น “เมืองท่องเที่ยวที่ยั่งยืน” เพื่อมุ่งหวังให้เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยว การศึกษา นวัตกรรมบริการในระดับมาตรฐานนานาชาติและการพัฒนาที่ยั่งยืน

❖ การดำเนินการร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับ ศูนย์เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลภาครัฐ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) จัดทำโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นดิจิทัล ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด “ท้องถิ่นดิจิทัล เปลี่ยนแนวคิดพลิกรูปแบบในการทำงาน” เป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอแนวคิดและวิธีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ มาปรับใช้กับการให้บริการประชาชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการก้าวหน้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ยกระดับความโปร่งใส ตรวจสอบได้ พร้อมทั้งการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัล “ท้องถิ่นดิจิทัล” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ทั้ง ๓ แห่ง ประกอบด้วย ๑) โครงการจัดบริการสุขภาพผู้สูงอายุด้วย Smart Technology เทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ๒) โครงการ Pangmu E-Smart Service องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) โครงการระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหารและติดตามควบคุมเฝ้าระวังโรคโควิด - ๑๙ เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา

การจัดงานสัมมนาทางวิชาการในรูปแบบออนไลน์ร่วมกับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่นประจำสาธารณรัฐสิงคโปร์ (The Japan Council of Local Authorities for International Relations: J.CLAIR) และกระทรวงกิจการภายในและการสื่อสาร ประเทศญี่ปุ่น (Ministry of Internal Affairs and Communication : MIC) ระหว่างวันที่ ๑๗ – ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมี Mr. MOTOJIMA Yasushi ผู้บรรยายชาวญี่ปุ่น จากเมืองไอซึวากามัตสึ

จังหวัดฟุกุชิมะ ได้บรรยายในเรื่อง “ความคิดริเริ่ม และวิสัยทัศน์เกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะของเมือง Aizuwakamatsu” โดยอธิบายถึงการขับเคลื่อนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประโยชน์ เพื่อสุขภาพ สวัสดิการ ด้านการศึกษาการป้องกันภัยพิบัติ พลังงาน คมนาคม และสิ่งแวดล้อม เพื่ออนาคตของเมือง และนายธนวัฒน์ ยอดใจ นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้บรรยายชาวไทย ได้บรรยายในเรื่อง “การบริการเทศบาลแนวใหม่ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบริการประชาชน” โดยอธิบายว่า เทศบาลเมืองแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่ มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่โดยการเสริมสร้างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมสู่กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การสร้างเทคโนโลยีในการรองรับบริการที่ทันสมัย เพื่อพัฒนางานต่าง ๆ อาทิ การจราจรและความปลอดภัย คุณภาพชีวิต สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค เป็นต้น

❖ โครงการพัฒนาระบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะของหน่วยงานไปสู่องค์กรคุณภาพด้วยระบบ Local MOOC ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยระบบการเรียนรู้แบบเปิดทางออนไลน์สำหรับมหาชน (Massive Open Online Course : MOOC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาช่องทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบออนไลน์และเพื่อพัฒนาช่องทางการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานท้องถิ่นและการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับประชาชนทั่วไป ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับวิชากว่า ๑๐,๐๐๐ คน จากรายวิชาทั้งสิ้น ๓๐ รายวิชา ช่องทางการเรียนรู้ออนไลน์ ทาง <https://www.localmooc.com> เพื่อให้บุคลากรในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป เข้าเรียนออนไลน์ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

❖ **การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดมาตรการทางการบริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางการคลังให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ เพิ่มขึ้นที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัดจัดทำฐานข้อมูลผู้เสียภาษีท้องถิ่นที่ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเสียภาษีเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น การกำหนดตัวชี้วัดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับมาตรการอำนวยความสะดวกในการชำระภาษีท้องถิ่นแก่ประชาชน โดยส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเพิ่มช่องทางให้บริการชำระภาษีที่หลากหลาย ทั้งการชำระโดยตรง ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยให้บริการเคลื่อนที่การชำระทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับ และการชำระภาษีผ่านธนาคารบนระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-LAAS) เพื่อให้ผู้ชำระภาษีสามารถนำเงินไปชำระภาษี ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของธนาคาร ได้แก่ การชำระผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารทุกสาขา, ATM, Internet Banking รวมถึงการจัดทำโครงการบูรณาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างร่วมกันระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมที่ดิน และกรมธนารักษ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับการประเมินภาษีที่ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรมยิ่งขึ้น “ภาษีที่ดิน ช่วยพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาชาติ”

❖ **โครงการ “ชุมชนปลอดภัย” อีก โขลุ่มชั้น ช่วยลดมลพิษอย่างยั่งยืน** เป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่ง “การจัดการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” ถูกจัดให้อยู่ในภารกิจตั้งแต่ยุคแรก ๆ จวบจนวันนี้ก็ได้มีการสนับสนุนและขยายผลมาโดยตลอด ภายใต้การทำงานของกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานเจ้าภาพหลักในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนทั่วประเทศ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางด้วยการกิจหลัก ๆ คือ เร่งรัดให้มีการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างทั่วประเทศให้หมดไป ติดตามและสร้างวัฒนธรรมให้เกิดการคัดแยกและจัดการขยะมูลฝอย พร้อมทั้งจัดตั้งงบประมาณการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคู่ไปกับการสนับสนุนและจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมในทุกจังหวัด และจัดตั้งโรงกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ตลอดจนส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยไปใช้เป็นเชื้อเพลิง ผลิตพลังงานไฟฟ้า ความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความร่วมมือใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในส่วนของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น การสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมถึงการรณรงค์ให้ประชาชนตื่นตัวมาใช้สิทธิ “ร่วมพัฒนาท้องถิ่นไทย พร้อมใจไปเลือกตั้ง” เป็นอีกวาระหนึ่งในการสนับสนุนให้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ยกระดับสู่ “ท้องถิ่นดิจิทัล” เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

ในโอกาสครบ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมุ่งเน้นภารกิจในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มุ่งสร้างท้องถิ่นไทยให้เข้มแข็ง มีความโปร่งใส ก้าวสู่ประเทศไทย ๔.๐ โดยการพัฒนาการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความทันสมัย มีขีดสมรรถนะสูง พัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ สามารถนำนวัตกรรมมาใช้และพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในการบริหารราชการเพื่อพัฒนาให้ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีองค์ความรู้ใหม่ ๆ มีทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลที่จำเป็น สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการองค์กรเพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ได้ตามเป้าหมายและมุ่งหวังให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำองค์ความรู้ในเรื่องการพัฒนาเมืองอัจฉริยะมาปรับปรุงและประยุกต์ในการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ตลอดจนการให้บริการประชาชนได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วน เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น ประชาชน และประเทศชาติ

“รวมพลัง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” สู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

สร้างสรรค์นวัตกรรม ขับเคลื่อนพลังงานเพื่อวิถีเมืองมหานคร

การไฟฟ้านครหลวง

ภายใต้ความมุ่งมั่นในการให้บริการเพื่อส่งมอบไฟฟ้าและบริการที่มีคุณภาพมาโดยตลอด การไฟฟ้านครหลวงมุ่งหวังให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบาย มีคุณภาพชีวิตที่ดี และความปลอดภัยจากการใช้ไฟฟ้า พร้อมรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ประเทศไทย และการสร้างเมืองมหานครแห่งอนาคตสำหรับรองรับวิถีชีวิตที่มีคุณภาพและสะดวกสบายของคนเมืองมหานคร

การไฟฟ้านครหลวงดำเนินงานตามแผนวิสาหกิจการไฟฟ้านครหลวง ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ (ปรับปรุงครั้งที่ ๒) ประกอบด้วย ๔ วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ◆ วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับโครงสร้างและประสิทธิภาพระบบจำหน่ายพลังไฟฟ้า
- ◆ วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๒ มุ่งเน้นการบริการและการบริหารลูกค้าที่เป็นเลิศ
- ◆ วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างการเติบโต
- ◆ วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างความยั่งยืนด้วยการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยกระดับ

Enablers

การไฟฟ้านครหลวงได้พัฒนางานบริการโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อตอบสนองสังคมที่ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนี้

❖ โครงการ Smart Metro Grid

จากภารกิจการไฟฟ้านครหลวง คือ สร้างสรรค์นวัตกรรมขับเคลื่อนระบบพลังงานอัจฉริยะเพื่อวิถีชีวิตเมืองมหานคร (Innovate and Operate smart energy system to empower city life for smart living) เพื่อพัฒนาระบบจำหน่ายให้มีความมั่นคง มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องด้วยการลงทุนด้านเทคโนโลยีไฟฟ้าและระบบสื่อสาร รองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทการพัฒนาระบบโครงข่ายสมาร์ทกริดของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ และแผนปรับปรุงระบบส่งและระบบจำหน่ายให้มีความทันสมัยรองรับเทคโนโลยี ระบบไฟฟ้าในอนาคต (Grid Modernization of Transmission and Distribution)

การไฟฟ้านครหลวงจึงได้จัดทำโครงการ Smart Metro Grid ในพื้นที่นารอง ๙ ตารางกิโลเมตร บริเวณถนนพระราม ๔ ญาไท เพชรบุรี และรัชดาภิเษก ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญย่านใจกลางเมือง Central Business District (CBD) ครอบคลุมผู้ใช้ไฟฟ้า ๓๓,๒๕๖ ราย มีการพัฒนาและติดตั้งระบบงานที่สำคัญรวม ๕ เรื่อง ได้แก่

๑. **Smart Meter/MDMS** - ระบบบริหารจัดการข้อมูลมิเตอร์ เช่น Reading Billing ตัดไฟต่อไฟ Trading ฯลฯ

๒. **OMS** – เป็นระบบบริหารจัดการไฟฟ้าดับ วิเคราะห์และทำนายสาเหตุของการเกิดเหตุไฟฟ้าดับ ทำให้แก้ไขไฟฟ้าขัดข้องได้รวดเร็วขึ้น

๓. **LAMS** - ระบบบริหารจัดการโหลด (Demand Response) เป็นระบบที่มุ่งเน้นในเรื่องการชะลอการสร้าง Peak Power Plant ตามนโยบายการดำเนินงานด้าน Demand Response ของภาครัฐ โดยการแจ้งผู้ใช้ไฟฟ้าให้ลดการใช้ไฟฟ้าในช่วงเวลาที่กำหนด และบริหารจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉินด้านพลังงาน

๔. **TLM** - เป็นระบบบริหารจัดการใช้งานหม้อแปลงจำหน่ายให้มีประสิทธิภาพในพื้นที่นำร่อง และการไฟฟ้านครหลวงเขตคลองเตย จำนวนประมาณ ๑,๗/๒๖ ลูก และมีการแจ้ง Alarm : Abnormal Condition, Overload, Losses

๕. **ICT Integration** - เป็นระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลระบบงานต่าง ๆ ภายในโครงการ Smart Metro Grid และระบบงานการไฟฟ้านครหลวงปัจจุบันเข้าด้วยกัน เช่น SCADA/EMS/DMS, ERP, GIS (Geographic Information System) และ Smart Life Application

การเปลี่ยนระบบสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดิน มีวัตถุประสงค์หลักในการเพิ่มความเชื่อถือได้ ของระบบไฟฟ้า รองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นในอนาคต สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่เมืองหลวง รวมทั้งช่วยให้สภาพภูมิทัศน์สวยงาม ส่งเสริมการท่องเที่ยว เพิ่มความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน โดยมีเป้าหมายระยะทางรวม ๒๑๕.๖ กิโลเมตร กำหนดการแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ มีโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ระยะทางสะสมรวม ๕๕.๗ กิโลเมตร ได้แก่ โครงการสีลม โครงการจิตรลดา โครงการปทุมวัน โครงการพหลโยธิน โครงการพญาไท โครงการสุขุมวิท โครงการปทุมวัน จิตรลดา พญาไท (เพิ่มเติม) โครงการนนทบุรี (ถ.สาธุประดิษฐ์ และ ซ.สว่างอารมณ์) และรอบพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และอยู่ระหว่างดำเนินการระยะทางรวม ๑๕๙ กิโลเมตร

❖ MEA Smart Service

การไฟฟ้านครหลวงพัฒนางานบริการโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อตอบสนองสังคมที่ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ (Digital Economy) ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนเมืองและคนรุ่นใหม่ที่ต้องการความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ได้แก่

◆ **MEA e-Service** ให้บริการจัดการเรื่องวัดของผู้ใช้แต่ละบัญชี ตรวจสอบค่าไฟฟ้าย้อนหลัง ๖ เดือน สมัครรับการแจ้งเดือนค่าไฟฟ้าทาง e-Mail ตรวจสอบยอดค่าไฟฟ้าค้างชำระและรับชำระค่าไฟฟ้า ผ่านทาง <https://eservice.mea.or.th/meaeservice>

◆ **ระบบ MEASY** ให้บริการขอใช้ไฟฟ้าใหม่ ขอติดตั้งไฟฟ้าชั่วคราว ขอเพิ่ม – ลดขนาดเครื่องวัดหน่วยไฟฟ้า ขอต่อกลับการใช้ไฟฟ้า ของดการใช้ไฟฟ้าชั่วคราว และลงทะเบียนคืนเงินหลักประกันการให้บริการขอเปลี่ยนชื่อผู้ใช้ไฟฟ้าพร้อมขอโอนหลักประกันการใช้ไฟฟ้า ขอสิทธิ์ส่วนลดทหารผ่านศึก ขอเปลี่ยนประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า (หมวดอัตรา) และสมัครสะสมและแลกคะแนน (MEA Point) ผ่านทาง <https://eservice.mea.or.th/measy>

◆ **MEA e-Bill** ส่งเสริมการขอรับเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ ผ่านทาง SMS หรือ e-Mail ประกอบด้วย ใบแจ้งยอดค่าไฟฟ้า (e-Invoice) ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี (e-Receipt/eTax Invoice) และหนังสือเตือนให้ชำระค่าไฟฟ้า (e-Notification) เพื่อให้ผู้ใช้ไฟฟ้าได้รับความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และร่วมรักษาโลกด้วยการลดปริมาณการใช้กระดาษ โดยผู้ใช้ไฟฟ้าสามารถลงทะเบียนได้ที่เว็บไซต์ <http://ebill.mea.or.th>

◆ **MEA Smart Life Application** เป็นแอปพลิเคชันรวมทุกบริการเรื่องไฟฟ้า และเชื่อมต่อกับระบบ MEASY สามารถตรวจสอบค่าไฟฟ้าย้อนหลัง ประวัติการใช้ไฟฟ้าเปรียบเทียบกับการใช้ไฟฟ้าของปีที่ผ่านมา ชำระค่าไฟฟ้าผ่านบัตรเครดิตหรือ Internet Banking แจ้งไฟฟ้าขัดข้อง ติดตามการแจ้งสถานะข้อร้องเรียน และรับทราบข่าวสารจากการไฟฟ้านครหลวง เช่น ประกาศไฟดับล่วงหน้า การแจ้งเตือนต่าง ๆ เป็นต้น ลูกค้าสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันได้ที่ <http://onelink.to/measmartlife>

◆ **MEA Connect** เป็น LINE Official Account (@meathailand) ให้บริการตรวจสอบยอดค้างชำระดูรายการค่าไฟฟ้าย้อนหลัง ชำระค่าไฟฟ้า สมัครรับเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แจ้งไฟฟ้าขัดข้อง และติดต่อสอบถามข้อมูล/เสนอแนะหรือร้องเรียนการให้บริการ

◆ **MEACerPop** เป็นแอปพลิเคชันที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร (Linkage Center) เพื่อสืบค้นข้อมูลทะเบียนราษฎร และคัดสำเนาเอกสารราชการต่าง ๆ ทดแทนการขอสำเนาเอกสารหลักฐานจากผู้ใช้ไฟฟ้า ดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลทะเบียนราษฎร ข้อมูลทะเบียนบ้าน

ข้อมูลบุคคลล้มละลาย ข้อมูลการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและห้องชุด ข้อมูลใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ข้อมูลทะเบียนผู้เสียภาษี เป็นต้น

◆ ศูนย์ราชการสะดวก **Government Easy Contact Center** หรือ **GECC** เพื่อให้บริการประชาชนด้วยความ “สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย” มีมาตรฐานในการพัฒนาหรือยกระดับการให้บริการประชาชนตามมาตรฐานการให้บริการของศูนย์ราชการสะดวกมีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนต่อการให้บริการจากหน่วยงานภาครัฐ การไฟฟ้านครหลวงมีความมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพงานบริการ และพัฒนางานในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสและอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็วยิ่งขึ้น และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ตามกฎหมายพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ จนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์ราชการสะดวก ส่งผลให้การไฟฟ้านครหลวงได้รับรางวัลศูนย์ราชการสะดวก **Government Easy Contact Center** หรือ **GECC** ทั้ง ๑๘ เขต

❖ การส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า

การไฟฟ้านครหลวงดำเนินมาตรการส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าและพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของรัฐบาลมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านการใช้รถยนต์ไฟฟ้าที่จะมาทดแทนรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์สันดาปภายใน (Internal Combustion Engine : ICE) ในอนาคต ตลอดจนการขยายการติดตั้งและพัฒนาสถานีอัดประจุไฟฟ้าของ MEA พร้อมเชื่อมต่อ Platform ระบบบริหารจัดการเครื่องอัดประจุไฟฟ้าอัจฉริยะที่สามารถควบคุมบริหารจัดการการใช้พลังงานของสถานีอัดประจุไฟฟ้าอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการชาร์จสอดคล้องแผนการพัฒนาแผนระบบจำหน่ายไฟฟ้าเป็น “Smart Metro Grid” รวมถึงพัฒนา MEA EV Application สำหรับอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้รถยนต์ไฟฟ้าอย่างครบวงจร เพื่อประชาชนสามารถเข้าถึงการใช้บริการหัวชาร์จ MEA EV ที่ได้มาตรฐาน และปลอดภัย มีการดำเนินงาน ดังนี้

◆ การติดตั้งและพัฒนาสถานีอัดประจุไฟฟ้าของ MEA พร้อมเชื่อมต่อ Platform ระบบบริหารจัดการเครื่องอัดประจุไฟฟ้าอัจฉริยะ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลการชาร์จ และเชื่อมต่อกับ MEA EV Application รองรับการใช้งานและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้รถยนต์ไฟฟ้าอย่างครบวงจร และประชาชนสามารถเข้าถึง การใช้บริการหัวชาร์จ MEA EV ที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย

◆ การพัฒนา MEA EV Application เป็น Application อัจฉริยะ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสามารถดาวน์โหลดได้ฟรี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งาน โดยมีการเชื่อมต่อ Platform ระบบบริหารจัดการ MEA EV ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการค้นหาตำแหน่งสถานีชาร์จรถยนต์ไฟฟ้า ระบบจองหัวชาร์จล่วงหน้า ระบบนำทางไปสถานีชาร์จ สั่ง Start และ Stop การชาร์จ พร้อมแสดงข้อมูลการชาร์จ รวมถึงตรวจสอบประวัติการชาร์จได้

♦ โครงการของขวัญปีใหม่ ปี ๒๕๖๕ “มหานครสไลชาร์จไฟกับ กฟน.” โดยจะติดตั้งหัวชาร์จไฟฟ้า จำนวน ๑๐๐ หัวชาร์จ ซึ่งได้มีการประชาสัมพันธ์โครงการผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ และได้มีการนำเสนอโครงการ พร้อมสำรวจพื้นที่เบื้องต้นกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

❖ การส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน

การไฟฟ้านครหลวงดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐด้านพลังงานหมุนเวียน ในการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคา (Solar Rooftop) เชื่อมต่อกับโครงข่ายไฟฟ้าอย่างถูกต้อง เพื่อความปลอดภัย โดยประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้ผู้ใช้ไฟฟ้าติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคา (Solar Rooftop) บ้านอยู่อาศัย อาคารหรือสถานประกอบการ ในเขตพื้นที่ให้บริการของการไฟฟ้านครหลวง (กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ)

เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว การไฟฟ้านครหลวงได้พัฒนาระบบสมัครออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ <https://myenergy.mea.or.th> ซึ่งผู้ใช้ไฟฟ้าทุกประเภทที่ต้องการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้เองภายในอาคาร ขนานกับระบบจำหน่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวง (ไม่ขายไฟฟ้า) และเพื่อขายไฟฟ้าตามนโยบายภาครัฐ เช่น โครงการ Solar ภาคประชาชน และโครงการ Solar กลุ่มโรงเรียน สถานศึกษา โรงพยาบาล สามารถยื่นแบบคำขอเชื่อมต่อกับระบบโครงข่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวงได้ทุกที่ทุกเวลา และตรวจสอบผลการพิจารณาเอกสารผ่านทางออนไลน์ได้เช่นกัน โดยพิจารณาตามระเบียบการไฟฟ้านครหลวงว่าด้วยข้อกำหนดการเชื่อมต่อบริการโครงข่ายไฟฟ้า การให้บริการระบบโครงข่ายไฟฟ้าและการปฏิบัติการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ซึ่งประกาศใช้ ณ ปัจจุบัน

เนื่องในโอกาสการสถาปนากระทรวงมหาดไทย ครบ ๑๓๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ การไฟฟ้านครหลวงจะยังคงมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้มีความมั่นคง เพียงพอ ปลอดภัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้านพลังงาน และคิดค้นนวัตกรรมการบริการใหม่ ๆ ภายใต้วิสัยทัศน์ “พลังงานเพื่อวิถีเมืองมหานคร” เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไฟฟ้า และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยสืบไป

รวมพลัง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” สู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

กระทรวงมหาดไทยกับการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เพื่อพี่น้องประชาชน

สำนักนโยบายและแผน

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ในปัจจุบัน บริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกล้วนเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการปรับตัวของนานาประเทศทั่วโลก ประเทศไทยจึงได้รับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ล้ำหน้าอย่างก้าวกระโดด ทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นในการเร่งพัฒนาและสร้างความเจริญเพื่อไปสู่การเป็นประเทศไทย ๔.๐ (Thailand ๔.๐) และความเจริญที่มาอย่างรวดเร็วนี้ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ปัญหาของสังคมที่มีปริมาณมากขึ้นและความซับซ้อนยิ่งขึ้นตามไปด้วย ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวและเตรียมการรองรับให้ทันต่อสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น ผ่านการเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อส่งมอบบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพให้กับประชาชน ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่แพร่ระบาดทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยประสบกับวิกฤตต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ที่ต่างทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ชีวิตของพี่น้องประชาชนทุกพื้นที่ ทั้งนี้ นอกจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ส่งผลผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังมีปัจจัยทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ยกตัวอย่างกรณีความขัดแย้งระหว่างประเทศรัสเซียและประเทศยูเครนที่เริ่มมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อราคาน้ำมันดิบและราคาทองคำที่ผันผวนในตลาดโลก อันเป็นสาเหตุให้ราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศไทยมีการปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคภายในประเทศที่ทำให้ต้องปรับราคาสูงขึ้นตาม ก่อให้เกิดปัญหาค่าครองชีพของประชาชนที่เพิ่มขึ้นจึงส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาหนี้สินครัวเรือน ยาเสพติด อาชญากรรม การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการภาครัฐ เป็นต้น นอกจากนี้ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก (Climate Change) ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของทุกคนในสังคม

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในระดับพื้นที่ ที่มีความมุ่งมั่นในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้พี่น้องประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีชุมชนที่เข้มแข็ง มีบ้านเมืองที่น่าอยู่ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวสู่การขับเคลื่อนงานด้วยรูปแบบ New Normal เพื่อขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล และการกิจของทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยใช้การทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อมวลชน เน้นการทำงานในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom - Up) ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน

การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงที่ รวมทั้งมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อน การดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทย เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในองค์กร ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน การพัฒนากระบวนการและฐานข้อมูลรูปแบบ Big Data เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในองค์กร อันจะนำพาประเทศไปสู่วิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้กระทรวงมหาดไทยสามารถบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชนได้อย่างตรงจุดและนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

กระทรวงมหาดไทยเป็นส่วนราชการระดับกระทรวงที่มีภารกิจสำคัญในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้พี่น้องประชาชน ด้วยการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวก การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย การพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มิได้กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยขับเคลื่อนแผนงานโครงการตามนโยบายและภารกิจสำคัญของรัฐบาล งานตามภารกิจและงานในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ จนถึงปัจจุบันนี้ เข้าสู่ปีที่ ๑๓๐ ของกระทรวงมหาดไทย ที่บุคลากรชาวมหาดไทยทุกคนยังคงมุ่งมั่นและทุ่มเทกำลังความรู้ความสามารถในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่พี่น้องประชาชนตลอดมา

ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยเมื่อพิจารณาถึงวิสัยทัศน์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภารกิจในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ที่กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องนั้น เป็นหัวใจสำคัญที่จะนำพาให้ประเทศไทยก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนผ่านการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

❖ ด้านการเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน

- ♦ โครงการจิตอาสาพระราชทาน เพื่อรวมพลังความสามัคคีของคนไทยในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ อาทิ กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำ ช่วยเหลือภัยพิบัติ และงานด้านสาธารณสุข เป็นต้น โดยจัดกิจกรรมจิตอาสาในส่วนภูมิภาค อบรมชุดปฏิบัติการจิตอาสาภัยพิบัติประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพัฒนาระบบงานที่เสริมบทบาทของจิตอาสาภาคประชาชน ซึ่งมีกลไกในระดับท้องถิ่น โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นแกนนำ

- ♦ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยได้ดำเนินการแปลงนโยบายเพื่อให้หน่วยปฏิบัตินำไปขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ ผูกอบรมจัดตั้งเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชนร่วมใจต้านภัยยาเสพติด บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ปฏิบัติการจัดระเบียบสังคม และลงพื้นที่สร้างกลไกการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือจากชุมชน ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ และทุกภาคส่วน เพื่อสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดโดยใช้หลักการลดอุปสงค์และอุปทานของยาเสพติด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติด

♦ โครงการขับเคลื่อนแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ในบทบาทของฝ่ายปกครอง โดยใช้ทุกกลไกของกระทรวงมหาดไทยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อขจัดขบวนการค้ำมนุษย์ให้หมดไป ด้วยการเข้มงวดในประเด็นด้านการข่าว การสืบหาข่าวสารสำคัญในพื้นที่ การติดตามและประเมินสถานการณ์การค้ำมนุษย์ภายในพื้นที่อย่างใกล้ชิด และเน้นย้ำกำชับไม่ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกระดับเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์โดยเด็ดขาด และให้ดำเนินการในเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย และสอดคล้องกับแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง

♦ การเตรียมความพร้อมในการจัดการสาธารณภัย โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานกลางของภาครัฐในการบูรณาการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศอย่างเต็มกำลัง พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ เพื่อสร้างประเทศไทยให้มีความปลอดภัยอย่างยั่งยืน โดยได้สานต่อและต่อยอดกลไกการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในทุกมิติของการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและการทำงานร่วมกันอย่างเป็นหนึ่งเดียว เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย สร้างการรับรู้ปรับตัว และฟื้นกลับจากสาธารณภัยได้อย่างรวดเร็ว

♦ การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) กระทรวงมหาดไทย โดยกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้กำชับไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ ให้ติดตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการเกิดไฟป่า หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ในพื้นที่ ทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ทิศทางลม การเกิดจุดความร้อน (Hotspot) พร้อมทั้งจัดทำแผนเผชิญเหตุ และปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงให้เป็นปัจจุบันและชัดเจน และสร้างการรับรู้ให้พี่น้องประชาชนเข้าใจถึงสถานการณ์และมีส่วนร่วมตามมาตรการภาครัฐ โดยหากเกิดสถานการณ์ฯ ในพื้นที่และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น ให้ใช้กลไกตามกฎหมาย สั่งการและบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย อาสาสมัคร ประชาชนจิตอาสา เข้าแก้ไขปัญหาโดยทันที พร้อมทั้งเตรียมอากาศยาน เช่น เฮลิคอปเตอร์ โดรน สนับสนุนการปฏิบัติโดยเร็ว และจัดเจ้าหน้าที่สาธารณสุขดูแลสุขภาพของประชาชนอย่างใกล้ชิด ตามแนวทางและมาตรการป้องกันควบคุมโรคของกระทรวงสาธารณสุข

♦ การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน กระทรวงมหาดไทย โดยศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ได้ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยใช้กลไกศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนทุกระดับ ทั้งศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอ และศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลด

ปัจจัยเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมาย การใช้กลไกของสังคมเพื่อป้องกันและเตือนผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในพื้นที่อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง

❖ ด้านการพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

♦ โครงการวางและสนับสนุนด้านการผังเมือง โดยการวางและจัดทำผังเมือง ๕ ประเภท ได้แก่ ผังนโยบายระดับประเทศ ผังนโยบายระดับภาค ผังเมืองรวมจังหวัด ผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน และผังพื้นที่เฉพาะ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งโครงการพัฒนาพื้นที่ตามผังเมือง พัฒนาพื้นที่เมืองและชุมชน โดยปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับผังเมือง

♦ การนำสายไฟฟ้าและสายสาธารณูปโภคต่าง ๆ ลงดิน โดยการเปลี่ยนระบบสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่ของการไฟฟ้านครหลวง และปรับปรุงระบบไฟฟ้าเป็นเคเบิลใต้ดินในพื้นที่ ๗๔ จังหวัด ตามโครงการ “๑ จังหวัด ๑ ถนนเฉลิมพระเกียรติ”

♦ โครงการขยายการให้บริการน้ำประปาอย่างทั่วถึง เพียงพอ และมั่นคง โดยการก่อสร้างวางท่อประปา ส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการน้ำประปาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สำหรับใช้ในการอุปโภคและบริโภคอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

♦ การจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ (One Plan) โดยการจัดทำและแจ้งแนวทางการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ เพื่อให้หน่วยงานระดับพื้นที่ถือปฏิบัติ และแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนข้อมูลและนำแผนงาน/โครงการของแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับต่าง ๆ บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

❖ ด้านการเสริมสร้างความสุขของชุมชนและพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

♦ การขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจังหวัดได้ดำเนินโครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค โครงการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการขยายผลเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนสามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

♦ โครงการน้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สร้างความมั่นคงทางอาหารสู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนปลูกผักสวนครัว รวมถึงสร้างคลังอาหารชุมชน แลกเปลี่ยนและแบ่งปันผลผลิตในชุมชนและระหว่างชุมชน ส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้เพิ่มเติมและลดรายจ่ายของแต่ละครัวเรือน

♦ การดำเนินงาน “ผ้าไทยใส่ให้สนุก” ตามพระดำริสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา โดยได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสวมใส่ชุดผ้าไทย และจัดพิธีมอบแบบลายผ้ามัดหมี่ชื่อลาย “ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ” และผ้าลายพระราชทาน “ผ้าขิดลายนารีรัตนราชกัญญา” ให้กลุ่มทอผ้านาลายผ้าพระราชทานไปเป็นต้นแบบ เพื่อให้กลุ่มทอผ้ามีรายได้เพิ่มเติมจากการจำหน่ายผ้าลายพระราชทาน

♦ การดำเนินงานของศูนย์อำนวยการ
จัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.)
โดยจัดตั้งศูนย์อำนวยการ/ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการ
จัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับจังหวัด
(ศจพ.จ.)/กรุงเทพมหานคร (ศจพ.กทม.) ระดับอำเภอ
(ศจพ.อ.) และทีมปฏิบัติการในระดับตำบลและองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อน
การดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย
อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในพื้นที่ทุกระดับอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้ข้อมูลจาก
ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP)
เป็นฐานข้อมูลในการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัด
ความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการ
จังหวัดและนายอำเภอจะเป็นผู้กำกับติดตามการวิเคราะห์
ปัญหาและการจัดทำแผนครัวเรือนโดยทีมพี่เลี้ยง
ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนได้รับการแก้ไขแบบพุ่งเป้า
เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยการวิเคราะห์ ๔ ท ได้แก่ ทิศนคติ ทักษะ ทรัพยากร และทางออก รวมทั้งสร้าง
การรับรู้ การสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาค
ความยากจนให้เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย

♦ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ โคก หนอง นา โมเดล โดยการพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ชุมชน
ต้นแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับตำบลและระดับครัวเรือน
เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนผ่านการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร แรงงานและบัณฑิต
จบใหม่ กลุ่มแรงงาน ที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

♦ การสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้านตามแนวทาง “แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง” หมู่บ้านอยู่เย็น
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยจัดทำโครงสร้างให้สมบูรณ์
และจัดประชุมร่วมกับทุกภาคส่วนตามแนวทาง “บวร” หรือ “บรม” เป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งทบทวน
แผนพัฒนาหมู่บ้าน จัดทำแผนปฏิบัติงานและดำเนินการตามแผนผ่านกิจกรรมปกป้องเทิดทูนสถาบัน
หลักของชาติ พัฒนาคน พัฒนาสังคม ส่งเสริมเศรษฐกิจและจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

♦ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ดำเนินกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP
ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ยกกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP ให้เป็นสินค้า Premium ประเภทอาหารสู่สากล
พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายให้เป็น Premium OTOP พัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์
Young OTOP สู่สากล เป็นต้น

ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้าด้วย TPMAP

รัฐบาล “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”
ทุกความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนบอกเรา

- ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน
- ไม่มีบัตรประชาชน
- ลูกหลานติดยาเสพติด
- ติดหนี้บอกระบบ
- ไม่มีน้ำประปา/ไฟฟ้าใช้
- ไม่มีบ้านอยู่อาศัย
- ไปอาชีวะ
- ไปกู้เงินการศึกษา
- ยากจน
- ความเดือดร้อนอื่น ๆ

แจ้งขอรับความช่วยเหลือได้ที่ 1567

นายอำเภอ ปลัดอำเภอ
นายก อบต. นายกเทศมนตรี

หรือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ใบปลิว

ศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.)

♦ การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้นโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้ และเกษตรกรตามแนวทางของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ โดยเป็นการปฏิรูปกระบวนการ และสร้างนวัตกรรมใหม่ในการจัดที่ดินทำกินให้แก่ประชาชนผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินในที่ดินของรัฐ ประเภทต่าง ๆ ที่หมดสภาพให้มีสิทธิทำกินและอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อเป็นการกระจาย สิทธิการถือครองที่ดินทำกิน ลดความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดิน เร่งแก้ไขปัญหาและลดข้อขัดแย้ง ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐด้วย

❖ ด้านการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาสภาพแวดล้อมสู่อุตสาหกรรม

♦ การบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระทรวงมหาดไทยได้บูรณาการ ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทุกหน่วยงาน ร่วมกันสร้างจิตสำนึกประชาชนในการทิ้งขยะ ในพื้นที่ที่กำหนด โดยการรณรงค์ให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ทำให้เกิดการคัดแยกขยะและทิ้งขยะตามหลัก ๓ช หรือ ๓ร อย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงดำเนินการบริหารจัดการขยะบนเกาะต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิด มลพิษส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนของน้ำเสียจากขยะ ที่ไหลลงสู่แม่น้ำลำคลองและทะเล รวมทั้งสร้างการรับรู้ให้ประชาชนเข้าใจถึงประโยชน์ของการคัดแยกขยะ และตระหนักถึงผลกระทบจากการไม่คัดแยกขยะ ซึ่งทำให้ภาครัฐต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ในการบริหารจัดการขยะที่เกิดขึ้นและเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บ้านเมืองมีความสะอาด สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อย

♦ การบูรณาการแก้ไขปัญหาผักตบชวา โดยดำเนินการร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวมทั้งจัดตั้งชมรมคนริมน้ำร่วมกันกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำทั่วประเทศ

♦ การพัฒนาระบบการรังวัด ออกโฉนดที่ดิน และฐานข้อมูลที่ดิน ให้มีประสิทธิภาพและเป็น มาตรฐานเดียวกัน ด้วยการเดินสำรวจออกโฉนดและรังวัดรูปแปลงที่ดินให้แก่ประชาชน เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการรังวัดที่ดินด้วยระบบดาวเทียม ตลอดจนพัฒนาฐานข้อมูลที่ดินและแผนที่รูปแปลงที่ดิน โดยปรับปรุงแก้ไขข้อมูลรูปแปลงที่ดิน ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

♦ การส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ ด้วยการจัดสรรงบประมาณ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อก่อสร้างและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน พัฒนา แหล่งกักเก็บน้ำ และบริหารจัดการน้ำระบบธนาคารน้ำใต้ดิน

♦ การพัฒนาระบบประปา ขยายเขตประปาในพื้นที่รับผิดชอบของการประปาส่วนนครหลวง โดยติดตั้งประปาใหม่ให้แก่ประชาชน รวมทั้งก่อสร้างปรับปรุงขยายระบบประปาและกิจการประปา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพระบบท่อจ่ายน้ำ และวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำ ในพื้นที่รับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค

♦ การจัดการน้ำเสีย โดยการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งก่อสร้างซ่อมแซมระบบ ท่อรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และก่อสร้างศูนย์บริหาร จัดการคุณภาพน้ำเพื่อบริหารจัดการน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ

❖ ด้านการวางรากฐานการพัฒนาองค์กรอย่างสมดุล

♦ การดำเนินการของศูนย์ดำรงธรรม โดยได้รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และให้บริการประชาชนในการกิจของศูนย์ดำรงธรรม ๗ มิติ ได้แก่ ๑) รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ๒) บริการแบบเบ็ดเสร็จ ๓) งานบริการส่งต่อ ๔) บริการข้อมูลข่าวสาร/ให้คำปรึกษา ๕) รับเรื่องความต้องการ และข้อเสนอแนะ ๖) หน่วยเคลื่อนที่เร็ว และ ๗) การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล (หนี้ในระบบ)

♦ โครงการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (Linkage Center) เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนของส่วนราชการ (Gate Way) ผ่านเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก พร้อมปรับปรุงระบบบริการประชาชนรองรับการใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) แทนการเรียกใช้สำเนาเอกสาร โดยได้เชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนระหว่างสำนักทะเบียนกลางกับหน่วยงานของรัฐ เชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐให้หน่วยงานอื่นใช้ร่วมกันได้

♦ การส่งเสริมธรรมาภิบาลและต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ และปลูกจิตสำนึกในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบให้แก่ข้าราชการในสังกัด รวมทั้งจัดทำ และขับเคลื่อนแนวทางในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบให้ทุกหน่วยงานนำไปปฏิบัติ

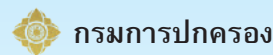
นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้ง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) เพื่อดำเนินการสนับสนุนการป้องกันและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ มาตรการด้านการเดินทาง เข้า - ออกทางบกเพื่อสกัดกั้นการนำเชื้อเข้าสู่ประเทศไทย มาตรการรองรับประชาชนที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ ในพื้นที่จังหวัด (State Quarantine/ Alternative Quarantine) มาตรการเปิด - ปิดสถานที่/ กิจกรรมให้บริการและมาตรการช่วยเหลือประชาชน เช่น มาตรการช่วยเหลือประชาชนด้านไฟฟ้า/น้ำประปา เป็นต้น

ในวาระที่กระทรวงมหาดไทยครบรอบการก่อตั้ง ๑๓๐ ปี ในปีนี้ กระทรวงมหาดไทยมีความมุ่งมั่น ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชน ในการ Change for Good ด้วยการสร้างความมั่นคงให้กับ ประเทศชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ทุ่มีเหตุทศกำลังกาย กำลังใจ ร่วมกับภาคีเครือข่าย อย่างเต็มกำลังความสามารถในการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อันจะนำพาประเทศไปสู่วิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สืบไป

๑๓๐ ปี มหาตไทย

กรมการปกครองพร้อมใจ Change for Good

กระทรวงมหาดไทยได้รับโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนากระทรวงมหาดไทยขึ้น เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ และได้มอบหมายให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยพระองค์แรก กรมการปกครอง เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ก่อตั้งมาพร้อมกับกระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ในสมัยนั้นมีชื่อว่า “กรมพลำภัง” หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ จากระบบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ กรมพลำภังได้เปลี่ยนชื่อเป็น กรมมหาดไทย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เปลี่ยนมาใช้ชื่อ กรมการปกครอง จนถึงปัจจุบัน

กรมการปกครองเป็นหน่วยงานราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ตลอดระยะเวลากว่า ๑๓๐ ปี กรมการปกครองได้พัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการมาโดยตลอดเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชน โดยไม่มีมิติเรื่องเวลาและสถานที่ ภายใต้วิสัยทัศน์ “การบริหารราชการในระดับพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยการกำหนดทิศทางการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development

Goals : SDGs) ยุทธศาสตร์ชาติแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย

❖ ตามวิสัยทัศน์ “การบริหารราชการในระดับพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน” มุ่งเป้าสำคัญในการบูรณาการการปฏิบัติงานในทุกมิติ ทั้งในมิติความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อย การให้บริการประชาชนและการพัฒนาพื้นที่ การปฏิบัติงานของกรมการปกครองจะเป็นรากฐานและการสร้างบรรยากาศเพื่อเสริมสร้าง “ความมั่นคง” ในพื้นที่ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญของ “การขับเคลื่อนการพัฒนา” ในทุกมิติ และนำพาประเทศไปสู่ความยั่งยืน โดยมีเป้าหมายปลายทาง คือ “ประโยชน์สุขของประชาชน” ซึ่งส่งผลทำให้ “ประเทศสงบสุขประชาชนอยู่ดี กินดี”

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เนื่องในโอกาสครบ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครองได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการสำคัญของกรมการปกครอง **(10 Flagships to DOPA All Smart 2022)** ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้ฝ่ายปกครองมีทิศทางแนวทางการขับเคลื่อนงานที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ภายใต้กรอบการทำงานใน ๔ ส่วนสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมสถาบันหลักของชาติเพื่อความยั่งยืนการยกระดับงานบริการประชาชนเพื่อความยั่งยืน การสร้างความเข้มแข็งระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอเพื่อความยั่งยืน และการพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืนบนพื้นฐานการทำงานแบบดิจิทัล จำนวน ๑๐ โครงการ โดยในแต่ละโครงการสำคัญของกรมการปกครองนั้น จะดำเนินการขับเคลื่อนและพัฒนาโครงการฯ โดยยึดหลักสำคัญ คือ การทำให้ประชาชน ทุกข์น้อยลง สุขมากขึ้น ดังนี้

❖ ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการจิตอาสาพระราชทาน โดยกรมการปกครองรับผิดชอบการรับสมัครจิตอาสาพระราชทาน ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีจำนวนจิตอาสาพระราชทานทั้งสิ้น ๖,๘๘๖,๒๖๙ คน แยกเป็น ชาย ๓,๐๘๖,๖๘๑ คน หญิง ๓,๘๐๙,๕๘๘ คน ซึ่งมีการเปิดรับสมัครระหว่างวันที่ ๑ – ๑๐ ของทุกเดือน ในวันและเวลาราชการ ณ สำนักงานเขตในพื้นที่กรุงเทพมหานครและที่ว่าการอำเภอทั่วประเทศ ส่วนราชการ จังหวัด/อำเภอ สามารถนำข้อมูลการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานในพื้นที่ที่บันทึกในระบบรายงานมาเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ทำให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเป็นการปลูกฝังการมีส่วนร่วมและการเสียสละให้กับเด็กเยาวชนในรุ่นต่อไป

❖ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (๒) โครงการพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการ ตามแนวทางแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ (๓) โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (๔) โครงการ ๑ จังหวัด ๑ ศูนย์เรียนรู้ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต้นแบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมเป็นเงิน ๓,๐๔๑,๕๐๐ บาท ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือก เป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีผลงานโดดเด่น ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านถ้ำงอบ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านไสเหนือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และศูนย์การเรียนรู้ บ้านไร่ชมภู จังหวัดหนองคาย ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ สามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และช่วยอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธารให้มีความอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งประชาชนในพื้นที่เป้าหมายโครงการฯ มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

❖ การปกป้องและเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ อันประกอบด้วย ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “สถาบันพระมหากษัตริย์” ซึ่งเป็นเสาหลักในการสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น เป็นศูนย์รวมจิตใจ ของปวงชน กรมการปกครองในฐานะส่วนราชการที่ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย และภารกิจสำคัญของรัฐบาล และเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคที่มีหน้าที่เป็น “ข้าต่างพระเนตร พระกรรณ” จึงได้จัดทำ โครงการขับเคลื่อนกิจกรรมเทิดพระเกียรติ สำหรับอำเภอที่ตั้งชื่อตามพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระนาม และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยการสร้าง การรับรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ปรับปรุงและพัฒนาทางกายภาพ และเชิงสัญลักษณ์ของที่ทำการปกครองอำเภอที่ตั้งชื่อตามพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระนาม และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๑๒ อำเภอ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวทางพระราชดำริ/พระราชกรณียกิจที่สำคัญ ผ่านการให้อำเภอเสนอโครงการ/กิจกรรมฯ ที่เป็นการต่อยอดและขยายผล โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ ยกระดับการดูแลประชาชน ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง และเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น

❖ ขับเคลื่อนศูนย์ดำรงธรรมอำเภอก้าวสู่ศูนย์ราชการสะดวก (Smart Damrongdham Amphoe go to GECC) โดยพัฒนาระบบการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ผ่านเว็บไซต์ เร่งรัดการแก้ไขปัญหา เรื่องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา เร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน จัดทำระบบ E-Report รายงานเรื่องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา และจัดทำ E-Channel จัดให้มีช่องทางติดต่อ และให้คำปรึกษาผ่านระบบออนไลน์ (Social Media)

❖ กิจกรรมการพัฒนามาตรฐานการบริการประชาชนตามแนวทางศูนย์ราชการสะดวก (GECC) เพื่อมุ่งสู่การเป็น “กรมการปกครอง..วิถีใหม่” เป็นกิจกรรมภายใต้โครงการสำคัญของกรมการปกครอง “อำเภอ..วิถีใหม่” ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กรมการปกครองสมัครรวมทั้งสิ้น ๓๗๓ แห่ง อย่างไรก็ตาม การสมัครขอรับการรับรองมาตรฐานการให้บริการประชาชนตามแนวทางศูนย์ราชการสะดวก (GECC) นั้นเป็นเพียงแนวทางที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกรมการปกครอง นั่นก็คือ การที่ประชาชนได้รับบริการที่มีมาตรฐาน “สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย” และทำให้ประชาชนทุกข์น้อยลง สุขมากขึ้น

นอกจากนี้ กรมการปกครองยังได้จัดทำ โครงการของขวัญปีใหม่เพื่อมอบให้ประชาชนประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยให้บริการประชาชนในรูปแบบออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์ม **DOPA Citizen Service** ที่ได้เริ่มเปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ทั้งทางเว็บไซต์ <http://citizenservice.dopa.go.th> และแอปพลิเคชัน DOPA Citizen Service จำนวน ๒๑ งานบริการ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบาย ในการรับบริการของกรมการปกครองมากขึ้น ให้ประชาชนทุกชนชั้นน้อยลง สุขมากขึ้น ด้วยการลดค่าใช้จ่ายของประชาชนในการเดินทางมาติดต่อขอรับบริการ ณ สถานที่ตั้ง ลดความแออัด ในการรวมตัว และให้บริการประชาชนด้วยประสิทธิภาพการบริการสูงสุด

❖ กรมการปกครองได้ขับเคลื่อนโครงการสำคัญ ด้านสัญชาติและสถานะบุคคล ผ่านการกำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคล ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๔,๐๐๐ ราย ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ ด้านสัญชาติและสถานะบุคคลของกรมการปกครอง ได้ช่วยให้บุคคลไร้สัญชาติที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย รวมทั้งได้รับการอนุวัติสัญชาติไทยตามคุณสมบัติของกฎหมาย สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงได้รับจากรัฐได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียม และเป็นธรรม เป็นการแก้ไขปัญหาความไร้สถานะและสัญชาติ ตามกฎหมายสัญชาติก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นคนไทย และมีส่วนร่วม ในการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความเสี่ยงในการค้ามนุษย์และก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่ประเทศไทย ในการส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ไร้สัญชาติในเวทีระหว่างประเทศ

❖ แนวทางการสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้านตามแนวทาง “แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง” มุ่งเน้นย้ำให้อำเภอและหมู่บ้านจัดทำแผนปฏิบัติงาน ๕ ด้าน ได้แก่ การปกป้องเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ การพัฒนาคนการพัฒนาสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการให้ความสำคัญกับ “บวร” (บ้าน-ชุมชน/ศาสนสถาน – โรงเรียน - ส่วนราชการ) เป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการ กิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กรมการปกครองได้ปรับการคัดเลือกหมู่บ้านเข้มแข็งตามแนวทาง “แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง” (หมู่บ้านอยู่เย็น) ออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด และในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กรมการปกครองยังคงมุ่งมั่นพัฒนาสร้างความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอเพื่อความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนารอบทิศทางและขับเคลื่อนภารกิจงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหา ส่งเสริมความสามัคคี พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน ตลอดจนสามารถตอบสนองการพัฒนาหมู่บ้านได้อย่างยั่งยืน

❖ กรมการปกครองได้ขับเคลื่อนโครงการสำคัญ อำเภอมั่นคง ปลอดภัย ผ่านการจัดระเบียบสังคมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดทำโครงการ “ลดอบายมุข สร้างสุขให้สังคม” โดยการดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม – ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีชุดปฏิบัติการประจำตำบล จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน ๒๖,๙๘๑ แห่ง ชุดปฏิบัติการจังหวัดและชุดปฏิบัติการอำเภอ จัดระเบียบสังคม ไม่น้อยกว่า ๕,๗๒๔ ครั้ง และมีผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชนร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ไม่น้อยกว่า ๗๔๒ คน โดยการตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด ตรวจตราพื้นที่เฝ้าระวัง ส่งผลให้การกระทำความผิดมีจำนวนลดลง และการจับกุมผู้กระทำความผิดและช่วยเหลือผู้เสียหาย ช่วยให้ผู้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อยเพิ่มขึ้น

❖ กรมการปกครองได้ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากในระดับพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมการปกครองได้ดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ที่ทำการปกครอง จังหวัดและที่ทำการปกครองอำเภอ สนับสนุนเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล การดำเนินโครงการที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา ๗ ปี ตัวอย่างเช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะมิติด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ผ่านเส้นทางท่องเที่ยวบนแผ่นดิน ๕ เชียง ประกอบด้วย ดินแดนวัฒนธรรมล้านนาที่เชื่อมโยง เส้นทาง ๓ เชียงของจังหวัดเชียงราย ได้แก่ เชียงราย เชียงแสน และเชียงของ และ ๒ เชียงของ จังหวัดพะเยา ได้แก่ เชียงคำ และเชียงม่วน การขับเคลื่อนการดำเนินโครงการดังกล่าว นับว่าเป็น การเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า เพิ่มการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๓ แห่ง ได้แก่ อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และอำเภอแม่สาย เพิ่มรายได้ภายใต้คุณค่าและอัตลักษณ์ล้านนาตะวันออก เพื่อบรรลุ เป้าหมายของรัฐบาลในการขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน

❖ การขับเคลื่อนโครงการสำคัญของกรมการปกครอง (10 Flagships to DOPA All Smart 2022) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้นำหลักการของ **The Ease of Doing Business** ของธนาคารโลก (World Bank) มาปรับใช้ในการกำหนดโครงการสำคัญๆ ดังกล่าว และขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้ **Easier/Cheaper/Faster/Smarter** ร่วมกับสำนัก/กองที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้ ส่วนราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานร่วมกันในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” สำหรับจุดเน้นสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการสำคัญของกรมการปกครอง ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ คือ การมุ่งเน้นและพัฒนาการทำงานบนฐานการทำงานในรูปแบบดิจิทัล (E-DOPA Digitalization) โดยกำหนดเป้าหมายให้ทุกสำนัก/กอง พัฒนาระบบการให้บริการในการกิจ ของสำนัก/กอง โดยมีเป้าหมาย คือ ๑ สำนัก/กอง ๑ ระบบการให้บริการในรูปแบบออนไลน์หรือ OBOES (One Bureau One E-Service)

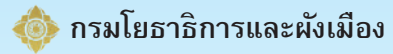
กรมการปกครองได้นำแนวคิดการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรภาครัฐในระบบราชการ ๔.๐ มาใช้เป็นกรอบในการขับเคลื่อนองค์กร และเป็นแนวทาง “การสร้างสภาพแวดล้อมให้กับองค์กร เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ” ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร โดยกรมการปกครอง ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรในด้านการสร้างนวัตกรรมและการปรับสู่ความเป็นดิจิทัลทั้งภายใน คือ การจัดการภายในองค์กร (Internal) ด้วยการทำให้กรมการปกครองเป็น DOPA Smart Office และใช้ Digital Technology ในการทำงาน เพื่อพัฒนาให้เป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้วยระบบดิจิทัลที่ตรงกับความ ต้องการของประชาชนในยุคสมัยใหม่ (DOPA Digital Office) และภายนอก คือ การให้บริการ ประชาชน (External) ในมิติของ “การทำให้ประชาชนทุกข์น้อยลง” ในรูปแบบของการรับเรื่อง ร้องเรียนร้องทุกข์ผ่านระบบออนไลน์ (Online) และในมิติของการทำให้ประชาชนมี “ความสุขมากขึ้น” ด้วยการพัฒนาการให้บริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานมากขึ้น

กรมการปกครองมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมขององค์การมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีผลการปฏิบัติงานที่มีผลสัมฤทธิ์สูง บริหารความเสี่ยง เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับองค์การ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ก้าวสู่การเป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ และเป็นที่ยิ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง (Credible and Trusted Government) และทำยที่สุดนี้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Better Governance, Happier Citizens) และทำให้ประชาชน “ทุกข์น้อยลง สุขมากขึ้น” ได้อย่างแท้จริง

สถาปนิกล่วง ช่างของแผ่นดิน ผังเมืองของประชาชน

กรมโยธาธิการและผังเมือง

กรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงมหาดไทยที่มีหน้าที่ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับพี่น้องประชาชน โดยปฏิบัติการกิจขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ในภารกิจ ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การกิจด้านการผังเมือง ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้การวางแผนและจัดทำผังเมืองในระดับต่าง ๆ ครอบคลุมทั้งประเทศ โดยให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องอยู่บนความตกลงใจของคนในชุมชนในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

๒. การกิจด้านการพัฒนาเมือง พัฒนาเมืองให้มีความปลอดภัยจากธรรมชาติมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ได้มาตรฐาน โดยมีระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชน การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ด้วยวิธีการจัดรูปที่ดิน เพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยมีเป้าหมายผลักดันโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัดทั่วประเทศ และดำเนินการแก้ไขปัญหาผักตบชวาเพื่อเร่งการระบายน้ำบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

๓. การกิจด้านการอาคาร เพื่อให้อาคาร มั่นคง ปลอดภัย ประหยัดพลังงาน และลดภาวะโลกร้อน โดยการออกกฎหมายควบคุมอาคาร และพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในอาคาร

๔. การกิจด้านการบริการด้านช่าง มุ่งให้บริการงานช่างทุกระดับในฐานะช่างของแผ่นดิน โดยให้บริการด้านการออกแบบอาคาร การให้บริการทดสอบวัสดุ มีการยกระดับหน่วยทดสอบวัสดุเป็นศูนย์ทดสอบวัสดุ และให้คำปรึกษาด้านช่าง โดยมีสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดทั่วประเทศเป็นหน่วยงานให้คำปรึกษาและให้บริการตามภารกิจของกรม ให้กับพี่น้องประชาชน โดยทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน เพื่อให้เมืองและชุมชนมีความสุข ปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดีตรงตามความต้องการของพี่น้องประชาชน ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐบาล

กรมโยธาธิการและผังเมืองมุ่งมั่นพัฒนางานบริการอย่างต่อเนื่องด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือนำพาความสะดวกสบายสู่ประชาชนในการรับทราบข้อมูลข่าวสารและการให้บริการของกรมโยธาธิการและผังเมือง เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและให้บริการประชาชนในรูปแบบดิจิทัล ๓ ช่องทาง ประกอบด้วย Website (www.dpt.go.th), Mobile Application (Landuse PLAN) และ Line OA (DPT Information) เพื่อเป็นช่องทางบริการสืบค้นข้อมูล ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมือง

โครงการของกรมโยธาธิการและผังเมืองที่สะท้อนถึงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แก่ประชาชน และนำไปสู่ชีวิตมั่นคง ครอบครัwmั่งคั่ง ชุมชนยั่งยืน ดังนี้

❖ **ผังเมือง Delivery** เป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือนำพาความสะดวกสบายสู่ประชาชน ในการรับทราบข้อมูลข่าวสารและการให้บริการของกรมโยธาธิการและผังเมืองในรูปแบบดิจิทัลให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

กรมโยธาธิการและผังเมืองมีความห่วงใยพี่น้องประชาชนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid – 19) ในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนไม่สะดวกในการเดินทางไปติดต่อขอรับบริการหรือขอเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่กรมโยธาธิการและผังเมือง และสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดจึงได้เปิดช่องทางการให้บริการประชาชนในรูปแบบดิจิทัล ๓ ช่องทาง ประกอบด้วย Website (www.dpt.go.th), Mobile Application (Landuse PLAN) และ Line OA (DPT Information) เพื่อเป็นช่องทางบริการ สืบค้นข้อมูล ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมือง ค้นหาที่ทำการสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด Line Bot และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกรมฯ อาทิ ประกาศข่าวงานผังเมือง ข้อมูลกฎหมาย ด้านโยธาธิการและผังเมือง ห้องสมุดออนไลน์ แบบบ้านเพื่อประชาชน เอกสารความรู้ E-Book และการถาม-ตอบ ของประชาชน เป็นต้น

สำหรับการให้บริการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถใช้บริการใน ๓ ช่องทาง ดังกล่าว ประกอบด้วย Website (www.dpt.go.th), Mobile Application (Landuse PLAN) และ Line OA (DPT Information) โดยสามารถสืบค้น ตรวจสอบข้อมูลแผนผังและรายละเอียดข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน และข้อกำหนดควบคุมการก่อสร้างอาคาร เพื่ออำนวยความสะดวก ลดขั้นตอน ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน ที่สำคัญสามารถตอบสนองการใช้วิถีวิถีใหม่ตามแนวทาง New Normal โดยประชาชนสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันมาใช้งานได้แล้ววันนี้ ดาวน์โหลดฟรี ไม่มีค่าใช้จ่ายทั้งสำหรับในโทรศัพท์ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ iOS และแอนดรอยด์ (Android) จากโทรศัพท์มือถือหรือแท็บเล็ตได้ทันที เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนไม่ว่าจะอยู่ที่บ้านหรืออยู่ที่ทำงานก็สามารถตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองได้ทุกแห่งทั่วประเทศ โดยไม่ต้องเดินทางไปที่กรมโยธาธิการและผังเมืองและสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด

❖ **โครงการแบบบ้านเพื่อประชาชน** **ที่มาของโครงการ**

โครงการแบบบ้านเพื่อประชาชนของกรมโยธาธิการและผังเมืองดำเนินการเริ่มแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้น โดยมีแนวคิดในการจัดทำแบบบ้านดังกล่าวโดยไม่คิดค่าบริการออกแบบ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการขออนุญาตปลูกสร้างบ้านพักอาศัยยกระดับความเป็นอยู่โดยให้ประชาชนได้ใช้แบบบ้านที่ได้มาตรฐานความแข็งแรงปลอดภัยมีความสวยงามเป็นระเบียบ โดยจัดทำแบบบ้านมาตรฐานในรูปแบบต่าง ๆ ให้สามารถตอบสนองประชาชนในทุกระดับ อาทิ แบบบ้านสำหรับผู้ประสพภัย แบบบ้านราคาประหยัด แบบบ้านในเมือง แบบบ้านและอาคารตึกแถวอนุรักษ์สถาปัตยกรรมท้องถิ่น นอกจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมโยธาธิการและผังเมืองได้มีการจัดทำแบบศาสนสถาน ตามแนวทางของรัฐบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทุกชุมชนในชาติ เพื่อใช้ในการประกอบศาสนกิจตามความเชื่อความศรัทธา เป็นศูนย์รวมชุมชนทางด้านจิตใจ และเป็นศูนย์รวมกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละชุมชน อาทิ แบบพระอุโบสถภาคกลาง แบบพระวิหารภาคใต้ แบบโบสถ์คริสต์ขนาดต่าง ๆ แบบมัสยิดขนาดต่าง ๆ เป็นต้น

จากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบให้มีการดำเนินโครงการที่มีประโยชน์ต่อประชาชนเพื่อมอบให้เป็นของขวัญปีใหม่แก่ประชาชน และได้มอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดทำแบบบ้านเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการขออนุญาตปลูกสร้างบ้านพักอาศัย ภายใต้ชื่อโครงการ “บ้านสานฝัน ของขวัญปีใหม่ คนไทยมีความสุข” โดยจัดทำแบบบ้านในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการจัดทำและปรับปรุงขึ้นมาใหม่ให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยในปัจจุบัน และสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยที่ผ่านมาได้มีการจัดทำโครงการ ดังนี้

- ◆ แบบบ้านครอบครัวไทยร่วมสมัย จำนวน ๑๐ แบบ
- ◆ แบบบ้านต้านภัยภัยพิบัติแผ่นดินไหว จำนวน ๒ แบบ
- ◆ แบบบ้านห่วงใยประชาชนใจ จำนวน ๑๐ แบบ
- ◆ แบบบ้านไทยพอเพียง จำนวน ๑๐ แบบ
- ◆ แบบบ้านครอบครัวไทยร่วมสมัย - บ้านห่วงใยไทยประชาชนใจ (ต้านแผ่นดินไหว) จำนวน ๖ แบบ
- ◆ แบบบ้านสำเร็จรูป (ระบบประสานพิภค) จำนวน ๔ แบบ
- ◆ แบบบ้านอารยสถาปัตย์ จำนวน ๓ แบบ

❖ ผลการดำเนินการ

กรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการจัดทำแบบบ้านดังกล่าวแล้วเสร็จ และได้เผยแพร่ให้กับประชาชน โดยประชาชนที่สนใจสามารถติดต่อขอแบบบ้านได้ที่กรุงเทพมหานครทุกเขต สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดทุกจังหวัด และสามารถดาวน์โหลดจากทางเว็บไซต์ของกรมโยธาธิการและผังเมือง <https://www.dpt.go.th>

สำหรับตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการสามารถวัดได้จากข้อมูลสถิติการแจกจ่ายให้กับประชาชนผู้สนใจมาติดต่อขอแบบทั้งจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง เช่น สำนักงานเขตกรุงเทพมหานครทุกเขต กรมโยธาธิการและผังเมือง และหน่วยงานราชการท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานโยธาธิการ และผังเมืองจังหวัด มีประชาชนผู้สนใจติดต่อขอแบบเป็นจำนวนมาก จะเห็นได้ว่าโครงการดังกล่าว ถือเป็นโครงการที่มีประโยชน์กับประชาชน และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

- ◆ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ แบบบ้านครอบครัวไทยร่วมสมัย แบบที่ ๑ - ๑๐
แบบบ้านต้านภัยพิบัติแผ่นดินไหว แบบที่ ๑ - ๒
แบบบ้านห่วงใยไทยประชาชนใจ แบบที่ ๑ - ๒
- ◆ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แบบบ้านไทยพอเพียง แบบที่ ๑ - ๑๐
- ◆ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ บ้านครอบครัวไทยร่วมสมัย ๑ (ต้านทานแผ่นดินไหว)
บ้านครอบครัวไทยร่วมสมัย ๔ (ต้านทานแผ่นดินไหว)
บ้านครอบครัวไทยร่วมสมัย ๕ (ต้านทานแผ่นดินไหว)
บ้านครอบครัวไทยร่วมสมัย ๘ (ต้านทานแผ่นดินไหว)
บ้านห่วงใยไทยประชาชนใจ ๑ (ต้านทานแผ่นดินไหว)
บ้านห่วงใยไทยประชาชนใจ ๒ (ต้านทานแผ่นดินไหว)
- ◆ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ แบบบ้านอารยสถาปัตย์ แบบที่ ๑ - ๓
แบบบ้านสำเร็จรูป แบบที่ ๑ - ๘

โครงการแบบบ้านเพื่อประชาชน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

แบบบ้านต้านภัยพิบัติแผ่นดินไหว

แบบที่ ๑

ขนาดพื้นที่ใช้สอย ๑๒๐ ตารางเมตร

ราคาประมาณการ:

- ◆ ชนิตฐานรากเสาเข็ม ๑,๗๓๒,๐๐๐ บาท
- ◆ ชนิตฐานรากแผ่ ๑,๗๖๑,๐๐๐ บาท

โครงการแบบบ้านเพื่อประชาชน ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

แบบบ้านไทยพอเพียง

แบบที่ ๒

ขนาดพื้นที่ใช้สอย ๖๖ ตารางเมตร

ราคาประมาณการ:

- ◆ ชนิตฐานรากเสาเข็ม ๗๑๑,๐๐๐ บาท
- ◆ ชนิตฐานรากแผ่ ๖๖๗,๐๐๐ บาท

โครงการแบบบ้านเพื่อประชาชน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

แบบบ้านต้านทานแผ่นดินไหว

บ้านครอบครัวไทยร่วมสมัย ๑ (ต้านทานแผ่นดินไหว)

ขนาดพื้นที่ใช้สอย ๗๐ ตารางเมตร

ราคาประมาณการ:

- ◆ ชนิตฐานรากเสาเข็ม ๑,๐๑๕,๐๐๐ บาท
- ◆ ชนิตฐานรากแผ่ ๙๖๗,๐๐๐ บาท

โครงการแบบบ้านเพื่อประชาชน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

แบบบ้านอารยสถาปัตย์

แบบที่ ๑

ขนาดพื้นที่ใช้สอย ๑๒๐ ตารางเมตร

ราคาประมาณการ:

- ◆ วัสดุนานารากเสาเข็ม ๒,๐๗๓,๐๐๐ บาท
- ◆ วัสดุนานารากแผ่ ๑,๙๗๔,๐๐๐ บาท

เศรษฐกิจฐานราก สร้างชุมชน “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

กรมการพัฒนาชุมชน

“รวยกระจุก จนกระจาย” คำกล่าวสั้น ๆ นี้ สะท้อนให้เห็นภาพความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในสังคมไทยที่เป็นปัญหาเรื้อรังมานาน การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูง ที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง เป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคต โดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจนำมาซึ่งปัญหาด้านต่าง ๆ และเกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต สุขภาพ การศึกษา ฯลฯ โดยเฉพาะประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่ในภาคชนบทและมีอาชีพเกษตรกรรมซึ่งถือเป็นรากฐานของประเทศไทย การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก นับเป็นความคาดหวังในการที่จะคิดหาวิธีจัดการแก้ไขความยากจนและความเหลื่อมล้ำอย่างถูกต้องและมีความยั่งยืน ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ตามนโยบายรัฐบาลในการขับเคลื่อนประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและให้มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยมีเป้าหมายทำให้ประเทศชาติมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ด้วยการใช้พลังความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน

ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี กรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำพระบรมราโชวาทแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นปณิธานในการปฏิบัติงาน โดยมีเป้าหมายคือ เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนพึ่งตนเองได้ ครอบครัวยุคใหม่คุณภาพชีวิตดีมีความสุข ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง เพื่อให้พี่น้องประชาชนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยการขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าวได้คำนึงถึงศักยภาพจากฐานเดิมที่มีอยู่ และโอกาสภายใต้บริบทใหม่แล้ว ยังต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาวที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งมีการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ คือ

❖ **โครงการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** เป็นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิต โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนทุกครัวเรือนได้พัฒนาตนเอง “บนรากฐานของวัฒนธรรมไทยและภูมิสังคม” ยึดแนวทาง

การพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต อย่างมีสติ ปัญญา และความเพียร ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง โดยเน้นกระบวนการทำงาน อย่างมีลำดับขั้นและให้ความสำคัญกับภูมิสังคมของแต่ละท้องถิ่น เพื่อเป้าหมายสำคัญ คือ “การมีพอกิน พอใช้ของประชาชน” คือ การสร้างความสุขและความเข้มแข็งในระดับครัวเรือน เพื่อให้เป็นฐานที่มั่นคง ของชุมชนสังคมและประเทศชาติมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชนได้ขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นรากฐาน ของชีวิตประชาชนในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยใช้ตัวชี้วัด ๖x๒ เป็นเป้าหมาย “ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ออม เรียนรู้ อนุรักษ์ เอื้ออาทรต่อกัน” และมีการยกระดับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสู่ ความเป็นต้นแบบ โดยพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นต้นแบบ มีศักยภาพ ๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด ๓ ระดับ คือ ระดับ “พออยู่ พอกิน” ระดับ “อยู่ดี กินดี” และระดับ “มั่งมี ศรีสุข” นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นมา รวมถึงการขับเคลื่อนและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เนื่องในพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และยังเป็นการสืบสาน รักษา และต่อยอดการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาใช้ในการพัฒนาชุมชนและสร้างความสุขของประชาชน ด้วยวิธีใช้พลังการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคี การพัฒนาระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

และด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ประกอบกับวิกฤติการณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนในวงกว้าง กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดกิจกรรมที่เป็นพลังในการขับเคลื่อนโครงการที่สำคัญ คือ กิจกรรมแรก คือ การห้อมนำโครงการบ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง ในพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาขยายต่อยอดสู่กิจกรรมแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” มีครัวเรือนเป้าหมายทั้งหมดจำนวน ๑๒.๙ ล้านครัวเรือน และมีการดำเนินการต่อเนื่องเป็นระยะที่ ๒ เพื่อ “สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน” แล้วขยายผลสู่ “ความต่อเนื่องคือพลัง” นำไปสู่ “ชุมชนเกื้อกูลเพิ่มพูนสามัคคี วิถีพอเพียง” ที่สามารถดูแล ช่วยเหลือ และแบ่งปันเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหารอย่างแท้จริงในทุกชุมชนทั่วประเทศ และสิ่งสำคัญคือการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ยกระดับโภชนาการ ส่งเสริมการเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ขององค์การสหประชาชาติ

กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ เนื่องด้วยสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม น้ำท่วม ภัยแล้ง ระบบนิเวศเสื่อมโทรม การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ ปัญหาทางสังคม ความยากจน หนี้สิน ตกงาน ถูกเลิกจ้าง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตลอดจนระบบการผลิตทางการเกษตรที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำที่ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้ดำเนินงานตามโครงการ “พัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ โคก หนอง นา โมเดล” โดยมุ่งหวังให้พี่น้องประชาชนในชนบทที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรมีศักยภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมอย่างเป็นระบบ เป็นการสร้างชีวิตที่ยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบันมีพื้นที่เรียนรู้ต้นแบบและครัวเรือนต้นแบบมากกว่า ๔๐,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ

❖ **โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ One Tambon One Product (OTOP)** เป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ เป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากหมู่บ้านหรือตำบล โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ (Product) มีกิจกรรมคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการผลิตให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับและความต้องการของตลาดในระดับสากล โดยใช้พลังงาน (Energy) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความปรารถนา (Desire) ที่จะใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อที่จะเกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และนำไปสู่เป้าหมายของการกินดี อยู่ดี คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และยังเป็นการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป นับเป็นการวางรากฐานที่สำคัญของประเทศและสังคมไทย เป็นโครงการที่มุ่งหวังให้คนในชุมชนได้นำภูมิปัญญาที่มีอยู่มาพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ จำหน่ายสร้างรายได้ให้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชน ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จนถึงปัจจุบัน ผลปรากฏว่า สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ และก่อให้เกิด

ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP และผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านความรู้ เทคโนโลยี ทุน การบริหารจัดการ เชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนไปสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากนี้ กรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำแนวพระราชดำริและสนองพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาหัตถกรรมไทย ให้ดำรงอยู่ยั่งยืนตลอดไป “อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก สร้างรายได้กระจายสู่ชุมชน” นับเป็นการพลิกมิติแห่งการพลิกเศรษฐกิจต่อลมหายใจ “ผ้าไทย” ชุมชนยั่งยืน โดยดำเนินการโครงการ “สืบสาน อนุรักษ์ศิลปผ้าถิ่นไทย ดำรงไว้ในแผ่นดิน” กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกับสมาคมสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ น้อมถวายเป็นความจงรักภักดี ด้วยการมุ่งมั่นที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดผ้าพื้นถิ่นไทยซึ่งเป็นศิลปะอันล้ำค่าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผ้าไทยในพื้นที่ได้รับการดูแล สืบทอดให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นการเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนผู้มีอาชีพเกี่ยวข้อง การใช้หรือสวมใส่ผ้าทอพื้นเมืองของไทย จะช่วยสร้างรายได้นับแสนล้านบาทต่อปี นับว่าเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง และรัฐบาลเองได้ให้ความสำคัญ และมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้และสวมใส่ผ้าไทยเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และกระจายรายได้สู่ชุมชน นำมาซึ่งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่องมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้และสวมใส่ผ้าไทย เพื่อ “อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากสร้างรายได้กระจายสู่ชุมชน” เป็นการสืบสาน รักษา ต่อยอด ผลผลิตทางวัฒนธรรมในทุกภาคของประเทศที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ด้านเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงยิ่งที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดงาน OTOP City 2020 เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และประทานลายผ้าเป็นของขวัญปีใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่สื่อความหมายของการส่งมอบความรักและความสุข ในการนี้ ได้ประทานพระอนุญาตแบบลายมัดหมี่แก่ช่างทอผ้า ชื่อลาย “ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ” ผ่านนายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ให้กลุ่มทอผ้าทุกกลุ่ม ทุกเทคนิค สามารถนำไปใช้ทอผ้า ผลิตผ้าได้

ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ทุกลวดลายเปี่ยมไปด้วยความหมาย อาทิ ลาย S หมายถึง Srivannavari ลาย S จำนวน ๑๐ แถว หมายถึงพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ลายเชิงผ้ารูปหัวใจ หมายถึงความรักที่พระองค์มีต่อประชาชนชาวไทยทุกคน = Eternity Love เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดในการพัฒนาลวดลายผ้า และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไทยให้มีความร่วมสมัยสามารถก้าวสู่ระดับสากลเพื่อวิถีชุมชนที่ยั่งยืน

จากการที่ทรงประทานพระอนุญาตแบบลายมัดหมี่ ชื่อลาย “ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ” กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการประกวดผ้าลายพระราชทาน และสนองแนวพระราชดำริผ่าน “โครงการผ้าไทยใส่ให้สนุก” และยังทรงพระราชทานลายผ้าบาติก ๓ ลาย ได้แก่ ผ้าบาติกลายพระราชทาน “ป่าเต็งร่วมใจเกิดให้เจ้าหญิง” “ท้องทะเลไทย” และ “ป่าแดนใต้” ที่พระองค์ได้แรงบันดาลใจจากการเสด็จไปทอดพระเนตรงานศิลปหัตถกรรมจากภูมิปัญญาพื้นถิ่นในภาคใต้

เพื่อพระราชทานให้กับช่างฝีมือบาติก เป็นของขวัญตอบแทนมิตรภาพและความจริงใจที่ประชาชนชาวภาคใต้มอบให้กับพระองค์ และเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ทรงพระราชทาน “ผ้าขิดลายนาริรัตนราชกัญญา” ผ้าลายพระราชทาน ที่ทรงค้นคว้าลวดลายโบราณที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ของโครงการศิลปาชีพ และฉลองพระองค์ในสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงนำมาออกแบบและผสมผสานให้เกิดความร่วมมือเป็นการยกระดับผ้าไทย ให้มีความร่วมมือ สามารถก้าวสู่ระดับสากล เพื่อวิถีชุมชนที่ยั่งยืน เปรียบดังแสงสว่างแห่งวิถีความงดงามของอัตลักษณ์ไทย ส่งผ่านไปสู่น้องประชาชน นำทางให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้ในระดับเศรษฐกิจฐานราก อันเป็นพลังที่จะสืบสานความเป็นไทยให้คงอยู่สืบไป

และในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดทำโครงการตามแนวพระดำริ “ผ้าไทยใส่ให้สนุก” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา และยังเป็นการเผยแพร่พระอัจฉริยภาพในด้านการออกแบบผ้าไทยและด้านแฟชั่นของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา รวมถึงโครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการ OTOP ผ้าไทย (Coaching ผ้าขิดลายนาริรัตนราชกัญญา) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการตามแนวพระดำริ “ผ้าไทยใส่ให้สนุก” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบลายผ้าขิดพระราชทาน “ผ้าขิดลายนาริรัตนราชกัญญา” แก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ผ้าไทยและช่างทอผ้า ให้ผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP ผ้าไทย สามารถนำลายผ้าพระราชทาน “ผ้าขิดลายนาริรัตนราชกัญญา” ไปเป็นต้นแบบและพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ผ้า ตามอัตลักษณ์พื้นถิ่น สร้างรายได้เพิ่มให้กับชุมชน

❖ โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการ กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาความยากจน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างงาน สร้างรายได้ และส่งเสริมให้ครัวเรือนพึ่งพาตนเอง มุ่งยกระดับรายได้ของครัวเรือนที่มีฐานะยากจน ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ด้วยการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินงานตามโครงการการบริหารจัดการครัวเรือนยากจนแบบบูรณาการ : ชี้นำชีวิต จัดทำเข้มทิศชีวิต บริหารจัดการชีวิต และดูแลชีวิต โดยการบูรณาการ

ความร่วมมือจากส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเน้นใช้พลังชุมชน ผู้นำชุมชนที่มีจิตอาสา เป็นกลไกในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามโครงการฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กรมการพัฒนาชุมชน เดินหน้าต่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาคนทุกช่วงวัย อย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญได้แก่ บุคคล/ครัวเรือนจากระบบ TPMAp กลุ่มคนที่ตกหล่นจากระบบ TPMAp และกลุ่มคนที่ตกหล่นจากข้อมูลประชากรทั้งหมดในระบบ TPMAp (Exclusion Error) และกลุ่มคนเปราะบาง โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นทิศทางในการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่สั่งสมมานานและมีแนวโน้มที่จะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพราะความแตกต่างสถานะทางเศรษฐกิจระหว่างคนจนและคนรวย ที่ส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิตของประชากรที่จัดอยู่ในกลุ่มของคนยากจน รวมถึงการขาดโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลาย ๆ ด้าน โดยความยากจนครอบคลุมไปถึงการขาดแคลนที่อยู่อาศัยการขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข การขาดโอกาสด้านการศึกษา และการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาในระดับประเทศ กรมการพัฒนาชุมชนมุ่งหวังที่จะพัฒนาคนทุกช่วงวัย อย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้อุดมการณ์ **“พัฒนาคุณภาพชีวิต พิชิตความยากจน พัฒนาคนทุกช่วงวัย”** และหลักการ **“End Poverty in All its Forms Everywhere”** ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ เป็นการวางเป้าหมายเพื่อลดความยากจนในมิติต่าง ๆ ครอบคลุมคนทุกเพศทุกวัยตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ให้ความสำคัญ การพัฒนาคนทุกช่วงวัยสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยมีศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) และกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในทุกระดับ จนถึงทีมปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่

ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงบางส่วนของภารกิจกรมการพัฒนาชุมชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง เพื่อให้พี่น้องประชาชนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยการขับเคลื่อนให้ความสำคัญกับระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน มีการพัฒนาผู้นำ กลุ่ม องค์กร เครือข่ายให้เป็นแกนหลักในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาในทุกระดับเพื่อให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการตนเองได้ด้วยทุนและศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่ มีกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนและพัฒนาทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมถึงสร้างและพัฒนาบุคลากรของกรมการพัฒนาชุมชนให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มุ่งขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมายเพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องประชาชน และเชื่อมั่นว่าการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก จะนำไปสู่การสร้างชุมชนสู่ความ **“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”** อย่างแน่นอน

๑๓๐ ปี การไฟฟ้านครหลวงพร้อมใจ Change for Good

การไฟฟ้านครหลวง

กระทรวงมหาดไทยได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาขึ้น เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ เมืองคัมภีร์แสนบดี คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งพระองค์ได้ประทานคำขวัญ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับชาวมหาดไทย เพื่อจรรโลงให้ข้าราชการทุกคนทำหน้าที่ให้พี่น้องประชาชนมีความสุข มีความชื่นใจ ซึ่งได้มีการสืบสาน เป็นแนวปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน โดยข้าราชการใหม่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยได้น้อมนำพระปณิธานนี้ มาเป็นแรงบันดาลใจในการทำหน้าที่เพื่อประชาชนและเตือนใจให้ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสม ตามหลักการ ๓ ประการ คือ ๑) **ครองตน** ด้วยการดูแลเอาใจใส่ตัวเอง อย่าให้สุขภาพทรุดโทรม ด้วยอบายมุขทั้งหลาย ทำตัวให้เป็นคนที่เชื่อถือได้ นำเลื่อมใส รักษาเวลา รักษาคำพูด รักษาสัจจะ ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มสติกำลังความสามารถ เป็นคนดี ทุ่มีเท อุทิศเวลาในการทำงานในตำแหน่ง หน้าที่ที่รับผิดชอบใช้เวลาว่างในการศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม ๒) **ครองคน** ด้วยการเสริมสร้าง การทำงานเป็นทีม มีน้ำใจไมตรีให้เกียรติเพื่อนร่วมงานรู้จักพูดคุยกุโอภาปราศรัย และเมื่องานของตน เสร็จสมบูรณ์แล้ว หมั่นเหลียวมองรอบตัวเราว่ามีงานใดของเพื่อนร่วมงานที่ยังไม่เสร็จ และเรามีความรู้ ความสามารถที่จะช่วยเขาได้ จงอย่ารีรอที่จะอาสาช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน และ ๓) **ครองงาน** ต้องเต็มที่ กับงาน โดยเฉพาะงานในหน้าที่ เรียนรู้รูปแบบการทำงานจากรุ่นพี่ข้าราชการและชวนช่วยจากระเบียบ ข้อกฎหมายต่าง ๆ

การไฟฟ้านครหลวงเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้รับการสถาปนาขึ้นในวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ถือเป็นการไฟฟ้าแห่งแรกในประเทศไทยที่ดูแล รับผิดชอบในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ มาตลอดระยะเวลากว่า ๖๓ ปี ด้วยความมุ่งมั่น ทุ่มีเท ดำเนินงานตามภารกิจอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าให้มีความเพียงพอ ปลอดภัย รองรับ ความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนและประเทศชาติ จะได้รับการดำเนินงานตามภารกิจจะต้องนำพาซึ่งความสุขที่ประชาชนจะได้รับ และช่วยแบ่งเบา ความทุกข์จากประชาชนในสถานการณ์วิกฤติต่าง ๆ ภายใต้วิสัยทัศน์ “พลังงานเพื่อชีวิตเมืองมหานคร”

การไฟฟ้านครหลวงได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน ให้การสนับสนุน ด้านระบบไฟฟ้าและความรู้เรื่องความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า และพลังงานไฟฟ้าทดแทนจากแสงอาทิตย์ ให้แก่ชุมชน มุ่งหวังให้ประชาชนในชุมชนได้รับความปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน ดังนี้

❖ โครงการ Energy Mind Award

เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นโครงการที่การไฟฟ้านครหลวงให้ความสำคัญ ในการลดภาวะโลกร้อนอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรและเยาวชนในสถานศึกษา ต่าง ๆ กับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และสามารถบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน ของแต่ละสถานศึกษา เพื่อก้าวสู่ความเป็นเลิศในการเป็นสถานศึกษาดีเด่นด้านพลังงาน โดยมุ่งเน้น ในการสร้างจิตสำนึกและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนในสถานศึกษา และค้นพบว่ายิ่งเรา

สามารถเริ่มต้นการปลูกฝังแก่เยาวชนได้เร็วเท่าใดก็ยิ่งเห็นผลชัดเจนมากเท่านั้น โครงการฯ จึงได้ขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมโรงเรียนทั้งหมด พร้อมแนวทางการวิเคราะห์เชิงปริมาณในการใช้พลังงานของโรงเรียนเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายที่จะกำหนดค่าเฉลี่ยของการใช้พลังงานของเยาวชนไทยในการเลื่อนระดับชั้นเรียนต่อคนต่อปีเปรียบเทียบกับระหว่างสถานศึกษา และเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ยของประชาคมอาเซียนและกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วเพื่อส่งเสริมและสร้างมาตรฐานคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) ในระบบการศึกษาของประเทศไทย

❖ โครงการพัฒนาสู่ความยั่งยืน ชุมชนคอยรุตติ์กัว

สนับสนุนและส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงปลาและพันธุ์ปลา โดยให้ชุมชนเป็นผู้ศึกษาวิธีการเพาะเลี้ยงร่วมกันจัดทำและขุดบ่อปลา มีการเก็บข้อมูลและศึกษาการเจริญเติบโตของปลาดุกตลอดวงจรชีวิต การเปลี่ยนถ่ายน้ำและการลดผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม และมีการศึกษาคำนวณความต้องการบริโภคปลาภายในชุมชน เป้าหมายเพื่อนำปาลามาใช้บริโภคในงานกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการลดค่าใช้จ่าย

นอกจากนี้ การไฟฟ้านครหลวงให้ความรู้ด้านการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพปลอดภัยให้แก่ชุมชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการกิจ ในการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในชุมชน รวมถึงการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์สำหรับการใช้งานในพื้นที่มีศักยภาพ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย คนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นในเรื่องของการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น สามารถถ่ายทอดความรู้และผลที่ได้รับให้กับคณะบุคคลที่ขอเข้ามาเยี่ยมชมศึกษาดูงานและสร้างชุมชนให้เป็นแกนหลักในการต่อยอดพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไป

❖ MEA E-Fix

การไฟฟ้านครหลวง เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมช่างไฟฟ้ามืออาชีพที่มุ่งเน้นการสร้างช่างไฟฟ้าเพื่อเป็นเครือข่ายขององค์กร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

- ♦ ช่างไฟฟ้าในชุมชน ที่มีส่วนทำงานเกี่ยวกับระบบไฟฟ้าภายในชุมชนที่อาศัยอยู่
- ♦ ช่างไฟฟ้าที่ทำงานประจำในหน่วยงาน/องค์กร ที่ประกอบกิจการโดยมิได้เป็นไปเพื่อ

ผลประโยชน์ทางธุรกิจ เช่น สถานศึกษา สถานพยาบาล หน่วยงานสถานสงเคราะห์ ศาสนสถาน ตลอดจนมูลนิธิ และองค์กรการกุศล โดยการไฟฟ้านครหลวงนำความรู้ความสามารถที่เป็นทักษะหลักขององค์กรในด้านระบบจำหน่ายไฟฟ้า รวมถึง การใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยมาดำเนินการในลักษณะของจิตอาสา ให้พนักงานที่มีความรู้ ความสามารถในระบบไฟฟ้าและมีทักษะในการถ่ายทอด

เนื้อหาเป็นวิทยากรในการอบรมมีการจัดทำหลักสูตร ขั้นตอนการอบรม ทดสอบ ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ และจัดตั้งศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน พร้อมอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ อาคารฝึกอบรม การไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรี ดำเนินการและบริหารจัดการโดยฝ่ายฝึกอบรม ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในที่มีลักษณะงานเกี่ยวเนื่องเพื่อยกระดับช่างไฟฟ้าจากชุมชนสู่การเป็นช่างไฟฟ้าที่สามารถให้บริการได้อย่างมีมาตรฐานฝีมือแรงงาน สาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารระดับ ๑ รวมถึงการพัฒนา Application MEA E-Fix และนำรายชื่อช่างไฟฟ้าเข้าสู่ระบบ พร้อมให้บริการผู้ใช้ไฟฟ้าต่อไป

❖ กิจกรรมสานสัมพันธ์ชุมชน และชุมชนปลอดภัย สุขใจใช้ไฟฟ้า

คณะผู้บริหารและพนักงานลงพื้นที่จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ชุมชนเนื่องในโอกาสสำคัญอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกปี สนับสนุนถุงยังชีพ เครื่องอุปโภคและบริโภค รวมถึงสิ่งของจำเป็นให้แก่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย รณรงค์ให้ความรู้เรื่องการใช้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย ตรวจสอบระบบไฟฟ้าและเครื่องวัดหน่วยไฟฟ้าภายในชุมชนให้ประชาชนมีไฟฟ้าใช้อย่างปลอดภัย เพื่อป้องกันอันตรายจากไฟฟ้ารั่ว โดยผู้เชี่ยวชาญจากการไฟฟ้านครหลวง

❖ โครงการบ้านมั่นคง

โครงการบ้านมั่นคงมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือการให้ชุมชนเป็นเจ้าของโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาและจัดการตนเอง โดยมีกรรมการกลุ่มจัดทำแผนงานโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนบริหารจัดการโครงการและงบประมาณ และพัฒนาศักยภาพชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การออมทรัพย์ การบริหารจัดการองค์กร การบริหารจัดการงานก่อสร้าง และการจัดการที่ดิน เป็นต้น โดยมีภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นให้การสนับสนุน

การไฟฟ้านครหลวงร่วมดำเนินโครงการบ้านมั่นคง ตามบันทึกความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) “บูรณาการวางแผนและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ด้านระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา” โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการติดตั้งระบบจำหน่ายไฟฟ้าของชุมชนโครงการบ้านมั่นคง

เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๕๖ ชุมชน จำนวนหลังคาเรือน ทั้งหมด ๘,๐๙๐ หลัง เช่น ชุมชนโรงช้าง ชุมชนภูมิใจ ชุมชนเมืองใหม่มาลัยทอง ชุมชนลาดพร้าวสามัคคี เฟสที่ ๑-๒ ชุมชนนคริมคลอง ชุมชนมีสุข ชุมชนทรัพย์มีสุข เป็นต้น ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ดำเนินการติดตั้งเครื่องวัดไฟฟ้าแล้ว จำนวน ๓,๔๙๙ หลัง คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๕

นอกจากนี้ มีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ได้แก่ โครงการปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐานระบบคลองและพัฒนาชุมชน ริมคลองเปรมประชากร และโครงการบ้านมั่นคง ริมคลองลาดพร้าว โดยการไฟฟ้านครหลวงรับผิดชอบในงานรื้อย้าย เสာ-สายไฟฟ้า เพื่อหลบการก่อสร้าง งานจ่ายไฟให้กับ ที่พักอาศัยที่ก่อสร้างใหม่ และงานเตรียมขยายระบบจำหน่ายเพื่อรองรับการขอใช้ไฟฟ้า เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน และป้องกันปัญหา อุทกภัย

ในโอกาสการสถาปนากระทรวงมหาดไทย ครบ ๑๓๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ การไฟฟ้านครหลวง จะยังคงมุ่งมั่นพัฒนาองค์กรและบุคลากร ขยายความร่วมมือทางธุรกิจผ่านพันธมิตร เพื่อส่งมอบ นวัตกรรมบริการ ที่เป็นเลิศแก่ลูกค้า สร้างการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยวางตำแหน่ง ทางยุทธศาสตร์แบ่งเป็น ๓ ระยะ ระยะที่ ๑ มุ่งเน้นการเป็น Smart Energy for Smart Living ทั้งในส่วน ของระบบจำหน่ายพลังไฟฟ้าและงานบริการ รวมทั้งพัฒนารูปร่างที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนธุรกิจหลัก ระยะที่ ๒ มุ่งเน้นการเป็น Innovation for Smart Living and Growth นำนวัตกรรมเข้ามาขับเคลื่อนภายในองค์กร อย่างเต็มรูปแบบ และระยะที่ ๓ มุ่งสู่การเป็น Social Sustainability with Sustainable Energy สร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจให้กับองค์กรพร้อมกับการสร้างคุณค่าทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งมอบ ความสุขและความสะดวกสบายให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนตลอดไป

การบริหารจัดการน้ำเสียเพื่อชุมชนอย่างยั่งยืน

องค์การจัดการน้ำเสีย

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่ก่อตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ องค์การจัดการน้ำเสียสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการโอนย้ายมาสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.) รัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โอนย้ายมาสังกัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการทำงานของหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้านครหลวง และองค์การตลาด

สืบเนื่องจากปัญหาน้ำเสียที่ประเทศไทยเผชิญมาเป็นระยะเวลานานและมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลายเป็นปัญหามลพิษทางน้ำที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ ที่ผ่านมารัฐบาลมีความตั้งใจในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกจังหวัด เนื่องจากติดขัดด้วยข้อกฎหมายตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่กำหนดให้องค์การจัดการน้ำเสียมีเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งสิ้น ๔๕ พื้นที่ ใน ๒๖ จังหวัด ทำให้ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชนให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่รับผิดชอบได้

เพื่อเป็นการแก้ไขอุปสรรคดังกล่าว ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ จึงมีมติเห็นชอบกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียขององค์การจัดการน้ำเสียเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทย เพื่อเร่งรัดการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเสียของประเทศให้ดำเนินไปอย่างมีมาตรฐานและเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหามลพิษทางน้ำได้อย่างทันสถานการณ์ซึ่งจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ดังนี้ ๑) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเสียทั่วประเทศในการดูแลรักษาคุณภาพแหล่งน้ำระบบนิเวศทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพิ่มศักยภาพและมูลค่าให้แก่แหล่งท่องเที่ยว ๒) เพิ่มโอกาสเชิงพาณิชย์ในการบริการหรือกิจการเกี่ยวเนื่องในพื้นที่บำบัดน้ำเสีย เช่น การนำน้ำเสียที่ผ่าน การบำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ การผลิตพลังงานจากน้ำเสีย และ ๓) ไม่เป็นภาระงบประมาณภาครัฐ โดยใช้วิธีการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนสำหรับโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียขนาดใหญ่ควบคู่กับการจัดเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือค่าบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

❖ “น้ำเสีย” ปัญหาที่ต้องแก้ไข

ปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ของประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนมีผลกระทบต่อทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ การป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน ร่วมกันในการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำเสียให้มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

การแก้ไขปัญหาหน้าเสียมุมชนที่ผ่านมามีพบว่า การเพิ่มจำนวนของประชากรที่ทำให้เกิด การขยายตัวของชุมชน ในด้านธุรกิจประเภทต่าง ๆ ส่งผลให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้น ทำให้ที่ดินเป็นปัจจัย ประการหนึ่งส่งผลต่อการจัดหาที่ดิน สำหรับพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องมีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อแก้ปัญหาน้ำเสียในพื้นที่ ส่วนปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความรู้สึกกังวลของประชาชนที่มีต่อ ระบบบำบัดน้ำเสีย เนื่องจากน้ำเสียมีสัตว์ที่นำรังเกียจ มีกลิ่นเหม็น และสิ่งสกปรกชนิดต่าง ๆ ที่ปะปนอยู่ในน้ำเสีย เป็นแหล่งของเชื้อโรคและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น หนู แมลงสาบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของ ประชาชนและการยอมรับของประชาชนที่จะมีระบบบำบัดน้ำเสียตั้งอยู่ในชุมชน ดังนั้น ทั้งที่ดินและการยอมรับ ของประชาชน จึงเป็นปัญหาสำคัญในการแก้ไขปัญหาหน้าเสียมุมชนด้วยการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนรวม เพื่อบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ให้ได้คุณภาพ ก่อนปล่อยลงสู่แหล่งรองรับน้ำตามธรรมชาติ

❖ การพัฒนาองค์กรเพื่อประชาชน

องค์การจัดการน้ำเสียได้นำข้อจำกัดทั้ง ๒ ประการ พิจารณาในการหาแนวทางในการพัฒนา การจัดการน้ำเสียที่เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนได้ภายใต้ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร กระทรวงมหาดไทยที่มีข้อเสนอแนะให้ระบบบำบัดน้ำเสีย สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้ ประชาชนสามารถ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหน้าเสียมุมชน และสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ รวมทั้งได้ดำเนินการออกแบบ ศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ โดยเป็นการพัฒนารูปแบบการบำบัดน้ำเสียให้เหมาะสมกับความต้องการ ของประชาชน โดยออกแบบให้ส่วนกระบวนการบำบัดน้ำเสียใช้พื้นที่ส่วนใต้ดินและพื้นที่ส่วนด้านบน ออกแบบเป็นพื้นที่สำหรับประชาชนได้ใช้ประโยชน์ เช่น สนามฟุตบอล สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย สันทนาการ และสามารถนำน้ำที่ผ่านการบำบัดที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานกลับไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น เป็นแหล่งน้ำสำรองสำหรับใช้ในการเกษตรกรรม การใช้ล้างทำความสะอาดพื้น การเติมน้ำที่มีคุณภาพ กลับสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความรู้ที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย รวมถึงการปรับภาพลักษณ์ของ การบำบัดน้ำเสียรูปแบบใหม่ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

ภาพแสดงแนวคิด :
การออกแบบศูนย์บริหาร
จัดการคุณภาพน้ำให้
ประชาชนสามารถใช้
ประโยชน์ได้

ภาพศูนย์บริหารจัดการ
คุณภาพน้ำ :
เทศบาลเมืองแพรกษา จังหวัด
สมุทรปราการ พื้นที่ด้านบน
เป็นสนามฟุตบอล พื้นที่ใต้ดิน
เป็นส่วนการบำบัดน้ำเสีย

ภาพศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ :
องค์การบริหารส่วนตำบลลำโพ จังหวัด
นนทบุรี

ศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลลำโพ จังหวัดนนทบุรี ได้ออกแบบให้พื้นที่บริเวณส่วนใต้ดินเป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับนักเรียน ประชาชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการบำบัดน้ำเสีย โดยจะสามารถมองเห็นขั้นตอนการบำบัดน้ำเสียผ่านช่องใส การนำน้ำที่ผ่านการบำบัดที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานกลับมาใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ และการแสดงพันธุ์ปลาสัตว์ต่างๆ

ตลอดระยะเวลา ๔ ปี ภายใต้สังกัดของกระทรวงมหาดไทย องค์การจัดการน้ำเสียได้ดำเนินการนำนโยบายและแผนปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทยไปสู่การปฏิบัติภายใต้โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การปรับปรุงและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอายุการใช้งานมากกว่า ๒๐ ปี ให้มีประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสียได้คุณภาพตามมาตรฐานการก่อสร้างและบริหารจัดการศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ ที่มีการนำนวัตกรรมด้านวิศวกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการน้ำเสียให้มีความเหมาะสมกับชุมชน ให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำเสีย การจัดกิจกรรมให้ความรู้กับชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย

❖ การดำเนินงานขององค์การจัดการน้ำเสียในอนาคต

องค์การจัดการน้ำเสียได้ดำเนินการจัดเตรียมโครงการที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนแผนปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทย เช่น ในการนำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์สำหรับพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำสำหรับภาคอุตสาหกรรม โดยการร่วมลงทุนกับภาคเอกชน ภายใต้พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐ และเอกชน พ.ศ. ๒๕๖๒ การร่วมธุรกิจกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำสำหรับพื้นที่ต้องการน้ำใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเบางบประมาณของภาครัฐในการลงทุนก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย รวมถึงการพัฒนาศูนย์ฝึกอบรม การบริหารและเทคนิคการบำบัดน้ำเสียให้กับประชาชน บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ให้มีความรู้ ทักษะในการจัดการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย การจัดเตรียมแหล่งน้ำสำรองสำหรับเกษตรกรที่ใช้ในช่วงขาดแคลนน้ำ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเสียให้กับชุมชนตั้งแต่ต้นทาง เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเสียส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำในพื้นที่ เป็นต้น

รวมถึงเล็งเห็นความสำคัญการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และรุนแรงแพร่กระจายไปในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก โดยองค์การจัดการน้ำเสียได้ปรับบทบาทภารกิจ แนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการบริหารจัดการ ตลอดจนจนพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ (ผลิตภัณฑ์บริการ กระบวนการ ธุรกิจใหม่) สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ องค์ความรู้ที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้มากขึ้น ส่งเสริมพนักงานสามารถปฏิบัติการกิจให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังของลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สำหรับนโยบายและแนวทางเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลง (New Normal) เบื้องต้นได้ดำเนินการตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) พร้อมทั้งไขข้อข้องใจให้กับลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่สามารถแพร่ระบาดทางน้ำได้หรือไม่ โดยอ้างอิงจากเอกสารคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก และองค์การยูนิเซฟ พบว่า ระบบบำบัดน้ำเสียที่แนะนำคือ แบบบ่อฝัง (oxidation pond/waste stabilization pond) โดยการกักเก็บน้ำไว้ในบ่อนานกว่า ๒๐ วันที่มีแสงแดดส่องถึงเชื้อไวรัสจะถูกทำลายตามกลไกทางธรรมชาติ

นอกจากนี้องค์การจัดการน้ำเสียได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนการผลักดันการเปลี่ยนแปลง (Change for Good) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนี้

ผู้ออก นโยบาย/ ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่		
	แผนงานระดับบุคคล	แผนงานระดับหน่วยงาน	แผนงานระดับองค์กร
คณะกรรมการ จัดการ น้ำเสีย และ ผู้บริหาร ระดับสูง	สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรม (การเงินและไม่ใช่การเงิน) เช่น งบประมาณ เวลา อัตราค่าจ้าง สถานที่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น	สนับสนุนความสำเร็จของแผนงานระดับหน่วยงาน โดยจัดทำโครงสร้างองค์กร บุคลากรที่เหมาะสม โดยการนำนวัตกรรมมาปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม	เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนงานระดับองค์กร (แผนวิสาหกิจ) ตั้งแต่กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การดำเนินงานระยะยาว ระยะสั้น ด้านจัดการนวัตกรรมขององค์การจัดการน้ำเสีย ตลอดจนการเพิ่มช่องทางการสื่อสาร/สร้างความเข้าใจให้ทุกกลุ่มลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกในเวทีต่าง ๆ ตามกลไกการขับเคลื่อนการผลักดันการเปลี่ยนแปลง (Change for Good)

❖ กลไกการขับเคลื่อนความคิดสร้างสรรค์องค์ความรู้และกระตุ้นนวัตกรรม : ระดับบุคคล

♦ การสนับสนุนจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านนวัตกรรม การนำนวัตกรรมมาบูรณาการบริหารจัดการน้ำเสีย เพื่อแก้ไขปัญหาสนับสนุนการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) ซึ่งต้องจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น เช่น ให้พนักงานและบุคลากร WFH (Work From Home) โดยมีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นเอกสารรายงาน และผ่านช่องทางสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้แก่ Line Application, Zoom Meeting เป็นต้น

♦ การสนับสนุนบุคลากรทุกระดับให้เกิดการบริหารจัดการองค์ความรู้ และบูรณาการด้านนวัตกรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร เช่น การประกวดแนวความคิดสร้างสรรค์ และคิดค้นนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการ ธุรกิจใหม่) เป็นประจำทุกปี

❖ กลไกการขับเคลื่อนความคิดสร้างสรรค์องค์ความรู้และกระตุ้นนวัตกรรม : ระดับหน่วยงาน

♦ สนับสนุนเครือข่าย คณะทำงานด้านการจัดการความรู้และนวัตกรรมในทุกหน่วยงานภายในองค์กร

♦ จัดให้มีการถ่ายทอดทักษะ และองค์ความรู้ส่วนบุคคล/หน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม

❖ กลไกการขับเคลื่อนความคิดสร้างสรรค์องค์กรความรู้และกระตุ้นนวัตกรรม : ระดับองค์กร

♦ กำหนด/ทบทวนบทบาทหน้าที่งานให้เหมาะสมการขับเคลื่อนความคิดสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรม เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมผ่านการประชุมออนไลน์

♦ ประชาสัมพันธ์/สื่อสารเกี่ยวกับการจัดการด้านความรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้างการบริหารจัดการนโยบายด้านนวัตกรรม ค่านิยมและวัฒนธรรม ตลอดจน เป้าหมายระยะยาว รวมถึงแผนปฏิบัติการประจำปี แผนเสริมสร้างค่านิยมและวัฒนธรรม และแผนยกระดับความสามารถ ด้านนวัตกรรม

♦ การบูรณาการการสร้างสรรค่นวัตกรรมกับหน่วยงานภายนอก สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน หน่วยงานด้านการคิดค้นนวัตกรรม รวมทั้งการศึกษาค้นคว้านวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย และจัดเก็บในคลังความรู้ องค์ความรู้ขององค์กรเพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ตอบสนองต่อลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ปัจจุบันพื้นที่ที่ใช้ในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนมีจำกัด ประกอบกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่จะใช้ในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย อาจไม่ประสงค์ให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในบริเวณที่อยู่อาศัยของตน เนื่องจากระบบบำบัดน้ำเสียในความเข้าใจของประชาชนจะเข้าใจว่าก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของประชาชนในชุมชน นอกจากนี้อาจทำให้เกิดปัญหาต่อภาพลักษณ์และการท่องเที่ยวของชุมชนในบริเวณนั้น ส่งผลกระทบต่อรายได้และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียจึงประสบปัญหาการต่อต้านจากประชาชน/ชุมชนใกล้เคียง เพราะคิดว่าจะเอาของเน่าเสียมาอยู่ใกล้บ้านจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญได้ องค์การจัดการน้ำเสียจึงคิดนวัตกรรมที่มีแนวคิดสร้างสรรค์ในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียใต้ดิน และใช้พื้นที่ใช้สอยด้านบนของระบบบำบัดน้ำเสียให้เกิดประโยชน์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้

องค์การจัดการน้ำเสียจึงเป็นหน่วยงานแรกในประเทศไทยที่ดำเนินการก่อสร้างศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ โดยได้พัฒนานวัตกรรมของระบบบำบัดน้ำเสียที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้ โดยมีแนวคิดในการออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะใช้พื้นที่ที่มีจำกัดให้คุ้มค่าที่สุด โดยใช้พื้นที่ส่วนใต้ดินเป็นระบบบำบัดน้ำเสีย ส่วนพื้นที่ด้านบนออกแบบให้เป็นสนามกีฬา/ สวนสาธารณะ/ลานออกกำลังกาย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรง หรือให้ประชาชนและเยาวชนสามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดงานแข่งกีฬา หรืองาน Event ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ และยังสามารถใช้น้ำเพื่อสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ อีกได้ นอกจากนี้ น้ำเสียที่ผ่านการบำบัดได้คุณภาพตามมาตรฐานสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เชื่อมต่อท่อน้ำที่ผ่านการบำบัดให้งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสำหรับใช้ในการดับเพลิง และเป็นน้ำสำรองในสภาวะฉุกเฉิน ใช้รดน้ำต้นไม้หรือล้างถนน เป็นต้น

แนวคิดในการออกแบบศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ (ระบบบำบัดน้ำเสียขนาดเล็ก)

ปัจจุบันองค์การจัดการน้ำเสียได้มีการดำเนินการก่อสร้างศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำรวมจำนวน ๒๓ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ ๘ จังหวัด และจะมีการเพิ่มจำนวนพื้นที่ในการก่อสร้างศูนย์บริหารจัดการน้ำในทุกปี เพราะปัญหาน้ำเสียเกิดขึ้นพร้อมกับความเจริญเติบโตของชุมชนเมือง ซึ่งแต่ละวันน้ำจะไหลออกมาจากที่พักอาศัยและสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนเมือง ลงท่อระบายน้ำไปยังสถานีสูบน้ำเสียจำนวนมาก ส่วนน้ำเสียที่รวบรวมได้จะนำไปเข้าสู่กระบวนการบำบัดเพื่อผลิตน้ำสะอาดให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ และที่สำคัญจุดเด่นของศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำคือใช้พื้นที่ในการก่อสร้างไม่มาก และพื้นที่ด้านบนยังมีทัศนียภาพที่สวยงาม เหมาะสมสำหรับให้ประชาชนในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ไม่มีปัญหาในเรื่องการส่งกลิ่นเหม็นของน้ำเสีย เนื่องจากระบบบำบัดน้ำเสียเป็นระบบปิด และที่สำคัญระบบบำบัดน้ำเสียมีประสิทธิภาพการบำบัดผ่านเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้งเช่นเดียวกับระบบบำบัดน้ำเสียบนดิน

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้ชุมชนมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

องค์การตลาด

ในสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บริเวณพระอารามหลวงวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) เป็นพระอารามเก่าแก่คู่บ้านคู่เมือง เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก แต่สภาพแวดล้อมโดยรอบสกปรกไม่เป็นระเบียบ มีสภาพคล้ายแหล่งสลัม ทั้งนี้เนื่องมาจากมีพ่อค้าแม่ค้าปลุกเพิงพักอาศัยและวางสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคนานาชนิดขายเป็นประจำทุกวัน เกิดปัญหาแกว๊ต ประชาชนและทางราชการเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าหากทางราชการจะขับไล่ พ่อค้าแม่ค้าและครอบครัวจะเดือดร้อนไม่มีที่พำนักอาศัยชีพ รัฐบาลจึงแก้ปัญหา โดยการจัดตั้งองค์การตลาดขึ้นที่บริเวณปากคลองตลาด ซึ่งเป็นทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม มีการคมนาคมสะดวก ทั้งทางน้ำและทางบก จึงได้จัดตั้งตลาดกลางผักและผลไม้ขึ้นเพื่อรองรับผลผลิตต่าง ๆ และเพื่อความสมบูรณ์ได้ย้ายผู้ค้าส่งตลาดผักสดกรมภูธรณ์ (ตลาดเก่าเยาวราช) ให้มารวมกันอยู่บริเวณปากคลองตลาดเป็นแห่งเดียวกัน

องค์การตลาดได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๖ โดย "พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาด พ.ศ. ๒๔๙๖" โดยครั้งแรกที่จัดตั้งนั้นได้สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย มีเงินทุนสำหรับดำเนินการตามมาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดฯ จำนวน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยรัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิมครั้งแรกจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และจ่ายเพิ่มเป็นคราว ๆ ไป ตามจำนวนที่รัฐบาลเห็นสมควร ซึ่งความเป็นจริงจำนวนเงินทุนเริ่มต้นที่องค์การตลาดได้รับจากงบประมาณแผ่นดินเพียง ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท เท่านั้น องค์การตลาดจำเป็นต้องกู้จากธนาคารออมสินเพิ่มอีกจำนวน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อรวมเป็นเงินทุนเพื่อการดำเนินงานขั้นต้นทั้งสิ้น ๑๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ต่อมารัฐบาลเห็นว่ากรมประชาสัมพันธ์ไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงที่จะบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดได้ เนื่องจากเป็นระยะเริ่มต้นของการดำเนินการ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน จึงโอนองค์การตลาดไปสังกัดกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ เพราะได้เล็งเห็นว่ากรมการค้าภายในมีหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจการค้าพาณิชย์ สามารถที่จะควบคุมงานขององค์การตลาดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งได้

ระยะเวลา ๔ ปี ที่องค์การตลาดสังกัดกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ก็ยังไม่เจริญก้าวหน้าตามที่คาดหวังไว้ รัฐบาลโดย ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ได้มีบัญชาให้โอนองค์การตลาด ไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งนับแต่นั้นเป็นต้นมากิจการขององค์การตลาดก็ได้เจริญก้าวหน้าและดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

องค์การตลาดเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ถือเป็นกลไกทางการตลาดที่มีเป้าประสงค์เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ในการพัฒนามาตรฐานและสนับสนุนส่งเสริมช่องทางการกระจายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน พร้อมกับส่งเสริมมาตรฐานตลาด ตลอดจนมีการบริหารจัดการองค์กร

ด้วยนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี โปร่งใส เป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน อันมีจุดหมายในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มีประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจและมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับกลไกตลาดอื่น ๆ ได้อย่างมั่นคง เพื่อเป็นรายได้หลักที่ยั่งยืนให้แก่ประเทศไทย โดยการขับเคลื่อนงานผ่านหลากหลายโครงการที่สำคัญ ดังนี้

❖ **โครงการช่วยเหลือเกษตรกรในการระบายผลผลิตทางการเกษตร** องค์การตลาด ดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้นโยบายของกระทรวงมหาดไทยและรัฐบาล โดยเชื่อมโยงการระบายผลผลิตที่ล้นตลาดเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน ตลอดจนการสร้างกระแสการรับรู้ไปสู่ผู้บริโภคปลายทางซึ่งทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร ซึ่งองค์การตลาดเป็นหน่วยงานหนึ่งที่สามารถช่วยระบายผลผลิตของเกษตรกร โดยองค์การตลาดจะดำเนินการเป็นองค์กรกลางในการประสานงานด้านการจัดจำหน่ายร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายพันธมิตร โดยประสานงานไปยัง หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อช่วยระบายผลผลิตของเกษตรกร โดยใช้พื้นที่ของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่น ๆ เพื่อจัดจำหน่ายถึงมือผู้บริโภคโดยตรง

❖ **โครงการมหกรรมสินค้า** โดยองค์การตลาดทำหน้าที่เป็นกลไกหลักของภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในการกระจายและจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน ช่วยเหลือประชาชนทุกภาคส่วน ทำให้ผู้ผลิตและผู้ประกอบการได้มีโอกาสจำหน่ายสินค้าถึงมือผู้บริโภคโดยตรงในราคาถูก เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน โดยจัดหาช่องทางในการจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ประกอบการ ผู้ผลิต สินค้าวิสาหกิจ ชุมชน สินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชน

❖ โครงการอาสาปันน้ำใจสู้ภัยโควิด – ๑๙ มอบถุงยังชีพ “ไลฟ์ดีดี” สู้วิกฤติโควิด – ๑๙ ปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ยังคงทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของประชาชน องค์การตลาดได้ให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนรวมถึงสนับสนุนถุงยังชีพ และมอบถุงยังชีพไลฟ์ดีดี สำหรับบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ แก่ผู้พักอาศัยและผู้ประกอบการค้าในพื้นที่องค์การตลาด

❖ โครงการสานฝันปันรอยยิ้ม คืนคนดีสู่สังคม โดยได้ดำเนินการกิจหลักในการช่วยเหลือเกษตรกรในการกระจายสินค้าเกษตร ผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาช่องทางการจำหน่าย ผลผลิตทางการเกษตร ในการส่งเสริมการผลิตที่มีมาตรฐาน ให้ตรงตามความต้องการของตลาด อีกทั้ง การดำเนินงานตามภารกิจที่สนองต่อนโยบายรัฐบาล โดยมุ่งเน้นการสร้างตลาดมาตรฐานเพื่อยกระดับ ประสิทธิภาพของตลาดสาขาและตลาดภาคีเครือข่ายภายใต้หลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมให้เกิดโอกาส ทางการตลาด พร้อมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน รวมถึงการให้ความสำคัญ กับสังคม สิ่งแวดล้อม และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกภาคส่วน เป็นโครงการภายใต้โครงการ Demand Driven by DATA (DDD) ขององค์การตลาด โดยการรวบรวมข้อมูลความต้องการจากการซื้อขายสินค้า เกษตรของหน่วยงานภาครัฐมาสร้างฐานข้อมูลเพื่อสร้าง Smart Farmer ให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้า เกษตรแบบอุตสาหกรรมที่ตรงกับความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง โดยองค์การตลาดจะเข้าไปรับซื้อ ผลผลิตเกษตรกรในราคาที่ เป็นธรรม และจัดจำหน่ายไปยังหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อช่วยเหลือและยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มชนชาติพันธุ์ กลุ่มเปราะบาง และกลุ่มคนพิการ ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมบนพื้นที่สูงของประเทศไทย รวมถึงส่งเสริมผู้พันโท ให้มีอาชีพสามารถเลี้ยงตนเองได้ภายหลังจากพันโท บนพื้นที่กว่า ๔๐๐ ไร่ ซึ่งโครงการได้รับความร่วมมือ จากหลายภาคส่วนที่เป็นภาคีเครือข่ายสำคัญขององค์การตลาด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มชนชาติพันธุ์ กลุ่มเปราะบาง และผู้ต้องขังที่พันโทให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เสริมสร้างทักษะทางอาชีพด้านการเกษตรให้แก่ผู้ต้องขัง ภายหลังพันโทให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ส่งเสริมการเพาะปลูกและอนุรักษ์ที่ดิน ทำกินที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแบบถูกวิธี

❖ **โครงการพัฒนาตลาดมาตรฐานตลาดต้นแบบ 6G** องค์การตลาด ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในชุมชน และผู้ประกอบการ ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยอันจะนำไปสู่การสร้างสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การสร้างรายได้ให้มีความยั่งยืน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาตลาดในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ ให้มีการดำเนินการด้านตลาดเกษตรสินค้าปลอดภัย ตลาดต้นแบบ (Go Green 6G) และการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้บริโภค อย่างมีมาตรฐานซึ่งการพัฒนาดังกล่าวถือเป็นหัวใจหลักให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือในการพัฒนาและยกระดับให้ตลาดเป็นตลาดที่ส่งเสริมเกษตรปลอดภัยอย่างยั่งยืน

สำหรับโครงการ Go Green Plus 6G มีเป้าหมายในระยะยาวสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศคือ Zero Carbon และ Zero Food Waste ภายใต้แนวคิดของการพัฒนา ดังนี้ G1 : Green : Product สินค้าปลอดภัย, G2 : Green Price ราคาเป็นธรรม, G3 : Green Place สถานที่พร้อมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม, G4 : Green Process บริหารจัดการด้วยเทคโนโลยี, G5 : Green Power ใช้พลังงานคุ้มค่า, G6 : Green Partnership สร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง

บทที่ ๓

มหาดไทยในอนาคต

มุมมอง/แนวคิด ประสพการณ์ของผู้บริหาร กระทรวงมหาดไทย

มหาดไทยในทศวรรษหน้า

นายนิสิต จันทร์สววงศ์

อธิบดีกรมที่ดิน

กระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้า มีเรื่องที่ต้องครุ่นคิดทำความเข้าใจและพิจารณาหลายเรื่อง เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้พี่น้องประชาชนให้เกิดความยั่งยืน

❖ ประการแรก กระทรวงมหาดไทยจะต้องเป็น

ศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน ให้เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ หมายความว่า เราต้องยอมรับว่า มีปัญหาในพื้นที่ทุกปัญหาไม่ใช่ปัญหาเชิงเดียว แต่เป็นปัญหาเชิงซ้อนที่ต้องบูรณาการความร่วมมือจากทุกส่วนราชการเข้ามาแก้ไขปัญหา ฉะนั้น การที่จะให้กระทรวงใดกระทรวงหนึ่งเข้าไปแก้ไขปัญหาเพียงกระทรวงเดียวจึงยากที่จะประสบความสำเร็จ แต่ต้องบูรณาการความร่วมมือจากทุกกระทรวง สำหรับกระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงที่ได้รับอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาให้พี่น้องประชาชน ไม่ว่าจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีกฎหมายที่ให้อำนาจในการที่จะบูรณาการทุกส่วนราชการมาทำงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ เช่น ปัญหา ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว การประมง การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ หรือปัญหาจากสาธารณภัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาเชิงซ้อนที่ต้องการความร่วมมือจากทุกส่วนราชการในการแก้ไข ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้า ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะต้องแสดงบทบาทเหล่านี้ให้เกิดความชัดเจน ต้องแก้ไขปัญหาให้เกิดเป็นรูปธรรม จะบอกว่าไม่ใช่ปัญหาของตัวเองก็ไม่ใช่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรีของจังหวัด นายอำเภอจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรีของอำเภอ กำนันจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรีของตำบล ผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรีของหมู่บ้าน ที่จะระดมสรรพกำลัง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร งบประมาณ หรือเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ เข้ามาแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ถ้าหากกระทรวงมหาดไทยยังละเลยบทบาทนี้ ก็จะทำให้กระทรวงมหาดไทยเสื่อมถอยจากการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ บทบาทเหล่านี้เห็นได้อย่างชัดเจนในงานของศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย ที่ประชาชนหวังพึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ เข้าไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน งานเหล่านี้ไม่ได้สำเร็จเพียงหน่วยงานเดียว ถ้าหากกระทรวงมหาดไทยไม่แก้ไขปัญหาเหล่านี้ บทบาทของกระทรวงมหาดไทยในอนาคตก็จะเสื่อมถอยลงทุกวัน

❖ ประการที่สอง กระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้า จะต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูล

บุคคลกลางภาครัฐ ให้สามารถเป็นฐานข้อมูลเพื่อการใช้งานของส่วนราชการอื่น เช่น ข้อมูลบุคคลของกรมการปกครอง ข้อมูลที่ดินของกรมที่ดิน หรือข้อมูลสาธารณสุขของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฐานข้อมูลเหล่านี้ต้องเป็นฐานข้อมูลกลางที่จะต้องเข้าถึงง่ายและใช้ประโยชน์ได้ (Available) ให้กับทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ จัดทำโครงการ หรือใช้

งบประมาณต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา เช่น กรมที่ดินมีฐานข้อมูลรูปแปลงที่ดิน เอกสารสิทธิของที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้กระทรวงการคลัง กรมสรรพากร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศนำไปใช้ในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือข้อมูลของกรมการปกครองในเรื่องฐานข้อมูลบุคคลกลาง ใช้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบการทำนิติกรรมประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐ ฉะนั้น กระทรวงมหาดไทยต้องก้าวไปสู่ยุค Digital Transformation เพื่อจะเป็นฐานข้อมูลกลาง และต้องมีความครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อให้ส่วนราชการอื่นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

❖ **ประการที่สาม** กระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้า ทำอย่างไรถึงจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีธรรมาภิบาล มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชน โดยเฉพาะการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ระบบคมนาคม ระบบพลังงาน ระบบการจัดการน้ำ ระบบการสื่อสาร ระบบการกำจัดขยะ ให้ใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ปราศจากการทุจริตประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการ ความคาดหวังของประชาชนได้ และจะต้องทำอย่างไรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนอำนาจที่เหมาะสม มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพสูงในการรองรับกับปัญหาเหล่านี้ และมีงบประมาณที่เพียงพอที่จะดูแลพี่น้องประชาชนได้

❖ **ประการที่สี่** กระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้า จะต้องเป็นศูนย์กลางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีระบบการแจ้งเตือนที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นอย่างซ้ำซ้อน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ ไม่เกิดความคุ้มค่าแห่งรัฐ ที่สำคัญจะต้องเป็นศูนย์กลางการบูรณาการความร่วมมือจากทุกส่วนราชการ และภาคเอกชน เข้ามาแก้ไขปัญหาและป้องกันบรรเทาสาธารณภัยให้ได้อย่างรวดเร็ว ช่วยให้พี่น้องประชาชนพ้นทุกข์ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจาก สาธารณภัยสามารถเกิดได้ตลอดเวลา ปัญหาภัยน้ำท่วมซ้ำซาก ภัยแล้งซ้ำซาก ต้องได้รับการดูแลและแก้ไข มีการใช้งบประมาณในเชิงป้องกันอย่างคุ้มค่า

❖ **ประการที่ห้า** กระทรวงมหาดไทยจะต้องเป็นกระทรวงที่สร้างระบบเครือข่ายในการทำงาน จะต้องเข้าไปทำงานร่วมกับภาคเอกชนให้มากยิ่งขึ้น ต้องให้ประชาชนเข้ามาทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น กรมการพัฒนาชุมชน ในการขายสินค้าโอท็อป (OTOP) จะต้องเข้าไปทำงานร่วมกับหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นห้างสรรพสินค้า หน่วยงาน E-Commerce ของภาคเอกชนหรือส่วนราชการอื่น ๆ เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมการค้าภายใน หรือทำงานร่วมกับนักออกแบบระดับโลกในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่วนกรมโยธาธิการและผังเมืองจะต้องทำงานร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชน ในเรื่องของการวางผังเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพ การใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะต้องทำงานเป็นเครือข่าย เช่น ทำงานร่วมกับมูลนิธิร่วมกตัญญู มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง หรือมูลนิธิอาสาสมัครในพื้นที่ทุกแห่ง ที่ไม่ใช่แค่เรื่องอุบัติเหตุทางถนนหรือทางน้ำ และในส่วนของกรมที่ดินจะต้องทำงานร่วมกับสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ สมาคมประเมินอสังหาริมทรัพย์ สมาคมบ้านจัดสรร หรือสมาคมเกี่ยวกับอาคารชุด คอนโดมิเนียม ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์สูงสุดผู้ว่าราชการจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ก็ต้องทำงานร่วมกับเครือข่ายเหล่านี้ และสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้ โดยมีลักษณะการทำงานแบบ Corporate Shared Value คือ ความเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่แค่รับแต่ผลประโยชน์จากภาคเอกชนเพียงฝ่ายเดียว ในลักษณะ Corporate Social Responsibility คือ ภาครัฐเป็นฝ่ายรับแต่ผลประโยชน์จาก

ภาคเอกชนเพียงอย่างเดียวก็จะไม่เกิดความยั่งยืน เราจะต้องทำให้ภาคเอกชนได้รับประโยชน์จากภาครัฐด้วย เช่น การเปิด Government Center, Station Hub ในห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล พลาซ่า เวสต์เกต (Central Plaza Westgate) นนทบุรี หรือการนำสินค้า OTOP ไปขายในห้างสรรพสินค้าหรือสินค้า OTOP ไปขายบนเครื่องบิน ตัวอย่างเหล่านี้แสดงถึงพลังของภาคเอกชนที่ได้ทำงานร่วมกับภาครัฐ

ในอนาคตระบบราชการจะต้องเป็นในลักษณะ “ประชาชนทำ เอกชนนำ รัฐสนับสนุน” คือ การบริหารงานแบบประชารัฐอย่างแท้จริง และเป็นการบริหารงานด้วยความเป็นหุ้นส่วนในการปฏิบัติหน้าที่ ในอนาคตต้องนำงบประมาณของเอกชนมาใช้ประโยชน์ นำเยาวชนมาร่วมรับผิดชอบต่อสังคม นำความคล่องตัวของภาคเอกชนมาใช้ประโยชน์ เราต้องทำให้ประชาชนของเรามีวิธีคิดที่ไม่ใช่จะรับแต่ประโยชน์ของรัฐบาล ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะช่วยร่วมกับภาครัฐ ภาครัฐก็สนับสนุนการบริหารงานของภาคเอกชน ภาครัฐต้องเป็นตัวกระตุ้น เป็นตัว Supporter เป็นตัว Catalyst ในการทำงานในอนาคต

❖ **ประการที่หก** กระทรวงมหาดไทยจะต้องทำงาน โดยดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการทำงานโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการ “บอกดิน” ของกรมที่ดิน ที่ได้รับรางวัลเลิศรัฐจากรัฐบาล กรมที่ดินได้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มาประยุกต์ใช้ในการรับแจ้งข้อมูล ด้านที่ดินจากภาคประชาชน เพื่อทำการสำรวจข้อมูลที่ดินสำหรับนำไปใช้ในโครงการเดินสำรวจที่ดินในพื้นที่และนำไปตรวจสอบประมวลผลด้วยโปรแกรมสารสนเทศด้านภูมิสารสนเทศระบบการทำงาน ที่เป็นดิจิทัล โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงใด แต่ไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน หรือมี ส.ค. ๑, ใบจอง, น.ส. ๓, น.ส. ๓ ก, น.ส. ๓ ข และที่ดินที่ไม่มีหลักฐานสำหรับที่ดินซึ่งต้องการให้ภาครัฐ เข้าไปบริหารจัดการที่ดินให้ถูกต้องตามกฎหมาย สามารถแจ้งข้อมูลตำแหน่งที่ดินตามโครงการดังกล่าวได้ ซึ่งถ้ากรมที่ดินจะสำรวจข้อมูลเหล่านี้เอง จะต้องใช้เงินจำนวนมากหลายพันล้านบาท แต่การนำเทคโนโลยีเข้ามาและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้การสร้างฐานข้อมูลที่ดินของประเทศเกิดความสมบูรณ์ โครงการหรือนโยบายสาธารณะที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องเกิดขึ้นให้มาก เพราะนั้นแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบของประชาชนที่มีต่อรัฐ เป็นความรับผิดชอบต่อประชาชนที่ไม่นิ่งดูดายต่อปัญหาของบ้านเมือง ไม่ใช่แค่รอรับการแก้ไขปัญหาจากทางภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว

❖ **ประการสุดท้ายนี้** ข้าราชการของกระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้า จะต้องเป็นข้าราชการ ที่มีทัศนคติ หรือหัวใจจิตหัวใจของการทำงาน ประเด็นแรก คือ มีหัวใจที่จะยืนหยัดในความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน สิ่งไหนถูกต้องรีบทำ สิ่งไหนที่ผิดก็ยืนหยัดที่จะไม่ดำเนินการตามนั้น ประเด็นที่สองมีหัวใจที่จะบูรณาการที่จะทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ประสานงาน สนับสนุน และกระตุ้น ให้ส่วนราชการอื่นทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชน บางครั้ง อาจต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำ บางครั้งอาจต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้ตาม หรือบางครั้งอาจจะแสดงบทบาทเป็นผู้สนับสนุนในการทำงาน ประเด็นที่สาม ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยไม่ว่าจะ หน่วยงานไหน จะต้องมีความใจอยู่ที่ประชาชน ยึดประชาชน เป็นศูนย์กลางในการทำงาน การจะออกนโยบาย ออกแนวทางปฏิบัติ หรือออกกฎหมาย ไม่ใช่ยึดถือตัวเองหรือหน้าที่ของตัวเอง หรือความสบายของตัวเองเป็นหลัก แต่ต้องยึดถือว่าประชาชนจะสะดวก สบาย ปลอดภัย หรือประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำงานหรือไม่ เพราะฉะนั้น ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยจะต้องปรับปรุงการทำงานให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง

โดยจะต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการของกระทรวงมหาดไทยที่มีความล้าหลัง ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก ให้มีความทันสมัย ทันกับเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลทันกับวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปสิ่งเหล่านี้คือกระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้าที่ยอยากเห็น ผมหวังว่าครบรอบ ๑๔๐ ปี ของกระทรวงมหาดไทย จะก้าวไปถึงความฝันที่ผมพูดถึง

ผู้นำบังคับวิธี สร้างภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง

นายธนาคม จงจิระ

อธิบดีกรมการปกครอง

❖ แนวคิดหลักการในการบริหารงาน และมุมมองที่มีต่อทิศทางการกระทรวงมหาดไทยในอนาคต

บริบทของโลกที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม การพัฒนาขีดความสามารถทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากนานาประเทศ ทำให้เกิดความท้าทายใหม่ในการพัฒนาการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และรองรับการพัฒนาในทุกมิติของประเทศ นำไปสู่ความพยายามในการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการในการให้บริการประชาชน แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ส่งเสริมสถาบันหลักของชาติให้ยั่งยืน พร้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้าน สามารถดูแลตัวเองได้ เป็นรากฐานของแผ่นดินซึ่งจะส่งผลให้ตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศไทย มีความมั่นคงปลอดภัยเพื่อมุ่งสู่งานบริการที่อยู่เหนือความคาดหมาย ช่วยให้ประชาชน “มีความทุกข์น้อยลง และมีความสุขมากขึ้น”

ความมุ่งหวังต่อบทบาทของผู้บริหารส่วนกลางและผู้บริหารส่วนภูมิภาคของกรมการปกครอง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต คือ การเป็นผู้นำบังคับวิธี สร้างภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง พร้อมปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข โดยไม่มีมิติเรื่องเวลาและสถานที่ มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับส่วนราชการอื่นในระดับพื้นที่ รวมถึงการประสานความร่วมมือการทำงานร่วมกับภาคเอกชน ภาคประชาชนเพื่อให้เกิดการทำงานที่เป็นเอกภาพและสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง วิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนบทบาทภารกิจของกรมการปกครอง คือ การบริหารราชการในระดับพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งเพื่อความมั่นคงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยยึดถือค่านิยมหลักขององค์กร “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ๘๘๘ อำเภอ ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ ถือเป็นความท้าทายสำคัญในการสื่อสารภายในองค์กร กรมการปกครองจึงใช้การสื่อสารในรูปแบบ “บน ล่าง ข้าง เคียง รวดเร็ว รอบด้าน และทันที” ผ่านช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาทบทวนเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายต่อไป นอกจากนี้ เพื่อให้กรมการปกครองมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และตอบสนองความต้องการของประชาชน

กรมการปกครองได้นำหลักการ “The Ease of Doing Business” “Easier Faster Cheaper และ Smarter” มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญของกรมการปกครอง และนำตัวแบบ “วงจรเดมมิง” Deming Cycle (P-D-C-A) ได้แก่ (P ; Plan) การกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ ที่ชัดเจนสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศในมิติ Top-Down และตอบสนองความต้องการ ของประชาชนในมิติ Bottom-Up (D ; Do) ให้มีความสำคัญกับ “การสื่อสารและการนำนโยบาย/ข้อสั่งการ นำไปสู่การปฏิบัติ” เพื่อให้ “เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อประชาชน” (C ; Check) มีการวางระบบ “ติดตาม ประเมินผล” โดยยึดมิติ Area-Based (A ; Act) มีการประมวลผลการตรวจราชการ ปัญหาและข้อเสนอแนะ และสรุปผลเพื่อนำมาปรับปรุงและกำหนดนโยบายการจัดทำยุทธศาสตร์ของกรมการปกครองต่อไป

ทั้งนี้ กรมการปกครองยังมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าในการสร้างสภาพแวดล้อมขององค์กร เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีผลการปฏิบัติงานที่มีผลสัมฤทธิ์สูงเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Better Governance, Happier Citizens) นำไปสู่การเป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือ ไว้วางใจและเป็นที่พักพิงของ ประชาชนได้อย่างแท้จริง

จากแนวความคิดหลักการบริหารงานที่ได้รับการกลั่นกรอง คัดวิเคราะห์ และออกแบบการพัฒนา งานบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน นำมาสู่การริเริ่มแนวทางการปฏิบัตินโยบายผ่าน ๑๐ โครงการสำคัญของกรมการปกครอง (10 Flagships) และการพัฒนาองค์กรในด้านการสร้าง นวัตกรรม และการปรับบทบาทการทำงานของกรมการปกครองสู่ความเป็นดิจิทัล ทั้งภายใน คือ การจัดการภายในองค์กร (Internal) DOPA Digital Office และภายนอก คือการให้บริการประชาชน (External) DOPA Citizen Service ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทิศทางการปฏิบัติงานของกระทรวงมหาดไทย ในอนาคต สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ตำแหน่งใดในประเทศไทย หรืออาศัยอยู่ไกลแค่ไหน ประชาชนจะสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะของกรมการปกครองได้สะดวกมากขึ้น เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีความเข้าใจในปัญหาความทุกข์ความเดือดร้อนของประชาชนและมีความพร้อมใน การแก้ไขปัญหาเหล่านั้นเบาบางลงหรือหมดไปนำไปสู่การพัฒนางานบริการสาธารณะในการกิจของ กรมการปกครองที่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมและยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกในทุกมิติ

❖ ประสพการณ์การดำเนินงานภายใต้ภารกิจของกรมการปกครอง

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบ ต่อชีวิตประจำวันของคนบนโลก การติดต่อสื่อสารข้ามโลกที่ทำได้ในเวลาเพียงเสี้ยววินาทีหน่วยงาน ภาครัฐจะต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนและตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในปัจจุบัน

ความมุ่งมั่นในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเพื่อส่งมอบบริการที่มีความ “Easier Faster Cheaper และ Smarter” นำไปสู่การผลักดันให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเชื่อมโยงและใช้ ประโยชน์จากฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (Linkage Center) ให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายจากการรับบริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในภาพรวม

กรมการปกครองจึงได้ให้บริการเชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (Linkage Center) ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๒๒๕ งานบริการ จาก ๗๔ หน่วยงาน หน่วยงานของรัฐมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกับสำนักทะเบียนกลางกรมการปกครอง จำนวน ๒๗๑ หน่วยงาน ซึ่งทำให้ประชาชนผู้รับบริการสามารถใช้บริการประชาชนใบเดียวในการขอรับบริการ โดยไม่ต้องมีการสำเนาเอกสารต่าง ๆ (Zero Copy) ผลการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการยืนยันข้อมูลบุคคลผ่านเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และการอ่านข้อมูลจากบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) จากเครื่องอ่าน Card Reader ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ในการให้บริการซึ่งมีปริมาณการใช้งานข้อมูลประชาชนในระบบ Linkage Center ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๗๔,๓๙๓,๐๙๘ รายการ

ระยะต่อไป จะมีการผลักดันให้มีการบริการแบบ Paperless อย่างเต็มรูปแบบ โดยได้จัดทำแนวทางการลดสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและมีหนังสือแจ้งเวียนทุกส่วนราชการ/หน่วยงานของรัฐ พัฒนาโปรแกรมประยุกต์รองรับการอ่านข้อมูลจากบัตรประจำตัวประชาชนและเร่งรัดการเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์และความพึงพอใจในการให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย ตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชน

นับเป็นการสร้างมิติใหม่ในการให้บริการของภาครัฐและภาคเอกชนครั้งสำคัญ โดยประชาชนจะได้รับความสะดวก (Easier) รวดเร็ว (Faster) ประหยัดค่าใช้จ่าย (Cheaper) ผ่านช่องทางดิจิทัล และมีความปลอดภัยมากขึ้น (Smarter) ทั้งนี้ กรมการปกครองได้ตั้งเป้าหมายการพัฒนาระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) ในระยะถัดไปให้สามารถรองรับการใช้งานได้มากกว่า ๖๐ ล้านคน และขยายประเภทงานบริการให้ครอบคลุมเพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เพิ่มช่องทางการให้บริการ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ทุกคนต้องปรับตัวกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหลัก “วิถีวิถีใหม่” (New Normal) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ขับเคลื่อนภารกิจ 10 Es มุ่งพัฒนาท้องถิ่นพอเพียงอย่างยั่งยืน

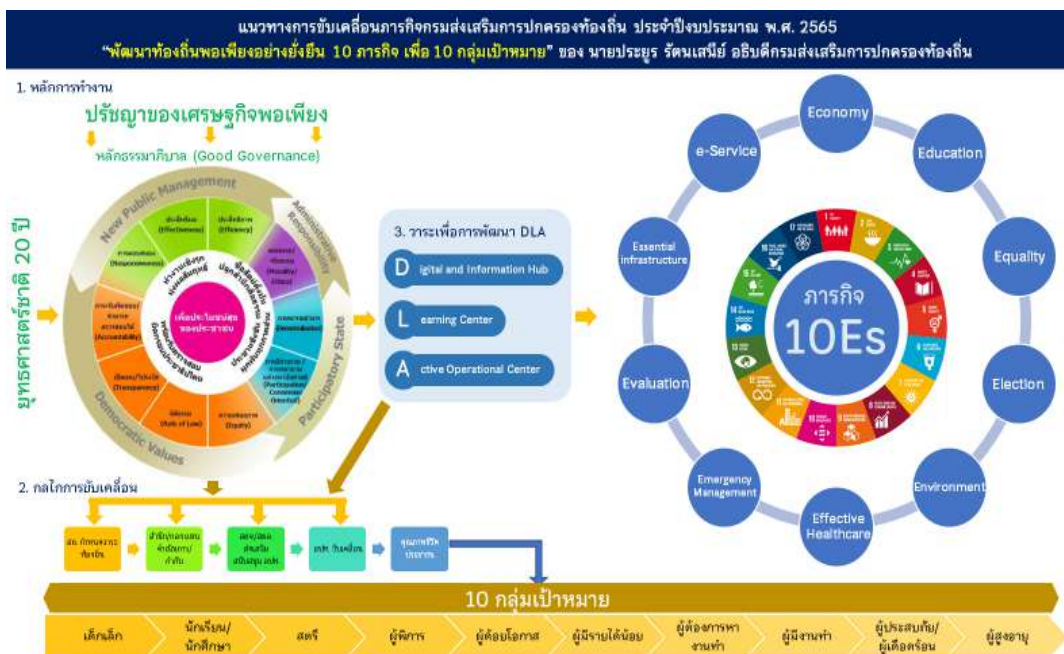
นายประยูร รัตนเสนีย์

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนราชการในสังกัด กระทรวงมหาดไทย มีภารกิจในความรับผิดชอบ คือ การส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการบริหารงานบุคคล การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีหลักการทำงานโดยใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็น แนวทางขับเคลื่อนภายใต้ภารกิจของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น “พัฒนาท้องถิ่นพอเพียงอย่างยั่งยืน ๑๐ ภารกิจ เพื่อ ๑๐ กลุ่มเป้าหมาย” ประกอบด้วย

❖ **การส่งเสริมเศรษฐกิจ Economy** การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมการใส่ผ้าไทย พัฒนารายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

❖ **การส่งเสริมการศึกษา Education** การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย การส่งเสริมการงบประมาณในโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี อาหารเสริมนมและอาหารกลางวัน การพัฒนาระบบสารสนเทศการศึกษาท้องถิ่น (LEC)

❖ **การเสริมสร้างความเท่าเทียม Equality** โครงการสนับสนุนการเสริมสร้างสวัสดิการทางสังคมให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ โครงการจัดสวัสดิการทางสังคมแก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม โครงการสร้างหลักประกันรายได้แก่ผู้สูงอายุ

❖ **การเตรียมความพร้อมการเลือกตั้ง Election** การจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อประสานงาน และสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านบุคลากรท้องถิ่น

❖ **การส่งเสริมสิ่งแวดล้อม Environment** การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ส่งเสริมจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3Rs การพัฒนาระบบระบายน้ำ การกำจัดน้ำเสีย และการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste)

❖ **การส่งเสริมสาธารณสุข Effective Healthcare** การส่งเสริมสุขภาพของคนในท้องถิ่น โดยการก่อสร้างลานกีฬา สนามกีฬา เตรียมความพร้อมดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรชนานวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
ขับเคลื่อนภารกิจ 10 Es มุ่งพัฒนาท้องถิ่นพอเพียงอย่างยั่งยืน

Economy
ส่งเสริมเศรษฐกิจ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมการใส่ผ้าไทย พัฒนารายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

Effective Healthcare
ส่งเสริมสาธารณสุข การส่งเสริมสุขภาพของคนในท้องถิ่น โดยการก่อสร้างลานกีฬา สนามกีฬา สนับสนุนสถานีอนามัยถ่ายโอน โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า

Election
การจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อประสานงาน และสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านบุคลากรท้องถิ่น

Environment
ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ส่งเสริมจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3Rs การพัฒนาระบบระบายน้ำ การกำจัดน้ำเสีย และการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste)

Emergency Management
การเตรียมความพร้อมในการป้องกันสาธารณภัย การกำหนดแนวทางการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย

Essential Infrastructure
การฟื้นฟูและซ่อมบำรุงโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข ช่างเชื่อมถนน และโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบระบายน้ำ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า การพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ และธนาคารน้ำใต้ดิน

Education
การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย การส่งเสริมการงบประมาณในโครงการเรียนฟรี 15 ปี อาหารเสริมนม และอาหารกลางวัน การพัฒนาระบบสารสนเทศการศึกษาท้องถิ่น (LEC)

Evaluation
การประเมิน ติดตามผล การประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) การประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการทำงานและประเมินผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น e-Plan

E-Service
การสร้างเครื่องมือและแพลตฟอร์มกลางด้านภาษีท้องถิ่น พัฒนาระบบการชำระภาษีผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ และยกระดับระบบบัญชีท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-LAAS)

❖ **การส่งเสริมการบริหารจัดการสาธารณภัย Emergency Management** การเตรียมความพร้อมในการป้องกันสาธารณภัย การกำหนดแนวทางในการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย

❖ **การประเมิน ติดตามผล Evaluation** การประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) การยกระดับระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนและประเมินผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-Plan)

❖ **การฟื้นฟูซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน Essential Infrastructure** การก่อสร้างซ่อมแซมถนน และโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบประปา สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า การพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ และธนาคารน้ำใต้ดิน

❖ **การบริหารงานอิเล็กทรอนิกส์ E-Service** การสร้างเครื่องมือและแพลตฟอร์มกลางด้านภาษีท้องถิ่น พัฒนาระบบการชำระภาษีผ่าน ทางระบบอิเล็กทรอนิกส์และยกระดับระบบบัญชีท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-LAAS)

มหาดไทย... ในทศวรรษที่ ๑๔

นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม

อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

❖ แรกเริ่ม

ถ้าเอ่ยถึงกระทรวงสาธารณสุข ทุกคนก็จะเข้าใจทันทีว่าเป็นกระทรวงที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพและรักษาผู้เจ็บไข้ได้ป่วย

ถ้าเอ่ยถึงกระทรวงศึกษาธิการ ทุกคนก็จะเข้าใจได้เช่นกันว่าเป็นกระทรวงที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องการจัดการศึกษาของประเทศ

แต่ถ้ามีคนถามว่า กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ทำงานเกี่ยวกับอะไร หลายคนอาจจะพบว่า การจะตอบหรืออธิบายลักษณะงานของกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คนอื่นเข้าใจง่าย ๆ ด้วยคำพูดสั้น ๆ อาจจะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากหรือต้องใช้เวลาอธิบายขยายความพอสมควร

กระทรวงมหาดไทย เป็น ๑ ใน ๑๒ กระทรวงแรกของไทย เมื่อมีการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๕ เมื่อ ๑๓๐ ปีที่แล้ว ภารกิจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยเมื่อแรกเริ่มนั้น ถ้าพิจารณาจากประกาศจัดตั้งหน้าที่ระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๓๗ กระทรวงมหาดไทยจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบในหน้าที่สำคัญสองประการคือ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และในด้านการบำรุงความเจริญของบ้านเมือง ดังที่ปรากฏข้อความบางตอนไว้ว่า “เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการเพื่อที่จะบำรุงรักษาความเรียบร้อยและมีความเจริญในเมืองต่าง ๆ เป็นต้น”

ภายในขอบเขตภารกิจของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว อาจสรุปภารกิจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ในช่วงเริ่มแรกไว้ ๓ ประการด้วยกันคือ (ดร.จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ : ๒๕๒๗)

♦ **ด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย** ได้แก่ การป้องกันภัยอันตรายให้กับราษฎร และรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่ การดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม การเปรียบเทียบความแพ้ การดูแลสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นต้น

♦ **ด้านการบำรุงและส่งเสริมความเป็นอยู่ของราษฎร** ได้แก่ การดูแลท่าเหมืองแร่ การทำป่าไม้ การสาธารณสุข การดูแลถนนหนทาง การจัดเก็บภาษีอากรและผลประโยชน์ทั้งปวงในหัวเมือง เป็นต้น

♦ **ด้านการประสานและจัดการปกครองสำหรับส่วนภูมิภาค** ได้แก่ การดำเนินการจัดระเบียบการปกครองในระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอให้มีความมั่นคง การจัดทำทะเบียนคน เป็นต้น

❖ วันนี้

ตลอดระยะเวลา ๑๓๐ ปี ที่ผ่านมานับจากปี พ.ศ. ๒๔๓๕ ถึงปัจจุบัน การกิจหน้าที่ของมหาดไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ตามความเจริญและบริบทของสังคมและบ้านเมือง ทำให้มีหลากหลายภารกิจที่เดิมอยู่ในกระทรวงมหาดไทย เมื่อภารกิจนั้นมีปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น มีความสลับซับซ้อนของงาน หรือมีความเป็นงานเฉพาะด้านมากขึ้นก็ได้มีการแยกภารกิจนั้น ๆ ออกจากกระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานใหม่ แต่สิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงไปเลยก็คือ หลักปรัชญาในการทำงานของกระทรวงมหาดไทย “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เพื่อพี่น้องประชาชน

ภารกิจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในปัจจุบัน ถ้าหากจะอธิบายจากอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยที่ระบุในกฎหมายปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมฉบับปัจจุบันก็จะทำให้เห็นถึงภารกิจหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยได้ แต่หากจะสรุปภารกิจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยจากภารกิจหน้าที่ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ผู้เขียนมีความเห็นว่าสามารถสรุปภารกิจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในภาพรวมในปัจจุบันได้เป็น ๓ ประการด้วยกัน คือ

มิติด้านพื้นที่ : การบริหารจัดการพื้นที่ ได้แก่ การดูแลการบริหารจัดการพื้นที่ในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ในระดับจังหวัด อำเภอ ทั้งในด้านการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของพื้นที่ โดยมีกลไกสำคัญคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ การดูแลการบริหารจัดการพื้นที่ในระดับตำบล หมู่บ้าน หรือที่เรียกว่า การปกครองท้องถิ่น และการกำกับดูแลจัดการการปกครองท้องถิ่น

มิติด้านสังคม : การทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุข ได้แก่ การดำเนินการในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศในฝ่ายพลเรือน การอำนวยความสะดวก เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งของคนในสังคม และการเปรียบเทียบความแฟ้งความอาญาตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง การดูแลที่สาธารณประโยชน์ของรัฐ การกำกับดูแลกฎระเบียบในการปฏิบัติหรือการดำเนินการที่จะส่งผลกระทบต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขของสังคม เช่น งานทะเบียนราษฎร ปิน สถานบริการ โรงแรม และการก่อสร้างอาคาร เป็นต้น

มิติด้านคน : การดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน และเพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ตลอดจนการรักษาสิทธิของบุคคล ได้แก่ งานเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลทะเบียนบุคคลต่าง ๆ เช่น งานทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนสมรส เป็นต้น เรื่องเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของบุคคล เรื่องเกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัย เรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของชุมชน และการแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นต้น

นอกจากภารกิจในทั้ง ๓ ประการนี้แล้ว ในแต่ละโอกาส กระทรวงมหาดไทยยังได้รับมอบภารกิจพิเศษของรัฐบาลอยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะภารกิจที่ขับเคลื่อนงานในพื้นที่และหาเจ้าภาพที่ชัดเจนไม่ได้ กระทรวงมหาดไทยจึงเปรียบเสมือนยาค้าที่ช่วยเสริม สนับสนุนงานต่าง ๆ ของรัฐบาลให้เกิดผลในการขับเคลื่อนลงสู่พื้นที่

❖ ก้าวต่อไป

ในปีที่ ๑๓๐ ของกระทรวงมหาดไทย บริบทของบ้านเมืองและสังคมไทยได้มีพัฒนาการ และเปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากเมื่อปีที่ ๑ แตกต่างจากปีที่ ๕๐ แตกต่างจากปีที่ ๑๐๐ ของ กระทรวงมหาดไทยเป็นอย่างมาก

ความก้าวหน้าและพัฒนาการของวิทยาการ เทคโนโลยี การแพทย์และสาธารณสุข ทำให้สังคม มีการเปลี่ยนแปลงในอัตราที่รวดเร็วกว่าการเปลี่ยนแปลงในอดีต

สังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนสภาพจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมืองหรือกึ่งเมือง (Urbanization) มากขึ้น ประชากรของประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) คนในช่วงวัยต่าง ๆ (Generation) มีความแตกต่างกันในวิถีคิดและวิถีชีวิต การใช้ชีวิต การประกอบอาชีพ การทำงาน การติดต่อสื่อสาร และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมดิจิทัล (Digital Disruption) มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาการลดน้อยลงของ ทรัพยากรธรรมชาติและส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศโลก (Climate Change) และสาธารณสุขที่รุนแรงมากขึ้น เป็นต้น

เมื่อบริบทของสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลง ปัญหาของคนและของสังคมก็มีการเปลี่ยนแปลง ตามไปด้วย และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่กระทรวงมหาดไทยจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

เมื่อพิจารณาภาพอนาคตของกระทรวงมหาดไทยจากมุมมองในวันนี้ ผู้เขียนเห็นว่า สิ่งที่ยังคง เป็นหลักของกระทรวงมหาดไทยอย่างไม่เปลี่ยนแปลง คือ เป้าหมายและปรัชญาในการทำงานของ กระทรวงมหาดไทยในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” โดยกรอบภารกิจหน้าที่ในการดูแลพื้นที่ สังคม และความเป็นอยู่ของคนของกระทรวงมหาดไทยจะยังคงอยู่เช่นเดิม และจุดเน้นของงานในแต่ละด้าน อาจจะมีการปรับเปลี่ยนตามช่วงเวลา แต่วิธีการในการบริหารจัดการ และดำเนินการจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

❖ การทบทวนระเบียบข้อบังคับให้มีความทันสมัยและทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม กระทรวงมหาดไทยเป็นส่วนราชการที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติที่ถูกกำหนด ขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบวิธีปฏิบัติเพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและของประชาชน เป็นจำนวนมาก ซึ่งกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ ดังกล่าว อาจจะไม่เหมาะสมกับช่วงเวลา ที่กำหนดขึ้นมา แต่เมื่อบริบทของสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไป วิถีชีวิตของคนในสังคมมีความแตกต่าง จากอดีต ดังนั้น กระทรวงมหาดไทย จึงมีความจำเป็นจะต้องมีการทบทวน ปรับปรุง พัฒนากฎหมายต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ให้มีความทันสมัย และอำนวยความสะดวก ลดความยุ่งยาก มีขั้นตอนที่ทันสมัยให้กับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

❖ การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการดำเนินงานไปสู่ระบบดิจิทัลมากขึ้น

ด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยีข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีการดำเนินชีวิต รูปแบบการสื่อสาร รูปแบบวิธีการค้าขาย การทำธุรกรรม ฯลฯ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในกระทรวงมหาดไทย จำเป็นจะต้องปรับรูปแบบ ปรับกระบวนการ ปรับวิธีการดำเนินการภายในองค์กร และการให้บริการประชาชน ไปสู่ระบบดิจิทัลให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงให้มากยิ่งขึ้น เช่น การยื่นคำขอต่าง ๆ ควรให้ประชาชนสามารถยื่นผ่านระบบออนไลน์ได้ ระบบการรายงานต่าง ๆ ควรเปลี่ยนเป็นระบบออนไลน์แทน การรายงานด้วยเอกสาร เป็นต้น

❖ การบูรณาการข้อมูลที่มีอยู่และนำมาใช้เพื่อการวิเคราะห์และเกิดประโยชน์ต่อสังคมมากยิ่งขึ้น กระทรวงมหาดไทย โดยส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจภายในสังกัดมีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคน ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพื้นที่ และข้อมูลเกี่ยวกับงาน ในภารกิจของแต่ละหน่วยงาน กระทรวงมหาดไทยจะต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้จัดเก็บข้อมูล มาเป็นผู้บูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ที่กระทรวงมหาดไทยมีการจัดเก็บอยู่แล้ว รวมไปถึงจนถึงการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ นอกกระทรวงมหาดไทย เพื่อนำไปวิเคราะห์ (Analytics) เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการในการวางแผน การกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้แม่นยำ และตรงกับประเด็นปัญหา

❖ การเสริมพลังและสร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่ งานของกระทรวงมหาดไทยเป็นงานที่ต้องดำเนินการในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ โดยมีกลไกที่สำคัญคือ จังหวัด อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาของประชาชนซึ่งเป็นปัญหาในระดับพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ควรจะสิ้นสุดในระดับพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ หรือจังหวัด ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยควรจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้จังหวัด อำเภอ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง (Empowerment) ทั้งในเรื่องระบบการบริหารจัดการ และภารกิจอำนาจหน้าที่ โดยส่วนราชการ ในส่วนกลางควรปรับบทบาทเป็นหน่วยงานเชิงยุทธศาสตร์ กำหนดทิศทางการดำเนินงาน กำกับมาตรฐานการดำเนินงานของพื้นที่ เป็นหน่วยให้คำปรึกษาแนะนำทางข้อกฎหมาย เป็นหน่วยสนับสนุนในทางวิชาการและทรัพยากรในการบริหารจัดการแก่พื้นที่

การปรับตัวดังกล่าวนี้ จะทำให้กระทรวงมหาดไทยในอนาคตมีการดำเนินงานที่ทันสมัย และสามารถดูแลบริหารจัดการพื้นที่ ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขสังคม และดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มุมมองของกรมโยธาธิการและผังเมือง ในวาระครบรอบ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย

นายพรพจน์ เพ็ญพาส
อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง

เนื่องในวาระครบรอบ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนภารกิจของกระทรวงที่มีความหลากหลายและครอบคลุม การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับพี่น้องประชาชนทุกระดับอย่างยั่งยืน ที่ผ่านมามีกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการวางรากฐานการพัฒนาในด้านกายภาพของประเทศอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนและจัดทำผังเมือง การพัฒนาเมืองการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการพัฒนาเมือง การกำกับดูแลนโยบาย การใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำกับดูแลและตรวจสอบอาคาร รวมทั้งการกำหนดคุณภาพและมาตรฐานการก่อสร้าง ด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และการผังเมือง เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี เกิดมาตรฐานความปลอดภัยแก่ประชาชน

การดำเนินงานที่ผ่านมา กรมโยธาธิการและผังเมืองได้ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้วยความทุ่มเทและเสียสละ รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี โดยมีการปฏิบัติงานได้แก่

- ♦ การสร้างไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ โดยการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษหลวงการออกแบบก่อสร้างและตกแต่งพลับพลาพิธีที่ประทับและสถานที่ในงานพระราชพิธี และงานรัฐพิธีต่าง ๆ รวมถึงการให้คำปรึกษาการออกแบบก่อสร้างและตกแต่งพลับพลาพิธีให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ♦ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี พร้อมทั้งการจัดวางผังเมืองและการพัฒนาเมือง ให้เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัยจากสาธารณภัย และรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุในอนาคตโดยกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองให้ครอบคลุมทุกระดับตั้งแต่ ผังประเทศ ผังภาค ผังเมืองรวมจังหวัด ผังเมืองรวมชุมชน และผังพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบนโยบายในการกำหนดแผนผังการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมือง พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และองค์กรประกอบต่าง ๆ ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองได้มีการปฏิรูปภารกิจด้านการผังเมืองโดยได้มีการตราพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีสาระสำคัญได้แก่ การปรับลดขั้นตอนกระบวนการในการจัดทำผังเมืองให้กระชับและรวดเร็วขึ้นและเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้การวางแผนและจัดทำผังเมืองครอบคลุมในทุกมิติและสามารถประกาศบังคับใช้และนำไปปฏิบัติได้อย่างเห็นผลเป็นรูปธรรมอีกทั้งเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน กรมโยธาธิการและผังเมือง จึงได้พัฒนา “Application Landuse Plan” เพื่อให้บริการประชาชนในการตรวจสอบข้อมูลแผนผังและข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งมีการเชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบของแปลงที่ดินกับกรมที่ดินทำให้ประชาชนสามารถสืบค้นข้อมูลได้ด้วยเลขโฉนดที่ดิน ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

สำหรับการกิจด้านการพัฒนาเมือง มีเป้าหมายที่สำคัญคือการส่งเสริมให้เป็นเมืองอัจฉริยะน่าอยู่ มีสภาพแวดล้อมที่ดีและมีความปลอดภัยจากสาธารณภัย กรมโยธาธิการและผังเมืองจึงได้ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพร้อมองค์ประกอบต่าง ๆ ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (๑๐ จังหวัด) พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ตามผังเมือง และการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังคำนึงถึงการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหาอุทกภัย จึงได้ดำเนินโครงการป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนเมือง พื้นที่เศรษฐกิจ พื้นที่โบราณสถานและพื้นที่บรรเทาทุกข์ เป็นต้น รวมทั้งการป้องกันการกัดเซาะการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำภายในประเทศ แม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศ และพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อลดผลกระทบและความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน นอกจากนี้ กรมโยธาธิการและผังเมืองยังได้ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะด้วยการกำจัดวัชพืชในแม่น้ำ คูคลอง โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมดำเนินการจัดเก็บผักตบชวาในแม่น้ำ คูคลอง เป็นต้น

♦ การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการกำกับ ดูแล และตรวจสอบอาคาร รวมถึงการให้บริการด้านช่าง ให้คำปรึกษา แนะนำ บริการด้านการออกแบบ การทดสอบวัสดุโดยมีการจัดตั้งศูนย์ทดสอบวัสดุและหน่วยงานทดสอบวัสดุ ครอบคลุมทั่วประเทศ ให้บริการทดสอบวัสดุแก่หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อให้มีความมั่นใจว่าวัสดุมีคุณสมบัติตามที่ผู้ออกแบบกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานทางด้านช่าง นอกจากนี้ กรมโยธาธิการและผังเมืองยังได้จัดทำแบบบ้านเพื่อประชาชน มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ พร้อมทั้งได้มีการปรับปรุงแบบบ้านเพื่อประชาชนให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับราคาก่อสร้างในปัจจุบัน โดยเน้นประโยชน์ใช้สอย ความสะดวกสบาย เหมาะสมรองรับต่อสังคมผู้สูงอายุ Universal Design และมีความคุ้มค่า ซึ่งประกอบไปด้วยแบบแปลนและประมาณราคาก่อสร้าง ประชาชนสามารถ Download ได้จาก Website ของกรมโยธาธิการและผังเมือง

การดำเนินงานในอนาคต กรมโยธาธิการและผังเมืองพร้อมที่จะนำหลักการ **Change for Good** มาพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจะสนับสนุนภารกิจของกระทรวงมหาดไทยเพื่อสร้างสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นกับประชาชน และสังคมไทยอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาเมืองเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยการพัฒนาด้านกายภาพของเมืองอย่างเป็นระบบทั้งการวางแผนและจัดทำผังเมืองการพัฒนาเมือง การอาคาร และการบริการด้านช่าง เพื่อให้เมืองมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความน่าอยู่ ปลอดภัยจากสาธารณภัยและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

มหาดไทยในอนาคต

นายสมคิด จันทมฤก

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

เมื่อครั้งครบรอบ ๑๐๐ ปี กระทรวงมหาดไทย (๑ เมษายน ๒๕๓๕) พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัด กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีสาระสำคัญว่าด้วย “การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข”

“หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย พูดย่างรวบรัด คือการอำนวยความสะดวกสวัสดิ์ แก่ทวยราษฎร์ และการอำนวยความสะดวกที่ทำอยู่นั้น อาจจำแนกตามประเภทงานได้เป็น ๔ ด้าน คือ การอำนวยความสะดวกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาอาชีพและฐานะความเป็นอยู่ การพัฒนาจิตใจให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขและความสามัคคีปรองดอง และการให้การศึกษาเพื่อสร้างอนาคตที่แจ่มใส. งานทั้ง ๔ ด้านยังจำแนกเป็นส่วนปลีกย่อยออกไปได้มากมาย ซึ่งต้องมีกรม กองต่าง ๆ รับผิดชอบไปปฏิบัติ ทั้งต้องพึงพิงอาศัยความร่วมมือจากกระทรวงทบวงกรมอื่นอย่างกว้างขวาง และใกล้ชิดด้วย ข้าราชการ กระทรวงมหาดไทยทุกฝ่าย ทุกคน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหลักปฏิบัติที่แน่นอนเป็นเครื่องยึดถือ.

หลักการอย่างแรกก็คือ ต้องปฏิบัติงานให้ประสานสอดคล้องและดำเนินก้าวหน้าไปด้วยกัน เสมอกันพร้อมเพรียงกันทุกฝ่าย โดยมีให้ล้าหน้าหรือล้าหลังกว่ากัน อันจะเป็นเหตุให้งานชะงักงัน หรือเสียหายและเสียผล

หลักการอย่างที่สอง คือต้องพยายามประสานงานกับทุกหน่วยงานด้วยความสมัครสมาน และความเข้าใจอันดีต่อกัน ประการสำคัญ คือจะต้องระมัดระวังปฏิบัติการทุกอย่างด้วยความสุจริต เทียบตรง ให้สมควรและถูกต้องด้วยหลักวิชา กฎหมาย ความชอบธรรม โดยไม่มีอคติ”

ตลอดระยะเวลา ๑๓๐ ปีที่ผ่านมา กระทรวงมหาดไทยยังคงยึดหลัก “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ในการขับเคลื่อนภารกิจเพื่อพี่น้องประชาชน และน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทุกพระองค์ที่ทรงมีพระราชกรณียกิจเพื่อลดความทุกข์ยาก และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่พี่น้องประชาชน เนื่องด้วย ภาวการณ์ในปัจจุบันเมื่อโลกไม่ใช่ใบเดิม เป็นโลกแห่งความสุดโต่ง (The Age of Extremity) โลกแห่งความย้อนแย้ง (The Age of Paradox) และโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง อย่างเฉียบพลัน (The Age of Disruption) จึงนับเป็น ประเด็นท้าทายที่กระทรวงมหาดไทย จะบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่พี่น้องประชาชน ภายใต้มิติแห่งความท้าทายของการสร้าง

ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในบริบทภูมิทัศน์ใหม่ ของโลกได้อย่างไร จะเตรียมความพร้อมของพี่น้องประชาชนให้ปรับตัวและรับกับสถานการณ์โลกในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและผันผวนได้อย่างไร ทำอย่างไร จึงจะสร้างสังคมที่ Clean & Clear, Free & Fair และ Care & Share รวมถึงการลดความเหลื่อมล้ำด้วยการเพิ่มกลุ่มคนชั้นกลางให้เพิ่มมากขึ้น เป็นสังคมที่มีระบบการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาวิกฤติในทุกมิติได้อย่างรวดเร็ว ทั้งถึง รวมถึงการสร้างระบบเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน นำไปสู่ความมั่งคั่งและถูกแบ่งปันกันไปได้อย่างกว้างขวาง (Sustainable Growth with Shared Prosperity)

เพื่อเป้าหมาย “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แก่พี่น้องประชาชนได้อย่างยั่งยืน ด้วยสถานการณ์ที่ปรับเปลี่ยนมุมมองในอนาคตของกระทรวงมหาดไทยที่จะตอบสนองเป้าหมายขององค์กรและเกิดประโยชน์สุขต่อพี่น้องประชาชนและประเทศชาติ กระทรวงมหาดไทยในอนาคตจึงต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ในมุมมองของผู้เขียนในประเด็นสำคัญ ดังนี้

❖ พัฒนาปัจจัยที่เอื้อในการขับเคลื่อนงาน (Enabling Factors) โดยเฉพาะบุคลากรของกระทรวงมหาดไทย ต้องมีศักยภาพในการปรับตัว จัดการความเสี่ยงและสร้างความตื่นตัวต่ออนาคต ขับเคลื่อนองค์กรพร้อมรับอนาคต (Future Consultation) ส่งเสริมธรรมาภิบาลในองค์กร การสื่อสารสังคม และการบูรณาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

❖ ออกแบบบริการของกระทรวงมหาดไทยให้มีคุณภาพสูง รวดเร็ว และตอบสนองประชาชน (Public Service Redesign) และเปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายร่วมออกแบบนวัตกรรมและทดสอบการให้บริการ (Co-Creation Space and Experiment)

❖ พัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน (Human Capital) โดยขับเคลื่อนภารกิจที่สอดคล้องกับประเด็นความมั่นคงที่สำคัญของมนุษย์ ทั้งความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) ความมั่นคงทางสุขภาพในมิติการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health And Well-Being) ความมั่นคงด้านพลังงาน (Energy security) และความมั่นคงทางอาชีพ (Career Insight)

ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) ในมิติของการเพิ่มทักษะสำหรับอนาคต การปรับทักษะใหม่และการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สอดคล้องกับโลกอนาคต ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนสังคมและประเทศไทยให้ก้าวหน้าท่ามกลางพลวัตการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากโดยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากไปสู่การเติบโตที่สมดุล บนพื้นฐานการดูแลสิ่งแวดล้อมและมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบ BCG Economy Model ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green economy) เพื่อเป็นเครื่องยนต์เศรษฐกิจใหม่ที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และรวมถึงสร้างพลังการปรับตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบดิจิทัล (Digital Economy) และสังคมไร้เงินสด (Cashless Society)

❖ การสร้างความเข้มแข็งชุมชนกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน (Building Community Strength and Sustainable Local Development) การส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อให้ชุมชนเผชิญปัญหาวิกฤติโดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกันร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรักษาผลประโยชน์ของชุมชนด้วยตนเอง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิถีคิด

และวิธีการทำงาน ของบุคลากรของกระทรวงมหาดไทยจากการเป็นผู้สั่งการเป็นผู้สนับสนุนในการจัดการ และแก้ไขปัญหาของชุมชน การส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยกระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศักยภาพของชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

❖ การแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ กลุ่มคนยากจนและกลุ่มเปราะบาง ที่กระทรวงมหาดไทยต้องให้ความสำคัญโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุดมากที่สุด ต้องให้กลุ่มคนยากจนและกลุ่มเปราะบางให้มีโอกาสและมีศักยภาพในด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการปรับระบบสวัสดิการให้ครอบคลุมและออกแบบสวัสดิการใหม่ให้ตอบโจทย์อนาคต มีระบบช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ฉุกเฉินมีระบบการลงทะเบียนที่ไม่ยุ่งยากและซ้ำซ้อน และสร้างกลไกการช่วยเหลือประชาชนในช่วงวิกฤติได้อย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ที่สำคัญกระทรวงมหาดไทยต้องร่วมกันสร้างสังคมที่ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมเผชิญกับความเสี่ยงและความท้าทายต่าง ๆ ระบบข้อมูล กฎระเบียบ การกระจายอำนาจที่โปร่งใส นำเทคโนโลยีและสร้างแพลตฟอร์มใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของประชาชน อย่างแท้จริง รวมถึงการสร้างพลังและพันธมิตรในการทำงานในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคศาสนา และภาคสื่อสารมวลชน ให้ร่วมกันใช้พลังที่มีอยู่เพื่อร่วมกันพัฒนาคน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ที่สำคัญพี่น้องข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ต้องตระหนักรู้ในภารกิจหน้าที่และมุ่งมั่นที่จะสนองพระบรมราโชวาทเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่พี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง

Young Creative Sharing

มุมมอง/แนวคิด “มหาดไทยในอนาคต”

 ทีม Change for Good ส่วนราชการระดับกรม
รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงาน
ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยจากมุมมองคนรุ่นใหม่ “มองมูมกลับ ปรับมูมมอง ลองลงมือทำ (Just Do It)”

 ทีม Change for Good

กระทรวงมหาดไทยของเราเป็นหนึ่งในกระทรวงที่มีบทบาทและภารกิจที่สำคัญ ต่อการใช้ชีวิตของพี่น้องประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย มีกลไกที่ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกระดับตั้งแต่ ระดับหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล อำเภอ ไปจนถึงระดับจังหวัด มีหน้าที่สำคัญ คือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ซึ่งคนมหาดไทยถือว่าประสบความสำเร็จในการเข้าไปนั่งในใจของพี่น้องประชาชน คนมหาดไทยเป็นที่ยอมรับในการแก้ไขปัญหาความทุกข์ร้อน คอยให้ความช่วยเหลือและอยู่เคียงข้างพี่น้องประชาชนทุกเมื่อ โดยเฉพาะในยามที่ประชาชนต้องการความช่วยเหลือ และทำหน้าที่เป็นผู้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มาร่วมหัวจมท้ายแก้ไขปัญหาให้พี่น้องประชาชน เพื่อนำความสุขและรอยยิ้มกลับคืนสู่พี่น้องประชาชนที่ประสบความเดือดร้อนหรือทุกข์ใจ

ในขณะเดียวกันคนมหาดไทย (ทุกคนที่อยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย) รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างก็มี DNA ที่แข็งแกร่งเดียวกัน คือ ความมุ่งมั่นที่พร้อมจะทำงานเพื่อสังคม พร้อมที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับพี่น้องประชาชน แต่ก็มีเพียงส่วนน้อยที่อาจมี DNA ไม่เหมือนกับกลุ่มคนส่วนใหญ่ ซึ่งไม่ได้เป็นปัญหาในการทำงาน เพราะจิตวิญญาณของคนมหาดไทยส่วนใหญ่นั้นได้แสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า “คนมหาดไทย” มีภาพลักษณ์ที่ดี เข้าถึงง่าย มีความทุ่มเท เสียสละ และพร้อมจะนำการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ แต่ไม่ใช่ว่าทำแบบเดิมแล้วจะยังคงเป็นที่รักของประชาชน เพราะความท้าทายใหม่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งทำให้ความศรัทธาเดิมกำลังสั่นคลอน นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง

ก่อนจะกล่าวถึงความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่นั้น เราจำเป็นต้องหันกลับมาย้อนมองตัวเองและทบทวนสิ่งที่เรีนอยู่ เพื่อประเมินว่าในอีก ๕ – ๑๐ ปีข้างหน้าเราจะสามารถทำงานได้ดีเหมือนที่คนมหาดไทยยุคปัจจุบันทำได้หรือไม่ จากมุมมองคนรุ่นใหม่เห็นว่าสิ่งที่ควรทบทวนและพัฒนาเพื่อปรับตัวสู่องค์กรสมัยใหม่ตามยุคปัจจุบัน (Disruptive) มีประเด็นที่อยากจะชวนให้ท่านผู้อ่านได้คิดไปด้วยกัน ดังนี้

◆ กลไกและระบบการทำงานของกระทรวงมหาดไทย (Mechanism and System) :
หน่วยงานของเรามีระดับชั้นการบังคับบัญชาสูง (Hierarchy) ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสียต่อการทำงานในแง่ข้อดี คือ ประเด็นต่าง ๆ ที่ถูกเสนอจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติ จะถูกทบทวนและพิจารณาอย่างละเอียด

ก่อนจะมีการปฏิบัติซึ่งจะทำให้ทิศทางการทำงานมีความสอดคล้องกัน แต่ต้องแลกมากับเวลา ทั้งการเสนอหนังสือราชการ การจัดการประชุม และอื่น ๆ หากคิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจก็จำเป็นจะต้องพิจารณาว่าแต่ละเรื่องมีจุดคุ้มทุนอยู่ตรงจุดไหน บางเรื่องสามารถจะกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับผู้บริหารระดับกลางได้หรือสามารถลดขั้นตอนการทำงาน หรือนำเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการทำงานได้ อาทิ การลดใช้สำเนาเอกสาร การกรอกข้อมูลที่ยังใช้การเขียน การขอเอกสารรับรองผ่านระบบออนไลน์ด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การยกระดับการให้บริการของกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น กลไกและระบบการทำงานของกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นสิ่งที่จะต้องนำมาทบทวน เนื่องจาก “เวลา” คือ ทรัพยากรที่ล้ำค่าที่สุดที่ทุกคนมีเท่า ๆ กัน แต่มูลค่า “เวลา” ของแต่ละคนมีไม่เท่ากัน

♦ **การสร้างคนของกระทรวงมหาดไทย (Human Resource Development) :** คน ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของทุกองค์กร ทุกหน่วยงานต่างก็มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ฝึกอบรมและสร้างคนเป็นของตัวเองผู้ได้รับการฝึกอบรมจากแต่ละหน่วยงานต่างก็มีมุมมองเฉพาะด้าน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการแก้ไขปัญหาของพื้นที่มีมากมายหลายมิติ ในหนึ่งบริบทอาจจะต้องใช้องค์ความรู้แบบสหวิชา และการมองภาพแบบองค์รวม ทำให้คนมหาดไทยต้องมีวิสัยทัศน์แบบเดียวกัน (Vision) รวมถึงการมีค่านิยม (Core Value) และบุคลิกที่คล้ายคลึงกัน จึงจำเป็นจะต้องมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยทุกหน่วยงาน ซึ่งกระบวนการพัฒนาบุคลากรร่วมกันนี้ จะช่วยให้เกิดเครือข่ายการทำงานการแลกเปลี่ยนและการถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างกันแบบไม่เป็นทางการ จะช่วยให้คนมหาดไทยเกิดการพัฒนาร่วมกันแบบ (On the Job Training) ประโยชน์ที่ คนมหาดไทยจะได้รับในระยะยาว คือ การทำงานแบบบูรณาการโดยไม่มีกำแพงระหว่างหน่วยงาน พร้อมกันนี้จะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้คนมหาดไทยมีความเป็นหนึ่งเดียวกันอีกด้วยว่าคนลักษณะ (Character) นี้คือ คนมหาดไทยมีความเป็นผู้นำ เข้าถึงง่าย เป็นนักสื่อสาร นักบูรณาการ สามารถขานรับความคาดหวังของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ได้ทุกรูปแบบ ตอบสนองต่อปณิธานแห่งการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้มีทุกพื้นที่ได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกมิติ

♦ **ภาพลักษณ์ของผู้นำแบบเดิม (Brand Image) :** ปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้นำของกระทรวงมหาดไทยติดภาพแบบเจ้านายสมัยโบราณมีความเจ้ายศเจ้าอย่าง ซึ่งเป็นที่เข้าใจได้ว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ได้สร้างให้ผู้นำมหาดไทยในสมัยก่อนมีลักษณะแบบที่กล่าวไป แต่ในปัจจุบันบริบทได้เปลี่ยนไป การใช้ชีวิตของพลเมืองในรูปแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการทำงานเป็นทีมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ และภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ ทำให้ลักษณะผู้นำแบบเดิมจะต้องถูกทบทวนว่าจะจะเป็นภาพลักษณ์ที่ดีในการทำงานในพื้นที่ต่อไปหรือไม่ ต้องตั้งคำถามว่าเราอยากเห็นผู้นำมหาดไทยในปัจจุบันมีลักษณะแบบไหน สุภาพอ่อนโยน มีมุทิตาจิตสูง มีความโอบอ้อมอารี มีความทุ่มเท เสียสละ มีความรับผิดชอบ มีความคิดเพื่อส่วนรวม นำหลักการตัดสินใจแบบประชาธิปไตยมาใช้ที่ไม่ใช่เพียงแต่เห็นด้วยกับคนส่วนใหญ่ แต่รับฟังเสียงของคนส่วนน้อยด้วย ดังนั้น ในยุคต่อไปที่บริบทสังคมโลกทำให้เกิดสังคมแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural) และการสร้างสรรค์วัฒนธรรมการใช้ชีวิตแบบใหม่ จากการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม (Cross Cultural) ผู้นำมหาดไทยควรมีลักษณะแบบผู้นำแห่งอนาคต (Adaptive Leadership) ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติหลัก ๆ ๕ ข้อด้วยกัน ได้แก่ ๑) มีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) มีความตระหนักรู้ (Self-Awareness) ควบคู่กับการควบคุมอารมณ์ของตัวเอง (Self-Regulation) ว่าตนเองมี Passion อะไร และสร้าง Positive

Thinking สู้ทีมและองค์กร สร้างแรงผลักดัน (Motivation) ให้การทำงานเป็นทีมไปสู่เป้าหมาย ซึ่งในขณะเดียวกันจะต้องมีความเข้าใจความรู้สึกของคนในทีม (Empathy) และมีทักษะการบริหารความสัมพันธ์และจัดการความขัดแย้ง (Social Skill) ที่เกิดขึ้นได้อย่างแนบเนียน ๒) มีการบริหารจัดการอย่างยุติธรรม (Organizational Justice) ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับของคนในทีม ๓) มีการแก้ไขปัญหาแบบชนะไปด้วยกัน (Win-Win Problem Solving) โดยจะต้องไม่คอยแต่ชี้นิ้วสั่ง ต้องมองว่าผู้ได้บังคับบัญชาคือ คนในทีม การแข่งขันก็เช่นเดียวกัน ถ้าแต่จะเอาชนะคู่แข่ง อาจไม่มีผู้ชนะเลยลองเปลี่ยนวิธีเป็นการร่วมมือกันไปสู่ชัยชนะแบบ Win-Win Situation ๔) มีความคิดเชิงสร้างสรรค์นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม (Character: Creative and Innovative) ผู้นำจะต้องรู้จักปรับตัวเข้าหาลูกน้อง เปิดใจยอมรับความคิดของคนอื่น กล้าที่จะยอมรับความเปลี่ยนแปลง กล้าที่จะหลุดกรอบการทำงานในแบบเดิม ๆ และ ๕) มีวิสัยทัศน์เชิงพัฒนาสู่ความยั่งยืน (Development to Sustainability) ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่ดีก็คือ การเปิดรับการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะเติบโตอย่างต่อเนื่อง หากต้องการนวัตกรรมจะต้องไม่กลัวที่จะลองใช้กลยุทธ์ใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา ซึ่งนวัตกรรมสามารถ หาได้จากกระตมสมองของคนในทีมนั่นเอง ถึงแม้ว่าการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นจะได้ผลหรือไม่ได้ผลก็ตาม การลองผิดลองถูกจะเป็นประสบการณ์ร่วมกันเพื่อนำไปสู่ “การพัฒนาที่ยั่งยืน”

♦ **การทบทวนข้อกฎหมาย (Law Enforcement) และการจัดการความรู้ในองค์กร (Knowledge Management) :** เมื่อบริบทโลกเปลี่ยนไป ข้อกฎหมาย ระเบียบ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ควรจะมีการทบทวนว่า เนื้อหาที่เป็นข้อบังคับให้เกิดวิธีการทำงานในเรื่องต่าง ๆ ยังมีความเหมาะสมกับบริบทในปัจจุบันแล้วหรือไม่ หรือสามารถนำเทคโนโลยี นวัตกรรมที่มีอยู่ในยุคปัจจุบันมาใช้เป็นวิธีการหลักทดแทนวิธีการทำงานแบบเดิม ๆ เพราะรูปแบบการทำงานเกิดจาก ข้อกฎหมาย ระเบียบ หรือหนังสือสั่งการที่เกิดขึ้นในบริบทตามยุคตามสมัย ซึ่งในยุคสมัยนั้นถือว่าวิธีการทำงานก็มีความที่เหมาะสมกับยุคสมัย คำถามมีอยู่ว่า ถ้าเราไม่มีการทบทวนข้อกฎหมาย ระเบียบ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ เป็นที่แน่นอนว่าเรายังคงอยู่ได้ แต่เราจะยอมรับได้หรือไม่กับคำว่า กระทรวงมหาดไทยโบราณไม่ทันสมัย ซึ่งคำว่าโบราณจะถูกทำลายเสมอเมื่อเกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น เพื่อให้เกิดพลวัต (Dynamic) การเปลี่ยนแปลง ถ้าคำตอบของท่านเห็นด้วยว่ากระทรวงมหาดไทยโบราณ สิ่งแรกที่จะต้องเริ่มคือ การปรับปรุงความคิด ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำ การกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงหรือกำหนดแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นการกระทำที่ไม่ได้ทำเพื่อตัวเองแต่ทำเพื่อคนรุ่นต่อไป (Next Generation) เป็นตัวอย่างให้คนในยุคถัดไปได้เห็นว่า คนมหาดไทยในปัจจุบันมีความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งไม้ต่อสู่คนมหาดไทยในรุ่นถัดไป ซึ่งนอกจากจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน คือการจัดการความรู้ เพราะองค์ความรู้ต่าง ๆ และประสบการณ์ ทั้งความสำเร็จและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับคนมหาดไทย คือ ประสบการณ์ที่เป็นมรดกในการทำงาน เราต้องมองว่าประสบการณ์ของเราเกิดจากโอกาสที่เราได้ทำงานในกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น การจัดการความรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้จะทำให้เรื่องนั้น ๆ เกิดการพัฒนาต่อยอดได้อย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด เช่น เรื่องบางเรื่องคนบางคนใช้เวลาเป็น ๑๐ - ๒๐ ปี ในการเรียนรู้ด้วยตัวเองจนแตกฉาน เพียงแค่เล่าสู่กันฟัง ๕ - ๑๐ นาที คนที่มารับไม้ต่อก็สามารถนำประสบการณ์ทั้งความสำเร็จและล้มเหลวไปต่อยอดได้ทันที ต้องคิดเสมอว่าจะต้องไม่เห็นแก่ตัว เก็บความรู้ไว้คนเดียว คนมหาดไทยล้วนแต่เป็นผลผลิตของคนมหาดไทยจากรุ่นสู่รุ่น อย่าเกรงกลัวที่คนรุ่นใหม่จะต้องเก่งกว่า ฉลาดกว่า หรือวิสัยทัศน์ดีกว่า แต่ให้มองว่า

เป็นสิ่งที่ดี เพราะคนรุ่นใหม่จะเป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์แห่งการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ที่ได้จากการถ่ายทอดจิตวิญญาณของบรรพบุรุษของคนมหาดไทย ดังนั้น คนรุ่นใหม่ถือเป็นอนาคตของกระทรวงมหาดไทย

♦ **การลดช่องว่างระหว่างวัย (Gap Generation) :** เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมไทยว่าการทำราชการไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อร่ำรวย แต่เพื่อให้พออยู่ได้ พอเลี้ยงชีพได้ เป้าหมายของข้าราชการรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ไม่ได้อยากที่จะรวยจากการทำงานราชการแต่ก็อยากที่จะมีชีวิตดี ๆ เหมือนคนที่ประสบความสำเร็จในภาคเอกชนที่มีอิสรภาพทางการเงินสูง ข้าราชการยุคใหม่แต่ละคนมีเป้าหมายในการทำงานราชการต่างกัน (Self-Esteem) ซึ่งในเส้นทางของแต่ละคนก็มีความสำเร็จ (Achievement) ที่ต้องบรรลุแตกต่างกัน หนึ่งใน **Achievement ที่น่าสนใจ คือ การทำงานให้สนุก** ซึ่งเกิดจากภารกิจขององค์กร ลักษณะการทำงาน และบรรยากาศในการทำงาน เมื่อการทำงานสนุก คนในองค์กรก็อยากที่จะทำงานในมุมมองของคนรุ่นใหม่จึงต้องการการทำงานที่มี Work & Life Balance ที่ดี เน้น Work Smart ไม่ใช่ Work Hard มองเรื่องการเข้ามาทำงานในที่ทำงานเป็นเรื่องกิจวัตรประจำวัน (Routine Job) ที่ไม่จำเป็นต้องจำกัดกรอบกับงานทุกลักษณะงาน งานบางชิ้นไม่ได้อยู่แค่ในกรอบเวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. เช่นงานรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของศูนย์ดำรงธรรม ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนไม่เกิดเฉพาะเวลาราชการ แต่เกิดทุกเวลา คนมหาดไทยเป็นหมอในด้านสังคมที่รักษาบรรเทาความเดือดร้อนทุกข์ใจ ซึ่งมีลักษณะคล้ายหมอด้านสาธารณสุขที่รักษาให้หายเจ็บป่วย ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การกำหนดเป้าหมายและวิธีการร่วมระหว่างคนในหน่วยงานทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ที่มีช่องว่างระหว่างวัยสูง ตั้งแต่ Baby Boomer ไปจนถึง Z หรือ Alpha ในอนาคต จึงจำเป็นต้องสร้างพื้นที่ทางความคิดที่ให้คนทุกคนได้แสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Express to Impact) นำไปสู่สถานที่เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

♦ **ความก้าวหน้าในอาชีพ (Career Path) :** ถือเป็นความท้าทายสำคัญที่กระทบต่อภาพลักษณ์ของกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานจะต้องมีระบบความก้าวหน้าในอาชีพ (การก้าวเข้าสู่ตำแหน่ง) และการวางแผนเพื่อทดแทนตำแหน่งที่จะเกษียณอายุราชการ (Succession Plan) โดยการเลื่อนระดับสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น จะต้องสร้างระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม และโปร่งใส ให้มีการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมต่อตำแหน่งแบบจริงจัง เพื่อตอกย้ำภาพลักษณ์คนมหาดไทย คือ คนเก่งที่สามารถขับเคลื่อนงานในพื้นที่ได้ทุกรูปแบบ ลดทอนภาพลักษณ์ไม่ดีของระบบอุปถัมภ์ นอกจากนี้ จะช่วยให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานของคนในองค์กรที่ตั้งใจทำงานจริง ๆ และพร้อมที่จะเข้าสู่ตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งยังสามารถสร้างความศรัทธาให้ตำแหน่งผู้บริหารทุกระดับได้อีกด้วยว่า แต่ละตำแหน่งของกระทรวงมหาดไทยไม่ได้มาง่าย ๆ เฉพาะคนที่มีความสามารถ และมีความเหมาะสมเท่านั้น ที่จะได้รับ ความรับผิดชอบสูงขึ้น เพื่อสืบสาน สืบต่อ และต่อยอดภารกิจของกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ไม่เพียงแต่การยอมรับจากคนในองค์กร แต่เป็นการยอมรับจากคนนอกองค์กรด้วย และมีการวางแผนเพื่อทดแทนบุคลากรในตำแหน่งที่จะเกษียณอายุราชการให้มีการสอนงานเพื่อจะได้เข้ารับตำแหน่งและทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยกอบกู้ความศรัทธาต่อตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และตำแหน่งสำคัญอื่น ๆ

♦ **ความยืดหยุ่นในการทำงาน (Flexibility) :** อย่างที่ได้กล่าวไปแล้วว่าลักษณะงานของกระทรวงมหาดไทยไม่ได้จำกัดกรอบอยู่เฉพาะในเวลาราชการ ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ

ไม่ได้มีวันหยุดราชการ ในวันหยุดนักขัตฤกษ์ผู้ว่าราชการจังหวัดยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบอยู่ หรือในเรื่องการเกิดภัยพิบัติที่เราจะต้องวางแผนเพื่อรับมือภัยพิบัติ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลัง ซึ่งต่อให้มีการเตรียมการที่ต่ออย่างไร ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้มีรูปแบบเดียวที่ได้เตรียมการ และไม่ได้เลือกพื้นที่เช่นกัน เช่น การเกิดอุทกภัย ภัยก็ไม่ได้อีกว่าจะส่งผลกระทบต่อคนในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งเท่านั้น แต่จะเกิดภัยเป็นลักษณะวงกว้างกระทบหลายจังหวัด ดังนั้น จึงต้องมีการมองภาพแบบองค์รวม และมีการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ มีการปรับ Life Style การทำงานให้มีความเหมาะสมและมีความยืดหยุ่น จึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องหยิบยกขึ้นมาพิจารณา ในเมื่อชีวิตส่วนตัวก็ต้องมีและชีวิตงานก็ต้องทำ แล้วจะอย่างไรให้สามารถบริหารจัดการงานได้อย่างไม่เกิดความเสียหาย อาจนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่นการประชุมผ่านระบบออนไลน์ (Video Conferences) หรือการกำหนดตัวชีวิตเป็นเป้าหมายโดยไม่สนใจวิธีการว่าจะไปสู่เป้าหมายอย่างไร การปรับชั่วโมงการทำงาน (Office Hours) การเข้างาน ๘ โมงเช้า เลิกงาน ๖ โมงเย็น ยังจำเป็นอยู่หรือไม่ เราสามารถใช้เทคโนโลยีหรือปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มาช่วยทำงานหลัง ๖ โมงเย็นได้หรือไม่ การประชุมที่สำคัญจะอย่างไรให้ทุกประชุมมีความกระชับและมีประสิทธิภาพสูงที่สุด สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทุกรูปแบบ และทุกที่ทุกเวลา เพราะงานของมหาดไทย คือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ซึ่งไม่มีขอบเขตด้านเวลา และคนมหาดไทยจะต้องมีความพร้อมที่จะรองรับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย มีปัญหาเกิดขึ้น (New Issue) ที่ซับซ้อน (Complexity) และยากขึ้นกว่าเดิม

◆ **การสร้าง Module ใหม่ ๆ :** คนมหาดไทยหรือนักปกครองสมัยใหม่จะต้องมีวิธีทัศน์แบบ Neo-Classic คือ สิ่งดั้งเดิมก็ต้องอนุรักษ์ และสิ่งใหม่ ๆ ต้องนำมาประยุกต์ใช้ โลกในอนาคตไม่มีวันที่จะหยุดหมุนเราต้องพร้อมรับมือกับโลกอนาคต หนึ่งใน Module ที่น่าสนใจคือ VUCA World ซึ่งได้อธิบายถึงโลกในปัจจุบัน ที่มีความซับซ้อนสูงและคลุมเครือเกิดกว่าจะอธิบายได้ คำว่า VUCA ประกอบไปด้วย ๔ พยัญชนะ คือ V – Volatility ความผันผวน ยากจะคาดเดา U – Uncertainty ความไม่แน่นอน ยากจะอธิบาย C – Complexity ความซับซ้อน และ A – Ambiguity ความคลุมเครือ วิธีปรับตัวในยุค VUCA คือการเรียนรู้และมีแผนสำรองอยู่ตลอดเวลา คนมหาดไทยจะต้องคอยอัปเดตความรู้ผ่านการพัฒนา Up Skill และ Re Skill และต้องไม่ยึดติดกับกรอบเดิม ๆ เพื่อหาทางแก้ไขไปตามบริบทที่เปลี่ยนไป หรือการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้เน้นย้ำว่า เราต้อง Change for Good เพื่อให้เกิดความยั่งยืน หากเราลองมองลึกเข้าไปในคำว่า Change for Good คำ ๆ นี้ คือปรัชญาที่กล่าวเป็นนัยว่า ทุก ๆ อย่างถ้าไม่ดี ก็ทำให้มันดี ซึ่งคำว่า “ดี” คือ ดีที่เหมาะสมตามบริบทนั้น ๆ ไม่ได้มีดีกว่า (Better) หรือ ดีที่สุด (The Best) กล่าวคือ ปลัดกระทรวงมหาดไทยกำลังบอกให้เราทุกคนสร้างนวัตกรรมอยู่ ซึ่งไม่ได้จำกัด Module ในการนำไปใช้ เพียงแต่ว่าการที่จะรวบรวมแต่ละ Module นั้น ไม่มีช่องว่างในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อนำไปขยายผลให้เกิดเป็นรูปธรรม ในวงกว้าง สิ่งนี้เอง ปลัดกระทรวงมหาดไทยเล็งเห็นว่า ควรเปิดเวทีให้คนรุ่นใหม่ได้แสดงออกทางความคิด จึงแต่งตั้งคณะทำงาน Change for Good ของกระทรวงมหาดไทย โดยให้เข้าไปใช้ความคิดสร้างสรรค์ใน ๕ จังหวัด น่าน (จังหวัดเชียงราย สุโขทัย นครนายก อุบลราชธานี และจังหวัดจันทบุรี) กับการนำองค์ความรู้ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนไปประยุกต์ใช้ ซึ่งไม่ได้มีคำตอบตายตัวว่าบทสรุปสุดท้าย ผลการดำเนินงานของแต่ละจังหวัดจะเป็นอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับศิลปะของกลุ่มนักปกครองรุ่นใหม่เหล่านั้น ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จเห็นได้ชัดแล้ว โครงการ โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง ก็เป็นหนึ่งใน Module ที่มีฐาน

ความคิดมาจากการนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เกษตรทฤษฎีใหม่ก็เช่นกัน ฉะนั้นแล้วขึ้นอยู่กับคนรุ่นใหม่ที่จะคิด Module ใหม่ที่ตอบสนองกับวิถีชีวิตคนเมือง หรือมนุษย์เงินเดือน ในภาคเอกชน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการสร้าง Module ใหม่ ๆ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก การที่ทำให้ประชาชนมีรากฐานการดำรงชีวิตและพัฒนาสู่อนาคตได้อย่างมั่นคงและสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงจะต้องมีการขับเคลื่อนไปควบคู่กับการสร้างระบบจัดการความรู้ในองค์กร และการสื่อสารสังคมด้วย

ในท้ายที่สุด ในวาระการครบรอบการสถาปนากระทรวงมหาดไทย ๑๓๐ ปี ได้พิสูจน์ให้สังคมไทยเห็นแล้วว่า กระทรวงมหาดไทยมีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตของพี่น้องประชาชน และในโอกาสการก้าวสู่ปีที่ ๑๓๑ ของการก่อตั้งกระทรวงมหาดไทยเราจะต้องทบทวนและตระหนักคิดให้ดีกว่า อีก ๕ – ๑๐ ปีต่อไปข้างหน้า ประชาชนยังต้องการกระทรวงมหาดไทยอีกหรือไม่ หรือควรมีการเปลี่ยนแปลงลดอำนาจ ลดบทบาท ลดหน้าที่ ลดภารกิจลง จำกัดกรอบการทำงานให้น้อยลง เรามองตัวเองอย่างไร และเราอยากให้คนอื่นมองเราอย่างไร กระทรวงมหาดไทยไม่ใช่ของเราคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นของทุกคนไม่ใช่เฉพาะคนมหาดไทย คำว่ากระทรวงมหาดไทยเป็นทั้งบ้าน ที่ทำงาน ครอบครัว เป็นที่ที่ทำให้ทั้งมีความสุขทุกขใจ และความสุขใจ มีทั้งรอยยิ้ม และคราบน้ำตา และอีกหลากหลายความทรงจำอีกมากมาย อยู่ที่พวกเราทุกคน และผู้บริหารในยุคปัจจุบัน ที่จะสืบสานปณิธานและเล่าเรื่องราวแห่งการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ในหน้าประวัติศาสตร์ยุคปัจจุบันอย่างไร และถ่ายทอดมุมมองประสบการณ์ให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ได้อย่างไร เพราะคนรุ่นใหม่จะเป็นคนที่บันทึกหน้าประวัติศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทยต่อจากท่านผู้รักและหวงแหนแผ่นดินไทย

❖ กรมการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน มุ่งพัฒนาสู่ระบบราชการ ๔.๐ ด้วยการนำทิศทาง/เป้าหมายจากยุทธศาสตร์ชาตินโยบายของรัฐบาลเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติและจัดสรรทรัพยากรของ กรมการพัฒนาชุมชน ให้เกิดความคุ้มค่า ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ การปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมและประสานการดำเนินการกับทุกภาคส่วนสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ (Smart Collaboration) การกำกับติดตามประเมินผลเพื่อยกระดับความสามารถในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ (Technology for Strategy Development & Monitoring) สร้างความเข้าใจต่อการดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชนสู่ประชาชน ตลอดจนส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหาร (Administrative Innovation) และนวัตกรรมเชิงนโยบาย (Policy Innovation) เพื่อเป็นมาตรฐานกำกับกับการปฏิบัติงาน อีกทั้งส่งเสริมพัฒนาการบริหารการพัฒนาบุคลากรเพื่อพร้อมปรับเปลี่ยนพัฒนากระบวนการ ทักษะสู่ระบบราชการ ๔.๐ มุ่งสู่องค์กรที่มีสมรรถนะสูง พร้อมตอบสนองการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาประเทศ การพัฒนาพื้นที่รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

กรอบแนวคิดการเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐
ของกรมการพัฒนาชุมชน

◆ เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน (Open & Connected Government)

กรมการพัฒนาชุมชนได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาล โดยรับมอบนโยบายสำคัญเชื่อมประสานนโยบาย ลงสู่พื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศ มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือจากส่วนราชการ ภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติงาน แนวปฏิบัติ การรับฟังความคิดเห็น และประสานพลังจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ผ่านท้องที่ ท้องถิ่นลงสู่ประชาชน เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและวาระสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลให้เป็นไปตามเป้าหมายใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสำคัญ เช่น การประชุมประชาคมหมู่บ้าน การออกแบบสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนและจัดทำแผนปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน ในรูปแบบ Google Form การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ บริหาร สังกัด และกำหนดทิศทางการพัฒนาในระดับพื้นที่ อาทิ การบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐผ่าน Linkage Center โดยใช้เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เป็นข้อมูลหลักที่บ่งชี้ตัวบุคคล, การบูรณาการข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานเพื่อชี้เป้าครัวเรือนเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการผ่านระบบ TPMAP Logbook, การพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการพัฒนาชุมชน (CDD BIG DATA), ระบบงานโปรแกรมทะเบียนลูกหนี้ (Smart Account Receivable Application : SARA), การพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่องานบริการ “Click ชุมชน”, มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) จำนวน ๓๐ ฉบับ ๖๖ หน่วยงาน

◆ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen- Centric Government)

กรมการพัฒนาชุมชนให้ความสำคัญต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาคราชการ ภาคประชาชนโดยยึดโยงกับภารกิจหลัก ทั้งการวางแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการประสานแผนและเวทีประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและพัฒนาการให้บริการที่สะดวก เข้าถึงง่าย เน้นความคาดหวังโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ อาทิ การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) การพัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์ ตลอดจนการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการ การแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือน

และมีนวัตกรรมเชิงนโยบาย ได้แก่ แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลุกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพื่อมุ่งสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือนในช่วงสถานการณ์โควิด ๑๙ และเพื่อเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา เพื่อตอบสนองต่อสภาพของปัญหาและความต้องการและความคาดหวังของประชาชนให้ได้มากที่สุด

◆ มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government)

กรมการพัฒนาชุมชนเพิ่มขีดสมรรถนะและความทันสมัย โดยปรับปรุงการทำงาน พัฒนาระบบการด้วยการนำเทคโนโลยีและพัฒนานวัตกรรม โดยมีนวัตกรรมเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนภารกิจให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ด้วยการพัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรและบุคลากรตามภารกิจหลักเพื่อเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในวงกว้าง ผ่านการส่งเสริมสมรรถนะ การพัฒนากระบวนการทำงาน การปรับปรุงกลไกการจัดทำแผนและพัฒนา นวัตกรรมทางการบริหารและงานบริการประชาชน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการพัฒนาภายในองค์กร โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทั้งการควบคุมงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การติดตามแผนงานโครงการในพื้นที่ ระบบติดตามการบริหารโครงการ/กิจกรรม BPM, ระบบ DPIS เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในรูปแบบ Work From Home, E-Pay Slip, E-Monitoring, ระบบ eMenscr ส่งเสริมวัฒนธรรม การเรียนรู้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยพัฒนาสมรรถนะด้าน ดิจิทัลของบุคลากร ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านระบบ E-Learning เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านดิจิทัล ตลอดจนมีการจัดการความรู้ (KM, Best Practice, Learning and Development) เพื่อเพิ่มขีด สมรรถนะและความทันสมัยให้กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก องค์กร

◆ เป้าหมายต่อไปในอนาคต

กรมการพัฒนาชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีที่มีต่อมิติ การทำงานขององค์กร จึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานและคุณภาพ งานบริการ ประชาชนโดยขับเคลื่อนพัฒนางานด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับไปสู่องค์กรดิจิทัลพร้อมก้าวสู่ าระบอบราชการ ๔.๐ สอดคล้องเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) คือ ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและ การเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ และเป้าหมายแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ คือ ยกระดับหน่วยงานภาครัฐทำงานแบบชาญฉลาดขึ้นด้วย เทคโนโลยีดิจิทัลและสนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ และการใช้ข้อมูลเพื่อสร้างประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน ในสังคม

ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนางานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ ๑) เสริมสร้างประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการปฏิบัติงาน และการให้บริการได้อย่างทั่วถึง มั่นคง และปลอดภัย ๒) เพิ่มขีดความสามารถและสร้างมาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ๓) พัฒนาระบบสารสนเทศรองรับการปฏิบัติงานและการให้บริการในยุคดิจิทัล ๔) เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรให้พร้อมเข้าสู่ยุคดิจิทัล ทั้งนี้ เพื่อให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นองค์กรที่สนับสนุนการบริหารจัดการงานพัฒนาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีการจัดเตรียมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทั้งในด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมาตรฐานสากล รวมถึงมุ่งเน้นการบูรณาการด้านข้อมูล พัฒนาระบบสารสนเทศที่เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อให้หน่วยงานภายในและส่วนราชการและผู้สนใจสามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการให้บริการหน่วยงานภายนอกและประชาชนเพื่อขับเคลื่อนงานบรรลุวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์และเป้าหมายสูงสุดของกรมการพัฒนาชุมชน

❖ การไฟฟ้านครหลวง

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี และการดำรงชีวิตเปลี่ยนไปสู่วิถีชีวิตใหม่ การไฟฟ้านครหลวงจึงต้องเร่งปรับเปลี่ยนองค์กรไปสู่ดิจิทัลเต็มรูปแบบ ยึดถือความสะดวกสบายของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ ทั้งในด้านการให้บริการผ่านระบบออนไลน์ ทางเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน ต่าง ๆ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถเข้าถึงข้อมูลในการบริหารจัดการ การใช้ไฟฟ้าได้ด้วยตนเอง ด้านระบบจำหน่าย ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เสริมสร้างความมั่นคง ความเชื่อถือได้ รองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าในอนาคต พัฒนาระบบจำหน่ายให้เป็นอัจฉริยะ มีประสิทธิภาพ ทันสมัย รองรับพลังงานทดแทนและการซื้อขายไฟฟ้าในอนาคต รวมถึงการแก้ไขไฟฟ้าขัดข้องได้ตรงจุดและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ด้านบุคลากรให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ความสามารถ ทักษะของบุคลากร พร้อมการปรับรูปแบบการทำงานให้มีความยืดหยุ่นด้วยการทำงานแบบ Hybrid Workplace

สำหรับทิศทางในอนาคตการไฟฟ้านครหลวงยังคงมุ่งสู่การเป็น “พลังงานเพื่อวิถีชีวิตเมืองมหานคร” มุ่งมั่นพัฒนาองค์กรและบุคลากร ขยายความร่วมมือทางธุรกิจผ่านพันธมิตร เพื่อส่งมอบนวัตกรรมบริการที่เป็นเลิศแก่ลูกค้า สร้างการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน แบ่งเป็น ๓ ระยะ ระยะแรกมุ่งเน้นการเป็น Smart Energy for Smart Living ทั้งในส่วนของบริษัทจำหน่ายและงานบริการ รวมทั้งพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนธุรกิจหลัก ระยะที่ ๒ มุ่งเน้นการเป็น Innovation for Smart Living and Growth นำนวัตกรรมเข้ามาขับเคลื่อนภายในองค์กรอย่างเต็มรูปแบบ และระยะที่ ๓ มุ่งสู่การเป็น Social Sustainability with Sustainable Energy สร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจให้กับองค์กรพร้อมกับการสร้างคุณค่าทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

สิ่งที่สำคัญคือ มีความมุ่งมั่นหมายให้คนรุ่นใหม่ได้มีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกร่วมกัน เพื่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งที่ดีต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ เป็นการเชื่อมโยงกันทุกภาคส่วน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric Design)

ปัจจุบัน ปัญหาหลักที่ประชาชนส่วนใหญ่ประสบมากที่สุด คือ ปัญหาความยากจน การแก้ปัญหาจึงต้องเริ่มต้นจากการสร้างความเชื่อมั่นว่า ความยากจนสามารถจัดได้ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่จำเป็นต้องอาศัยผู้นำ เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนาที่ประชาชนมีความศรัทธาและเชื่อมั่นเป็นต้น ดังนั้น การขับเคลื่อนจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทัศนคติที่ดี มีความมุ่งมั่น ทุ่เม และเสียสละ สร้างให้เห็นเป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ และเป็นทีปรีษาของประชาชนได้ เพื่อให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน

ในฐานะของพนักงานการไฟฟ้านครหลวง หรือ “คนมหาดไทย” จะมุ่งมั่นที่จะนำเอาความรู้ความสามารถที่มีและการค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติมเพื่อร่วม Change for Good สร้างสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นกับประชาชนคนไทย โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่ชีวิตมั่นคง ครอบครัวมั่งคั่ง และชุมชนยั่งยืน เพื่อสืบสานปณิธาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” สืบไป

❖ การประปานครหลวง

มุมมอง แนวคิด ประสพการณ์ของผู้บริหารและบุคลากรการประปานครหลวง ต่อทิศทางการกระทรวงมหาดไทยในอนาคต เพื่อตอบสนอง วิสัยทัศน์กระทรวงมหาดไทย : *ประชาชนมีรากฐานดำรงชีวิตและพัฒนาสู่อนาคตได้อย่างมั่นคงและสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง* ประกอบด้วย

◆ **มุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างเสถียรภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบประปา** ด้วยโครงการปรับปรุงระบบผลิตน้ำ รองรับขยายตัวของชุมชนเมือง เสริมสร้างเสถียรภาพระบบน้ำดิบจากฝั่งตะวันตก ด้วยการขยายกำลังผลิตน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการน้ำประปา ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานระบบประปา

◆ **แนวคิดในการสร้างนวัตกรรมเชิงคุณค่าที่รองรับ SMART CITY** ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ในการบริหารระบบการผลิต สูบส่ง สูบจ่าย เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง รวมถึงการบริหารจัดการในการรับมือกับภัยพิบัติ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการให้บริการ ที่เพียงพอต่อความต้องการ การให้บริการประชาชนในรูปแบบดิจิทัลในกิจกรรมต่าง ๆ ของการประปานครหลวง ได้แก่ การพัฒนาบริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (MWA onMobile Application) ให้สะดวก รวดเร็ว ใช้งานง่าย และตอบโต้ความต้องการการใช้งานของประชาชน ทั้งการชำระค่าน้ำ การตรวจสอบคุณภาพน้ำ แจ้งท่อแตกรั่ว และการรับใบแจ้งค่าน้ำ หรือรับใบเสร็จในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

◆ **การให้บริการน้ำประปาที่สะอาด ปลอดภัย มีคุณภาพตามมาตรฐานองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO)**

◆ แนวคิดเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก

• การสนับสนุนนโยบายภาครัฐในการช่วยเหลือประชาชนในสภาวะวิกฤต การประปานครหลวงมีการดำเนินการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการบริการประชาชนให้เข้าถึงน้ำสะอาด ได้แก่ โครงการของขวัญปีใหม่เพื่อประชาชน ด้วยการลดค่าติดตั้งประปาใหม่ และโครงการลดค่าน้ำ เพื่อลดภาระค่าครองชีพให้แก่ประชาชน และยกระดับคุณภาพชีวิตในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของ COVID-19

- การบริหารความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการติดตั้งถังดักไขมันแก่โรงเรียนในชุมชนใกล้แหล่งน้ำดิบ พร้อมทั้งให้ความรู้แก่ชุมชนและโรงเรียนรอบ ๆ เพื่อให้ตระหนักถึงการรักษาสังแวดล้อมและการรักษน้ำ เพื่อให้มีน้ำใช้อย่างยั่งยืน

- การรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชน “รักษาสังแวดล้อมและรักษน้ำ” พร้อมรณรงค์ให้ประชาชนใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ได้แก่ การสนับสนุนให้ประชาชนได้ใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ ผ่านการจัดกิจกรรม อาทิ “บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) จุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน” เพื่อสร้างการตระหนักรู้ เรื่องน้ำประปาปลอดภัย โดยมีหน่วยงานต้นแบบทางสังคม คือ บ้าน วัด มัสยิด โบสถ์คริสต์ และโรงเรียน ช่วยเผยแพร่ความรู้ไปสู่ชุมชน รวมถึงส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ในการประหยัดน้ำ การดูแลระบบประปาภายในบ้าน การล้างถังพักน้ำและถังดักไขมัน เป็นต้น

- การฝึกอาชีพเพื่อสร้างคน สร้างโอกาส สร้างอาชีพ สำหรับผู้ที่ต้องการเสริมสร้างทักษะงานประปา ผู้ขาดโอกาสทางสังคม และหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนใจ

- การสร้างคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนด้วยระบบประปาภูเขา เพื่อให้ประชาชนที่ขาดแคลนน้ำได้มีน้ำใช้อุปโภคบริโภคและทำการเกษตร เพื่อเลี้ยงชีพครอบครัวและตนเอง

- การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนรอบโรงงานผลิตน้ำ และการสร้างเครือข่ายกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการประปาฯ เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เช่น ชุมชนมัสยิดประเสริฐอิสลาม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

- การสร้างจิตสำนึกรักษน้ำและการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า โดยการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ให้ประชาชนรู้คุณค่าและช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เพื่อให้ทุกคนมีน้ำใช้อย่างยั่งยืน

◆ แนวคิดด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการองค์กรที่ดี

ด้วยการวางรากฐานการพัฒนาองค์กรอย่างสมดุล มุ่งเน้นการมีธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ ในทุกระบบงาน ปรารถนาจากการทุจริตคอร์รัปชัน จะเห็นได้จากผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ของการประปาฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ด้วยคะแนน ๙๓.๙๓ อยู่ในระดับ A

อีกทั้งการประสานครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตของการประสานครหลวง (ศปท.กปน.) ในการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของพนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานการประสานครหลวงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และมีการจัดทำแผนป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปี พร้อมทั้งมีการปฏิบัติงานตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้กระทรวงมหาดไทยได้รับทราบ

❖ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สป. ในฐานะหน่วยงานที่สนับสนุนการแปลงนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติเพื่อการบริหารราชการจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการทำงานของจังหวัดโดยใช้แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งเป็นหน่วยระดับนโยบายที่ร่วมกำหนดแผนงานด้านท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดการสร้างงานสร้างรายได้และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหัวใจหลักเน้นในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานของกระทรวงมหาดไทย นั่นคือการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ผ่านการปฏิบัติงานของข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

แนวคิดในการทำงานของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และบุคลากรในสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สป. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติราชการให้บรรลุผลแห่งการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ส่งผ่านการทำหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในเรื่ององค์ความรู้ บุคลากร งบประมาณ ฯลฯ ให้กับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ถือเป็นด่านหน้าในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับพระโอวาทของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ปฐมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ที่ได้ประทานไว้ว่า

“...จะคิดหรือทำการอันใดต้องเพ่งเล็งต่อประโยชน์ทางราชการ กล่าวคือ ความสุขสำราญของมหาชนทั่วไป ความเจริญของบ้านเมือง และความป้องกันรักษาอิสรภาพของพระราชอาณาจักร เป็นยิ่งใหญ่มากกว่าประโยชน์ตนหรือประโยชน์เอกชนอื่นๆ และพึงระวังอย่าให้ความคิดและการที่กระทำเป็นเครื่องเสื่อมเสียประโยชน์ของราชการที่ว่ามานี้ได้เป็นอันขาด...”

นอกจากนี้ยังได้น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในถิ่นทุรกันดาร มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ กล่าวโดยสรุปคือ

เข้าใจ คือ ทราบถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนอย่างถ่องแท้ รู้จักขอบเขตของการปฏิบัติราชการในตำแหน่งและหน้าที่ราชการ เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน จะต้องศึกษาทำความเข้าใจลักษณะงาน สภาพปัญหา ข้อกฎหมาย หรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เพื่อประกอบการกลั่นกรองงาน เสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการต่อไป

เข้าถึง คือ เข้าถึงพื้นที่และใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงว่าประชาชนต้องการสิ่งใด ซึ่งจะเป็นพื้นฐานข้อมูลสำคัญในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาคือหรือพัฒนางานให้ตอบสนองต่อความต้องการเชิงพื้นที่ ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร ราชานุภาพ ประทานพระโอวาทไว้ว่า “อย่างที่ว่า ๑ ความรู้ท้องถิ่นที่ตนไปรับของหมั้นราชการ ดั้นเที่ยวเตร่ให้รู้จักภูมิสำเนาท้องที่ทั่วไป และให้รู้จักคุ้นเคยกับผู้คนพลเมือง ซึ่งอาศัยอยู่ในท้องที่เหล่านั้นให้กว้างขวาง อย่างที่ว่า ๒ รู้ทุกข์สุขของพลเมืองในท้องที่เหล่านั้น คือต้องหมั่นสดับตรับฟังให้รู้ว่าคุณคนพลเมืองรู้สึกถึงความทุกข์สุขประการใด”

พัฒนา คือ ลงมือปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัด โดยประสานความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ วิธีการทำงาน (ภายใต้หลักการบริหาร งาน งบ ระบบ คน) และเลือกใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผล การทำงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สำหรับการทำหน้าที่ของสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สป. ได้น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาปรับใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานให้กับจังหวัด เนื่องจากสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละจังหวัดย่อมมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ อันดับแรกจึงต้องทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและสร้างสรรค์ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สป. ค้นหาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์และเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือกเพื่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด แต่เกิดประโยชน์ต่อภาพรวมมากที่สุด การทำงานร่วมกันเป็นทีมจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหา โดยต้องมีการประสานงานกับกลุ่มคนที่หลากหลาย เกิดการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ เกิดการรับฟังความคิดเห็นของกันและกันการทำงานเป็นทีมจะทำให้เห็นมุมมองในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างความร่วมมือร่วมใจร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนงานไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี

ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้การปฏิบัติราชการในปัจจุบันต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ และสิ่งที่ไม่คาดคิด ทั้งวิกฤตการณ์ของโรคระบาด (โรคติดเชื้อไวรัสโควิด ๒๐๑๙) และสถานการณ์ของการทำสงครามระหว่างประเทศ เป็นต้น ส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดข้อจำกัดต่าง ๆ มากมาย การบริหารงานในภาวะแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้องรู้เท่าทันและใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสภาพแวดล้อม ต้องติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้หน่วยงานมีข้อมูลอย่างเพียงพอประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่น ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานมีความรวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์ ต้องมีการทบทวนแผนการปฏิบัติงานว่าจะต้องมีการปรับปรุงในส่วนใดหรือไม่อย่างไร รวมถึงการจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องในกรณีที่เกิดเหตุการณ์

พิเศษที่อาจทำให้กระบวนการการทำงานเกิดการชะงักงันไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติราชการและการให้บริการประชาชน

จาก ความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลกในทุกห้วงเวลาที่ผ่าน มา ซึ่งส่งผลกระทบอย่าง รวดเร็วและรุนแรงต่อทุก ๆ ประเทศ ดังนั้น รัฐบาลทุกประเทศในโลก รวมถึงรัฐบาลไทย จึงต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับทุกวิกฤติและความเปลี่ยนแปลงเพื่อนำพาประชาชนในประเทศให้ก้าวผ่าน วิกฤติต่าง ๆ ไปได้ หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นกลไกหลักของรัฐบาลในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพัฒนารูปแบบการทำงานทั้งระบบให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สป. แม้จะเป็นเพียงหน่วยงานเล็ก ๆ หนึ่ง ในกระทรวงมหาดไทย แต่ก็จำเป็นต้องพัฒนาและเตรียมความพร้อมรับนโยบายของรัฐบาลไป ปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อสนับสนุนการทำงานของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้สามารถ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ภายใต้ “SMART สปจ.” บุคลากรในสำนักพัฒนาและส่งเสริม การบริหารราชการจังหวัด สป. ทุกคนทำงานอย่างมีความสุข มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วมีประสิทธิภาพ เน้นบทบาทเชิงรุก ในการเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) และ “Coaching” ให้กับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนา เป็นจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High Performance Provinces) ทั้งในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติราชการประจำปี การจัดทำคำของบประมาณ ตลอดจน การบริหารและติดตามการใช้จ่าย งบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลในระดับต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์การแก้ไขปัญหาและใช้ ประโยชน์ของข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้อย่างทั่วถึงมากกว่าในปัจจุบัน รวมถึงการใช้สื่อดิจิทัลสมัยใหม่ใน การถ่ายทอดไปยังพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับการบริหารราชการจังหวัด สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในพื้นที่และให้ประชาชนคนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนา ในระดับพื้นที่ให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

❖ กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยเป็นองค์กรภาครัฐขนาดใหญ่ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครองการพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครอง ท้องที่ การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัยและการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการบริหารราชการ ของกระทรวงแบ่งเป็นราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น นับเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาล ในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ การให้บริการสาธารณะของภาครัฐที่ขับเคลื่อนโดย กระทรวงมหาดไทย จึงส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง โดยขอเสนอประเด็นอนาคตของ กระทรวงมหาดไทย ๓ ประเด็น ดังนี้

♦ **สายการบังคับบัญชา** โครงสร้างองค์การของกระทรวงมหาดไทยในอนาคตควรมีสายการบังคับบัญชาที่น้อยชั้น เป็นองค์การชนิดแบนราบ การปฏิบัติงานภายในองค์กรอยู่ในระดับเดียวกันมากที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองการให้บริการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ทันทั่วถึง

♦ **รูปแบบและสถานที่การให้บริการ** การให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งการให้บริการต้องดำเนินการ ณ สถานที่ที่ตั้งของส่วนราชการ ทำให้ประชาชนต้องเสียเวลาในการเดินทางมารับบริการ ทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพและรายได้ของประชาชนอีกทั้งข้อจำกัดด้านเวลาในการให้บริการ ซึ่งให้บริการเฉพาะในวันและเวลาทำการ คือ วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลาตั้งแต่ ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. และความท้าทายใหม่จากการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล disruption และพาราไดม์การบริหารราชการแนวใหม่ e-Governance การให้บริการสาธารณะที่อยู่อำนาจหน้าที่และการกิจของกระทรวงมหาดไทยในอนาคต ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการสาธารณะ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล E-service โดยการให้บริการสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน หรือ Application บนโทรศัพท์มือถือ เช่น การจดทะเบียนนิติกรรม การชำระค่าธรรมเนียม เป็นต้น ซึ่งประชาชนสามารถรับบริการสาธารณะจากทางราชการได้ทุกที่ทุกเวลา Anytime Anywhere

♦ **คนมหาดไทยในอนาคต** บุคลากรของกระทรวงมหาดไทยในอนาคตต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทภารกิจขององค์กร และทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานและทุ่มเททำงาน เพื่อให้เกิดผลกระทบที่ได้อย่างกว้างขวาง เป็นคนดี มีอุดมการณ์ ทำเพื่อประชาชน มีความรู้รักสามัคคี และรู้จักการทำงานร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และสื่อสารมวลชน เพื่อเป็นการเสริมพลังให้งานประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นรวดเร็วทันการณ์มากขึ้น รู้จักปรับตัวในการทำงาน พัฒนาความรู้ความสามารถ การ Upskill/Reskill การเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เช่น ทักษะด้านความร่วมมือ (Collaboration) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) ภาวะความเป็นผู้นำ (Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร (Communications) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นในเชิงคุณภาพ ทั้งในองค์กร และต่อการดำรงชีวิตของประชาชน เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย ปรับตัวให้ทันต่อภัยคุกคามต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร ซึ่งถือเป็นสารตั้งต้น ก่อนจะสื่อสารไปยังพี่น้องประชาชน และมีความระลึกเสมอว่า ประชาชนคือ บุคคลที่สำคัญที่เราต้องได้รับบริการที่ดี เพื่อสนองตอบวิสัยทัศน์ของกระทรวงมหาดไทย และปณิธาน "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข"

❖ กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

“แนวคิดการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการกระทรวงมหาดไทย”

จากสถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ทั้งที่เกิดจากสถานการณ์โควิด และสถานการณ์สงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน จะมีแนวโน้มทำให้เศรษฐกิจไทยชะลอตัวลง ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อจะเร่งตัวขึ้นแรงที่สุดในรอบมากกว่า ๑๐ ปี ส่งผลกระทบให้ราคา

น้ำมัน ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคปรับตัวสูงขึ้น รัฐบาลจึงได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาของประเทศ ซึ่งในส่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ควรจะเป็นเพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยไม่เดือดร้อน ซึ่งเป็นแนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทยที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ไปถึงประเทศ

กระทรวงมหาดไทยซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานถึง ๑๓๐ ปี โดยได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ เมืองปทุมธานี สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งพระองค์ได้ประทานคำขวัญ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับชาวมหาดไทย เพื่อจรรโลงให้ข้าราชการทุกคนทำหน้าที่ให้พี่น้องประชาชนมีความสุข มีความชื่นใจ ซึ่งได้มีการสืบสานเป็นแนวปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน และเป็นหน่วยงานหลักที่มีโครงสร้างอำนาจหน้าที่และบทบาทภารกิจ ที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับความเป็นอยู่ของประชาชน โดยมีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง ตามวิสัยทัศน์ “ประชาชนมีรากฐานการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคมสู่อนาคตได้อย่างมั่นคงและสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ในสถานะของความเป็นข้าราชการ คือ เป็นข้าราชการใช้กิจการของพระราชฯ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสิ่งที่พระราชทานมาให้กับคนทุกหมู่เหล่า เมื่อเราเป็นคนทำงานรับใช้งานของพระราชฯในการบริหารราชการแผ่นดิน และการให้บริการประชาชน จึงต้องสร้างความตระหนักและตั้งสติน้อมนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเหมาะสม โดยหน้าที่การงานของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เช่น เป็นข้าราชการในระดับกลาง ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ ก็ถือว่าปฏิบัติหน้าที่แต่ความสมบูรณ์จะวัดจากเกณฑ์ใด ต้องวัดจากหลักความพอเพียง คือ

ความพอประมาณ คือ การปฏิบัติงานอย่างพอประมาณกับสถานะของตน ทำงานเต็มศักยภาพตามความรู้ ทักษะและความชำนาญ พอประมาณกับความสามารถและสมรรถนะ ได้อุทิศเวลาในการทำงานเต็มที่ พอประมาณกับทรัพยากรที่มีอยู่ พอเหมาะพอควรกับภารกิจหน้าที่ของตนเอง และองค์กร

ความมีเหตุผล ข้าราชการต้องมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงานของตนในการรับมอบหมายงาน จึงต้องพิจารณาความถูกต้อง ความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ และประโยชน์ของราชการ เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติบางครั้งอาจจะต้องทบทวนคำสั่ง รายงานเสนอความเห็นกรณีจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติม ไม่ใช่การปฏิบัติตามการสั่งการทั้งที่ทราบแล้วว่าทำแล้วไม่เกิดประโยชน์ ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการทำงานอย่างมีเหตุผล

การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เมื่องานที่ได้รับมอบหมายมาได้ปฏิบัติอย่างเต็มตามศักยภาพตามเหตุผลความจำเป็นแล้ว ต้องพิจารณาด้วยว่าได้ทำงานอย่างรอบคอบ ไม่ประมาท งานนั้นจะเกิดผลสัมฤทธิ์ คุ้มค่างบประมาณ แรงกาย แรงใจ และงบประมาณที่ทุ่มเทไปและมีการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือไม่ เช่นนี้จึงถือว่าได้สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในงานนั้น

ดังนั้น จากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ความรู้เทคโนโลยีต่าง ๆ และการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานใหม่ โดยการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ มุ่งเน้นความซื่อสัตย์สุจริตและประโยชน์ส่วนรวม วิถีปฏิบัติที่ควรยึด คือ ๔ ป ได้แก่ โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด และประสิทธิภาพ โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับระบบราชการ เพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

รูปภาพ ข้าราชการยุคใหม่ในอนาคต

♦ **“การพัฒนาบุคลากรกรมมหาดไทยในอนาคตให้มีความรู้ ความสามารถ ก้าวทันเทคโนโลยี แก้ไขปัญหาสร้างความรอบรู้ และความมีจริยธรรม”**

เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรของมหาดไทยในอนาคตให้มีความรู้ ความสามารถ ก้าวทันเทคโนโลยี สามารถแก้ไขปัญหา สร้างความรู้และความมีจริยธรรม ควรให้มีการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงมหาดไทย ตามหลักการเรียนรู้แบบ ๗๐:๒๐:๑๐ ซึ่งเป็นโมเดลที่ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนางานใหม่ ๆ อีกทั้งปรับรูปแบบการพัฒนาเป็นแบบผสมผสานในการฝึกอบรมให้ลดการบรรยาย และเพิ่มการลงมือปฏิบัติ

๗๐% เกิดจากประสบการณ์จากการทำงาน และการคิดแก้ปัญหา

มาจากการลงมือทำ ได้ทดลองทำ (Experiential Learning) ผ่านจากประสบการณ์จริงจากการทำงานจริง ที่ได้มีโอกาสเรียนรู้และศึกษาจากงานประจำวัน อาจะมาจากการได้รับมอบหมายงานใหม่ ๆ หรือโครงการใหม่ ๆ จากผู้บังคับบัญชา ทำให้ต้องเรียนรู้และฝึกทักษะหลายๆ อย่างเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ

๒๐% เกิดจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากหัวหน้างาน หรือผู้ที่มีประสบการณ์

โดยกระบวนการ Coaching การได้รับ Feedback จากผู้บังคับบัญชาหรือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำงาน หรือบางครั้งก็สามารถใช้การประชุม เพื่อที่จะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันภายในหน่วยงาน ซึ่งวิธีเหล่านี้ ก็ถือเป็นการเรียนรู้จากบุคคลอื่น ๆ รอบข้าง

๑๐% ได้มาจากการเข้าฝึกอบรมหรือการอ่าน

การเรียนรู้นี้มาจากการเข้าอบรมสัมมนาอย่างเป็นทางการ ซึ่งหากสัมมนาที่ออกแบบมาดีมีเพียงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว บุคลากรที่เข้าสัมมนาจะได้ความรู้เพียง ๑๐% ดังนั้น เพื่อที่จะให้บุคลากรได้รับความรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพควรที่จะมีการสอดแทรก Workshop หรือมีการปฏิบัติ และลงมือทำจริง ๆ ภายในห้องเรียน

ดังนั้น วัตถุประสงค์หลักของโมเดล ๗๐:๒๐:๑๐ คือการต้องการให้บุคลากรเกิดการพัฒนาให้ได้มากที่สุด ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ และต่อยอดการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง โมเดลนี้จึงเป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคลากรในสังกัด และถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้หน่วยงานประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้ก้าวหน้า ทั้งในส่วนของการทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ การฝึกปฏิบัติงานจริง ตลอดจนการบริหารจัดการความรู้ ที่จะทำให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและมีรากฐานที่มั่นคง

♦ “การสื่อสารและการทำงานภายในองค์กร”

ในการพัฒนาเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐ เป็นภาครัฐที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย เพื่อให้สามารถเป็นที่ไว้วางใจและเป็นที่พักของประชาชนได้ ภาครัฐต้องยกระดับการทำงานร่วมกัน ปรับปรุงการและออกแบบการให้บริการ และปรับเข้าสู่ยุคสังคมดิจิทัลเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จของภาครัฐ องค์กรต้องมีการสื่อสารภายในที่ดีและเข้าถึงบุคลากรทุกคน เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในเป้าหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การดำเนินการสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังนั้น สื่อหรือช่องทางในการสื่อสารเป็นส่วนที่องค์กรควรให้ความสนใจ เพื่อเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐

ปัจจุบันสังคมเข้าสู่ยุคสังคมดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารอย่างกว้างขวางเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการสื่อสาร ความท้าทายของกระทรวงมหาดไทยคือการปรับรูปแบบในการทำงานตามเทคโนโลยีที่เติบโตขึ้น ด้วยเป็นองค์กรขนาดใหญ่ การดำเนินการทำงานต้องมีการติดต่อหลายหน่วยงาน ดังนั้น เพื่อให้ภารกิจนั้นสำเร็จ ตอบสนองและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันทีและทั่วถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารภายในองค์กรจึงเป็นก้าวแรกของการเข้าสู่ระบบราชการแบบใหม่ ซึ่งสามารถช่วยองค์กรลดค่าใช้จ่ายและวัสดุสิ้นเปลือง ทั้งยังทำให้องค์กรเกิดความคล่องตัวในการติดต่อสื่อสาร และกระจายข่าวสารได้ทั่วถึงอย่างรวดเร็ว

กระทรวงมหาดไทย มีช่องทางที่ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร คือระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บุคลากรทุกคนลงทะเบียนเข้าใช้ระบบ เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่จะสามารถติดต่อสื่อสารได้ทั้งในรูปแบบของบุคคล - บุคคล ซึ่งสะดวกในการจัดส่งเอกสาร และในรูปแบบของ องค์กร - บุคคล ที่สะดวกต่อกระจายข่าวสารขององค์กร และนโยบายของผู้บริหารได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว แต่ทว่าก็ยังไม่ได้มีใช้ภายในองค์กร เนื่องด้วยบุคลากรส่วนใหญ่ใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร และรูปแบบของระบบการทำงานมีความทันสมัย ใช้งานกว่าระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ขององค์กร อีกทั้งองค์กรไม่ได้ใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสาร

ช่องทางการติดต่อสื่อสารภายใน ในรูปแบบบุคคล - บุคคล ส่วนใหญ่ยังใช้เป็นการติดต่อผ่านโทรศัพท์ขององค์กร ที่มีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลที่จะติดต่อ บุคคลที่ติดต่อไม่อยู่ที่สำนักงาน ทำให้การดำเนินการทำงานล่าช้า แก้ไขปัญหาไม่ได้ทันที ซึ่งองค์กรสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานแบบเดิม โดยการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารให้สามารถสนทนาผ่านทางข้อความ เสียง วิดีโอ การประชุมแบบออนไลน์ โดยเชื่อมต่อกันกับระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ขององค์กร และใช้ระบบผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ ทำให้สื่อสารได้ทั้งการพูดคุย

และข้อความ ตอบสนองได้ทันที ทันเวลา ตลอดเวลา และทำให้การสื่อสารรวดเร็ว ถูกต้องและชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินการทำงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

รวมถึงที่ผ่านมาการจัดเก็บเอกสารส่วนใหญ่จะถูกจัดเก็บในตู้เก็บเอกสาร ทำให้จัดเก็บ ค้นหา และการบริหารจัดการแฟ้มเอกสารกระดาษดังกล่าวค่อนข้างยาก ขาดความสะดวก สิ้นเปลืองพื้นที่ในการจัดเก็บ และเสี่ยงต่อภัยทางธรรมชาติที่เป็นสาเหตุให้แฟ้มเอกสารกระดาษชำรุดเสียหาย ประกอบกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บเอกสารมีการโยกย้าย เกษียณอายุราชการ ทำให้การค้นหา กระทำได้ยาก ขาดความรวดเร็วในการค้นหาเอกสารของทางราชการ อาทิ คำสั่งต่าง ๆ หนังสือเวียน และเอกสารต่าง ๆ เป็นต้น องค์กรจึงต้องการพัฒนาระบบจัดเก็บ ค้นหา และบริหารจัดการแฟ้มเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์ โดยการนำเทคโนโลยีในการสแกนเอกสารกระดาษเป็นไฟล์ตามหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งการจัดเก็บฯ ดังกล่าว จะมีความมั่นคงปลอดภัยและสามารถรองรับข้อมูลในระบบงานที่เพิ่มขึ้นได้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสามารถเข้าถึงและนำข้อมูลแฟ้มเอกสารอิเล็กทรอนิกส์สนับสนุน ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนบุคลากรในสังกัดที่ต้องการขอรับเอกสารของทางราชการ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ลดพื้นที่จัดเก็บ ทำให้เก็บข้อมูลได้มากขึ้นและสนับสนุนการปฏิบัติงานได้ในอนาคต

ดังนั้น องค์กรต้องพัฒนาระบบเพื่อรองรับการใช้งาน ให้สะดวกและทันสมัย และปรับการทำงานของคนในองค์กรให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป รวมทั้งปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้เป็นในรูปแบบดิจิทัลให้มากขึ้น ให้เข้ากับยุคและพฤติกรรมของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นองค์กรที่มีการสื่อสารภายในที่ดี เกิดความคล่องตัวในการสื่อสารนำไปสู่การดำเนินการภายในที่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังลดค่าใช้จ่าย และวัสดุสิ้นเปลืองในระยะยาว และพัฒนาเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐ อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้บริการประชาชนอย่างมีคุณภาพ

❖ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทยมีบทบาทในขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญของประเทศสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ผ่านกลไกการบริหารราชการจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมถึงผู้บริหารทุกระดับตั้งแต่ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และบุคลากรทุกระดับ ในการสนองตอบนโยบายและผลักดันการปฏิบัติงานในทุกรูปแบบให้เกิด เป็นรูปธรรมขึ้น

ท่ามกลางสภาพเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าเกิดความผันผวนตลอดเวลา มีภาวะเงินเฟ้อและเงินฝืด ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของประชาชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน ต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำการบูรณาการส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันขจัดความยากจนและพัฒนาคนในทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในยุคสังคมที่แวดล้อมไปด้วยเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก การสื่อสาร การดำเนินชีวิตการทำงานผ่านการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก การปฏิสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคมจริงได้ (Social Network) จะถูกนำเสนอผ่าน Social Media ในขณะเดียวกัน เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งกระทรวงมหาดไทย ควรมีช่องทางในการสื่อสารให้เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา

ความเดือดร้อนและความยากจนอย่างยั่งยืน รับทราบปัญหา หาทางแก้ไข ให้การสนับสนุนในการวางแผน และแก้ไขปัญหาให้ตรงตามความต้องการของภูมิสังคมนั้น ผ่านแนวความคิด Change for Good ผลักดันให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานที่ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการสร้างการรับรู้ถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) อันนำไปสู่การสร้างสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้การดำเนินชีวิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านที่เป็นไปอย่างรวดเร็วเพื่อสู่เป้าหมายประชาชนมีชีวิตที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

❖ กลุ่มงานสนับสนุนปลัดกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

“กระทรวงมหาดไทยเป็นองค์กรภาครัฐชั้นนำยุคใหม่ ใส่ใจทุกข์สุขของประชาชน พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก/ชุมชนของประเทศ ดำเนินงานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนระดับต่าง ๆ และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน”

◆ ด้านคน

- ส่งเสริมการเป็นข้าราชการที่ดี ทั้งด้านการครองงาน ครองตน ครองคน ยึดหลักคุณธรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รวมถึงพระดำรัสของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ คือต้องเอาใจใส่ในความประพฤติตน ต้องมีธรรมาศัย ๓ อย่าง ประกอบด้วย ความซื่อตรง ความอดุสหาและความอารี รวมถึงการเสริมสร้างทักษะ (Skill) เพิ่มพูนองค์ความรู้ (Knowledge) เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความรอบรู้ในสายงานตามวิชาชีพ มีความตื่นตัวและใฝ่รู้ในการแสวงหาวิทยาการสมัยใหม่

- ส่งเสริมการเสริมสร้างหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) มีความใฝ่รู้ในวิทยาการสมัยใหม่ตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้มีวิสัยทัศน์และทักษะความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารราชการสมัยใหม่ สอดรับกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

- สนับสนุนให้มีการสับเปลี่ยนหน้าที่การกิจของบุคลากร เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรอบรู้และประสบการณ์ครอบคลุมภารกิจต่าง ๆ สามารถทดแทน/สับเปลี่ยนหมุนเวียนภารกิจหน้าที่ได้ (Job Rotation) รวมทั้งเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลายรองรับการเติบโตในหน้าที่การงานต่อไป

◆ ด้านการบริหารงาน

- จัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์/แผนขององค์กร อาทิ ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดแห่งความสำเร็จ ความพึงพอใจของประชาชน การเบิกจ่ายงบประมาณ นอกจากนี้ ต้องประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบและเข้าใจถึงผลการดำเนินงานด้วย

- ระดมความเห็นทุกภาคส่วน เพื่อพิจารณาจุดยืนทางยุทธศาสตร์ขององค์กร (Strategic Positioning) และยุทธศาสตร์เพื่อปรับภาพลักษณ์ขององค์กร (Re – branding Strategy) ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนและความท้าทาย (Challenge)

- กระตุ้นรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประชาชนตามแนวทางการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ เสริมสร้างศักยภาพศูนย์ดำรงธรรมในการแก้ไขปัญหาเดือดร้อนของประชาชนให้รวดเร็วและเสร็จสิ้นในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพเป็นศูนย์บริการร่วมที่ให้บริการแบบเบ็ดเสร็จเข้าแก้ไขปัญหาเดือดร้อนของประชาชนและอำนวยความสะดวกประชาชน

- มีระบบฐานข้อมูลที่ครอบคลุมในมิติต่าง ๆ เพื่อการดำเนินงาน และทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและติดตามข้อมูลใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย

◆ ด้านการงบประมาณ

- บริหารจัดการด้านการปฏิบัติงานและด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการงบประมาณให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว โปร่งใส มีระบบตรวจสอบความถูกต้อง ป้องกันข้อผิดพลาดภายใต้การติดตาม ดูแล และตรวจสอบ ของคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำเป็นการเฉพาะ

- ติดตามผลการเบิกจ่ายงบประมาณให้ถูกต้องตามหลักระเบียบกฎหมาย เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ มีความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ และเป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน (Action Plan)

- ติดตามและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ควบคู่กับการเสริมสร้างองค์ความรู้ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามแนวทางการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) และการควบคุมภายใน (Internal Control)

◆ ด้านระบบข้อมูลและเทคโนโลยี

- จัดทำระบบฐานข้อมูลที่ครอบคลุมในมิติต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา (Smart Database for Development) ข้อมูลมีความเป็นปัจจุบัน สืบค้นและประมวลผลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง เปิดกว้างให้ภาคส่วนต่าง ๆ /สาธารณะ ใช้ประโยชน์ได้ (Need to Share) ควบคู่กับการใช้ระบบติดตามผลการปฏิบัติงานที่มีการใช้งานอยู่แล้ว ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างเต็มที่ พิจารณาแผนการเชื่อมโยงระบบติดตามต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่แล้วกับระบบฐานข้อมูลหลักที่จะจัดทำ คัดเลือกบุคคลเพื่อสร้างทีมวิเคราะห์สถานการณ์เฉพาะเรื่องที่ต้องการ

- นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาระบบการปฏิบัติงานในรูปแบบระบบราชการ ๔.๐ ที่ยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์ของประชาชน รองรับยุทธศาสตร์ชาติ ๔.๐ รวมทั้ง การเข้าสู่ระบบ Office 4.0/Smart Office เพื่อปรับสู่ความเป็นดิจิทัล มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย สร้างนวัตกรรมยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน สานพลังทุกภาคส่วน

❖ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักของกระทรวงมหาดไทย “การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข” การปฏิบัติงานของกระทรวงมหาดไทยต้องให้อยู่ในใจประชาชน ช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาความเดือดร้อนในการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้ตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้น ปัจจุบันจะทำให้กระทรวงมหาดไทยเคียงคู่กับประชาชนตลอดไป มีดังนี้

♦ คน...เป็นกำลังหลักในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

มีศักยภาพ Mindset เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นข้าราชการที่ดีที่ประชาชนมุ่งหวังช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุขไม่ใช่ข้าราชการที่ไม่บริการประชาชนไม่เอาเปรียบเบียดบังเวลาราชการ ควรมาทำงานตรงเวลา ไม่ใช่มาสายแต่กลับตรงเวลาให้บริการได้ในเวลาและนอกเวลาราชการ บริการทันเวลา นำเทคโนโลยี มาใช้เพื่อประหยัดทรัพยากร คนมหาดไทยมีใจบริการ คนไม่ทำงานควรประเมินกำลังพลเสื่อมออก จากราชการไม่สนับสนุนคนเหล่านี้ ไม่ทำตัวผิดศีลธรรม จริยธรรม จะทำให้คนมหาดไทยเป็นคนดี มีจิตบริการ ต่อสายตาประชาชน เป็นตัวอย่างที่ดีของคนมหาดไทย

คนมหาดไทยต้องทุ่มเทเสียสละ อุทิศตนต่อราชการทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ไม่นอราชนิวัตรบังหลวง มีความพอเพียง ใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน

♦ งาน...เน้นการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย “การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข”ของประชาชน การยกระดับ คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีพ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

คณะผู้จัดทำวารสารดำรงราชานุภาพ
เจ้าของ สถาบันดำรงราชานุภาพ

คณะที่ปรึกษา

นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายชยาวัชร จันทร์
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายอรรถมิษฐ์ สัมพันธ์รัตน์
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

บรรณาธิการบริหาร

นายบุญธรรม ถาวรทัศนกิจ
ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางสาวดารารักษ์ รักษาชาติ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาและบริหารจัดการความรู้

กองบรรณาธิการ

นายวีระ แสงจันทร์
นางสาวบุษบา ลาภวิไล
นายญาณกร ไพบูลย์
นายบัญชา ดวงดีแก้ว
นางทิพวัลย์ อุดมทรัพย์
นางสาวกฤตติกา หงส์หิน

ออกแบบปก

นายทนต์ แดงดา

ช่องทางการเผยแพร่

- เล่มวารสาร
- ดาวน์โฮลด์ได้ที่ www.stabundamrong.go.th
- QR Code

สถานที่ติดต่อ

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๑ ๕๕๕๕
Website: <http://www.stabundamrong.go.th>
E-mail: stabundamrong@gmail.com

“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารดำรงราชานุภาพเป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
สถาบันดำรงราชานุภาพ และบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

พิมพ์ที่ บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด

70 ถนนราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2222-5555, 081-614-8191, 081-836-9380
แฟกซ์ 0-2221-6433 พ.ศ. 2565 E-mail: borpitt.printing@gmail.com